

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

Έκτακτη συνεδρίαση 4^ης Απριλίου 2019

Ωρα έναρξης: 10.08 π.μ.

Αρ. 20

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ)

Καλημέρα σας. Πάρτε τις θέσεις σας.

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής έκτακτης συνεδρίας της Βουλής. Παρακαλώ τους βουλευτές να πάρουν τις θέσεις τους και να δηλώσουν την παρουσία τους.

Παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όπως γνωρίζετε, μοναδικό θέμα της σημερινής συνεδρίας της Βουλής είναι η συζήτηση στο Κεφάλαιο Τέταρτο του θέματος που τιτλοφορείται «Το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό», θέμα εγγραφέν με εισήγηση της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Πριν δώσω τον λόγο, επειδή βλέπω αρκετές απουσίες, δεν ξέρω... Από το Δημοκρατικό Κόμμα, ΕΔΕΚ, κ.λπ. υπάρχει...

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Είναι καθ' οδόν οι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν οι τέσσερις απουσίες των συναδέλφων στο συνέδριο για την Ορθοδοξία, που δεν μπορούν να παρευρεθούν. Θα δώσω όμως τον λόγο για κάποια διαδικαστικά θέματα, διότι αντιλαμβάνομαι από πληροφόρηση και εκ μέρους της γενικής διεύθυνσης της Βουλής και από κάποια μηνύματα που δέχθηκα εγώ ότι υπάρχουν κάποιες απόψεις διαδικαστικές. Όμως αυτός ο χρόνος δεν μπορεί να είναι πάνω από πέντε-έξι λεπτά, σας παρακαλώ, και να καταλήγουμε.

Έχει κυκλοφορήσει και ένα ψήφισμα τώρα, τελευταία στιγμή, αντιλαμβάνομαι, από τους Οικολόγους και τη Συμμαχία Πολιτών. Δεν ξέρω αν το έχετε πάρει ήδη. Να μου το πείτε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Είναι σχέδιο απόφασης, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι σχέδιο απόφασης, συμφωνώ. Ναι, είναι σχέδιο απόφασης.

Ποιοι θέλετε να μιλήσετε για διαδικαστικά θέματα, παρακαλώ, είτε για το ψήφισμα ή για οτιδήποτε άλλο; Αντιλαμβάνομαι ότι εγείρεται και θέμα σειράς ομιλητών. Πέστε μου πώς θέλετε να ξεκινήσουμε τη συζήτηση. Παρακαλώ, ποιος θέλει να μιλήσει πρώτος;

Ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, σε ό,τι αφορά τη σειρά των ομιλητών, για να είμαι ειλικρινής, ενημερωθήκαμε τώρα το πρωί ότι δεν έχουμε καταλήξει στη διαδικασία. Ελπίζω ότι θα αποφασίσουμε, αν χρειάζεται και με ψηφοφορία, πώς θα γίνει. Εμείς, όταν ερωτηθήκαμε, είπαμε ότι θα πρέπει να γίνει αυτό που γίνεται συνήθως, όταν συζητούμε αντίστοιχα ζητήματα, όπως γίνεται δηλαδή και στους προϋπολογισμούς. Ξεκινούμε με τους αρχηγούς, ξεκινώντας από το μικρότερο κόμμα και καταλήγοντας στο μεγαλύτερο, και συνεχίζεται η εισήγηση και ολοκληρώνεται με βάση τον κατανεμημένο χρόνο και όπως ήθελαν τα κόμματα να ορίσουν βουλευτές, για να συνεχιστεί η συζήτηση, μέχρι να ολοκληρωθεί ο χρόνος τους, να περατωθεί. Αυτό συνεχίζουμε να εισηγούμαστε. Δεν ξέρω γιατί υπάρχει πρόβλημα. Νομίζω να αποφασίσουμε τούτο τζιαι να πάμε στο επόμενο διαδικαστικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία. Υπάρχουν τρεις τρόποι, αν μπορούμε να αποφύγουμε ψηφοφορίες κτλ. για αυτό το πράγμα. Ο ένας τρόπος είναι να ξεκινήσουμε με τις πρώτες παρεμβάσεις είτε από τα μικρά είτε από τα μεγάλα κόμματα και μετά το κάθε κόμμα να καθορίσει τη σειρά ή ο κάθε βουλευτής να ζητά τον λόγο.

Ναι, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Έχω μια απορία, για να είμαι ειλικρινής εγώ, διότι είχα την εντύπωση ότι αυτά τα πράγματα είχαν ξεκαθαρίσει. Είχα την εντύπωση ότι η διαδικασία ήταν καθορισμένη στη βάση του πώς διεξάγονται οι συζητήσεις για τους προϋπολογισμούς και επίσης αντιλαμβάνομαι ότι το κάθε κόμμα έδωσε με βάση τον χρόνο που διαθέτει τον αριθμό των ομιλητών που έχει. Τωρά πώς προέκυψε πρόβλημα; Για να καταλάβουμε τζιαι εμείς, διότι εγώ δεν κατάλαβα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Προσπαθούμε τζιαι εμείς να καταλάβουμε!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Από ό,τι κατάλαβα, κανένας δεν εγείρει διαδικαστικά ζητήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να σας εξηγήσω. Εντάξει. Εγώ έχω κυκλοφορήσει, έχουμε κυκλοφορήσει έναν κατάλογο ομιλητών.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δεν πήραμε τίποτε εμείς, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορεί να κυκλοφορήσει. Να σας τον πω. Μπορούμε να ξεκινήσουμε με βάση τον κατάλογο; Ξεκινούμε από την ανεξάρτητη βουλευτή, η οποία δεν είναι και εδώ. Είναι; Η κ. Θεολόγου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι, δεν είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζουμε με τον κ. Παπαγιάννη, τον κ. Μαυρίδη και πάει.

Να κυκλοφορήσει ο κατάλογος, παρακαλώ.

Άλλαξε, Σωκράτη;

Έχει δύο καταλόγους, ναι, έχετε δίκαιο.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Να δούμε τον κατάλογο, για να πούμε άποψη. Αφού δεν ξέρουμε τι προτείνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Ωραία. Είναι δύο οι κατάλογοι. Να κυκλοφορήσουν και οι δύο κατάλογοι τζιαι να μας πείτε ποιον έν' που θέλετε να ξεκινήσουμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δεν υπάρχει διαφωνία...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποια είναι η εισήγηση σου κ. Λουκαΐδη; Να μη μείνουμε στο τι μου είπε ο... Ποια είναι η εισήγηση σας;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Η εισήγηση είναι απλή: Να ξεκινήσουμε από τους αρχηγούς και η συζήτηση να γίνει όπως γίνεται στο πλαίσιο της συζήτησης των προϋπολογισμών και όπως έγινε και σε πλείστα τόσα άλλα θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο πρώτος κατάλογος δηλαδή. Μάλιστα, κατάλαβα.

Κυκλοφορήστε τους.

Υπάρχει ένσταση για τούτο;

Κύριε Αβέρωφ, είστε έτοιμος να μιλήσετε;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όχι, από το μικρότερο κόμμα ξεκινούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Από το μικρότερο, με συγχωρείτε. Ωραία.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Απλώς να αποφασίσουν ό,τι θέλουν. Εμείς παρόντες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπράβο. Άρα, ξεκινούμε από το μικρότερο κόμμα.

Ειδοποιήστε την κ. Θεολόγου, που είναι και η πρώτη ομιλήτρια, σας παρακαλώ. Ειδοποιήστε την.

Υπάρχει άλλο θέμα διαδικαστικό που θέλετε να συζητήσουμε τώρα, κύριοι;

Ναι, κύριε Λουκαΐδη, και το άλλο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Αφού ξεκαθάρισε το ζήτημα, που δεν ήξερα ότι υπήρχε καταρχάς ζήτημα εγώ δηλαδή, αλλά εν πάση περιπτώσει το δεύτερο είναι σε σχέση με τη σημερινή διαδικασία. Η εισήγησή μας είναι η σημερινή συζήτηση να μην ολοκληρωθεί. Να συνεχιστεί την ερχόμενη Παρασκευή, όχι αύριο, τη μεθεπόμενη Παρασκευή, ώστε να υπάρξει χρόνος, για να συνεχιστούν οι διαβουλεύσεις, ώστε να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση σε ψήφισμα ή απόφαση που θα αφορά το υπό συζήτηση θέμα. Να καθοριστεί κάποιος χρόνος, όπου όλα τα κόμματα θα μπορέσουν να τοποθετηθούν και επί του ψηφίσματος την άλλη βδομάδα και να ολοκληρωθεί η συζήτηση την ερχόμενη Παρασκευή. Έχουμε ήδη κάνει μια διαβούλευση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να ξεκινήσω από τα εύκολα. Σε αυτή την περίπτωση θα καθοριστεί επιπλέον χρόνος ή θα εξοικονομηθεί από τη σημερινή συζήτηση;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Να εξοικονομηθεί από τη σημερινή συζήτηση, κύριε Πρόεδρε. Δε χρειάζεται επιπρόσθετος χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

Όσο πιο σύντομα κλείσουμε με τα διαδικαστικά, διότι φάγαμε το τέταρτο ήδη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, γνωρίζετε πολύ καλά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα κάμετε εισήγηση να ερχόμαστε κάθε Παρασκευή εδώ για τούτο το θέμα; Κάθε Πέμπτη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ναι, ναι, ναι. Γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι λόγω κωλυμάτων της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, που δεν είχαν μέρα από τις 10 του Μάρτη ως το τέλος του Μάρτη, για να έχουμε τη συζήτηση στη Βουλή, συναινέσαμε τις 4 του Απρίλη, που μπορεί και η ηγεσία του ΑΚΕΛ να είναι, και επιπρόσθετα αποφασίσατε ομόφωνα ότι θα γίνει ειδική συνεδρία να έχουμε όσο χρόνο θέλουμε για αυτό και αναθεωρήθηκαν τρεις φορές και προστέθηκαν χρόνοι, για να εξαντλήσουμε το θέμα. Εάν ήθελαν να βάλουν ψήφισμα, 'πού τις 10 του Μάρτη ως τις 4 του Απρίλη δεν είχαν χρόνο να διαβουλευτούν; Αλλά, εν πάση περιπτώσει, θέλουν να ετοιμάσουν ψήφισμα; Έχουμε αύριο ολομέλεια, ας το ετοιμάσουν σήμερα και αύριο στην ολομέλεια να μπει. Έχουν τζιαι άλλα ψηφίσματα, αντιλαμβάνομαι, μπορεί να κάμουμε τζιαι την αυριανή συνεδρία μόνο για τα ψηφίσματα. Δεν έχουμε πρόβλημα. Αλλά, αν θέλουν να το παίρνουν κάθε βδομάδα, πάλι δεν έχουμε πρόβλημα και εμείς εισηγήσαμε η τελική συζήτηση να γίνει στις 24 του Μάη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήταν πιο πρακτική και εύκολη εισήγηση να πείτε ότι θα ερχόμαστε κάθε Πέμπτη μέχρι τις 3 του Μάη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Όχι, 24 του Μάη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το λοιπόν, εάν γίνεται αποδεκτό, να πάει το ψήφισμα αύριο, κύριε Κυπριανού. Μπορεί να υπάρχει αρκετός χρόνος για διαβούλευση, αν γίνεται αποδεκτό τούτο.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ο κ. Νεοφύτου, όπως πάντα, λέει ό,τι θέλει, δίχως αυτά τα οποία λέει να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και δημιουργούνται εντυπώσεις, θέλω να του υπενθυμίσω ότι δεν είναι η ηγεσία του ΑΚΕΛ που είχε το πρόβλημα και υποχρεωθήκαμε να έρθουμε στις 4 του Ιούλη. Απουσίαζε ο Πρόεδρος της Βουλής στο εξωτερικό και παρακάλεσε στην απουσία του να μη γίνει συζήτηση, όταν απουσίαζε ο Πρόεδρος της Βουλής. Γι' αυτό ήρταμε στις 4 του Απρίλη, κύριε Νεοφύτου, για να μη λέει ο καθένας ό,τι θέλει.

Εμείς εκείνο το οποίο ζητήσαμε από την αρχή ήταν ότι, επειδή πρόκειται για ένα ζήτημα σημαντικό, δε δεχόμαστε να αποφασίζετε τη μια ημέρα ότι εννιά γίνει η συζήτηση και μετά από δύο μέρες να πρέπει να γίνει η συζήτηση. Αυτό είχαμε πει εμείς. Θέλαμε χρόνο να προετοιμαστούμε όσο το δυνατόν πιο καλά και ο χρόνος δεν ήταν τόσο μεγάλος, επαναλαμβάνω. Από εκεί και πέρα, εμείς, επειδή δε θέλουμε να κακοφανίσουμε τον κ. Νεοφύτου, δεχόμαστε η τελική συζήτηση να γίνει 24 του Μάη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Αν θέλετε, και στις 26 να ανοίξουμε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η κ. Ερωτοκρίτου.

Ένα λεπτό, κύριε Τορναρίτη, επειδή το κόμμα σας μίλησε, να πάμε τζιαι λίγο αλλού, αλλά, σας παρακαλώ, επί τούτου, για να τελειώνουμε.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, παρά το γεγονός ότι υπάρχει μια ευχάριστη διάθεση, παρά ταύτα όμως, επειδή το θέμα του συνεργατισμού είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα, κατά τη δική μας άποψη δε θα πρέπει τεχνικά θέματα που άπτονται της διαδικασίας να μας αποσπούν από την ουσία. Εμείς δε θα είχαμε κανένα πρόβλημα είτε να προχωρήσουμε σήμερα ή, εάν υπάρχει περιθώριο διαβούλευσης, έτσι ώστε να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση, μπορεί η εισήγηση να γίνει αποδεκτή τζιαι να το συζητήσουμε και να τοποθετηθούμε επί του ψηφίσματος είτε αύριο είτε την άλλη Παρασκευή. Νομίζω ότι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν συναίνεση πρέπει να είναι το ζητούμενο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Ο κ. Περδίκης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Επειδή είμαστε εισηγητές και στις δύο αποφάσεις, κύριε Πρόεδρε, εμείς θεωρούμε ότι πρέπει να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος για διαβούλευση. Υπάρχουν ζητήματα, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τα κόμματα της αντιπολίτευσης, που αξίζει να συζητηθούν μεταξύ μας. Νομίζω ότι υπάρχει ένα εθνικό δίκαιο σε αυτή την Βουλή, όταν ζητείται χώρος, χρόνος, και μάλιστα από την πλειοψηφία των κομμάτων, για να γίνουν οι κατάλληλες διαβουλεύσεις, αυτός ο χρόνος να δίνεται.

Αντιλαμβάνομαι ότι κάποιος θέλουν να εφαρμόσουν και σε αυτή την περίπτωση το «ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσαμε», αλλά εμείς θεωρούμε ότι είναι πολύ σοβαρό το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, ο χρόνος μέχρι αύριο είναι αρκετός ή δεν είναι;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εμείς δεν έχουμε πρόβλημα, κύριε Πρόεδρε, και σήμερα να μείνουμε ως η ώρα δώδεκα τα μεσάνυχτα, εντάξει; Αλλά θεωρώ ότι, επειδή τα θέματα είναι ουσιαστικά, η εισήγηση του κ. Λουκαΐδη είναι η ορθότερη, να πάμε την ερχόμενη Παρασκευή. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι, εγώ δε θα...

Ναι, κύριε Τορναρίτη.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, απλά, για να αποκαταστήσουμε κάποια πράγματα, βεβαίως όλα έγιναν στην παρουσία σας. Είχαμε δώσει δύο, τρεις, τέσσερις διαφορετικές ημερομηνίες. Το πρόβλημα που δεν έγινε η συζήτηση δεν αφορούσε εσάς και την απουσία σας, αλλά, όπως λέχθηκε από τον κ. Λουκαΐδη στη Σύσκεψη των Αρχηγών, αφορούσε τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ που, όπως μας είπε ο κ. Λουκαΐδης, θα απουσίαζε σε συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Όμως, επειδή γεννάται ένα θέμα ουσίας...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άντρο Κυπριανού)

Κύριε Κυπριανού, όλοι απουσιάζουν. Εγώ λέω ποια δικαιολογία τοποθετήθηκε από το δικό σας κόμμα, για να μη συζητηθεί άμεσα θέμα που αφορούσε τον κυπριακό λαό και ο κυπριακός λαός θέλει να ενημερωθεί στο τέλος της ημέρας ποιοι πραγματικά ευθύνονται για το μεγάλο θέμα που οδηγεί στην φτωχοποίηση...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Τορναρίτη, εγώ απουσίασα δύο μέρες...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

...του κυπριακού λαού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

...απουσίασα δύο μέρες, γιατί είχα καθορισμένη...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αν απουσιάσατε δύο μέρες, γιατί ο κοινοβουλευτικός σας εκπρόσωπος έλεγε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι συνάδελφοι, εννά μιλήσετε, αλλά όχι έτσι. Κάτσετε να μεν το κάμουμε αγγλική...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Με διακόπτετε, κύριε Κυπριανού!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δε σε διακόπτω καθόλου, κύριε Τορναρίτη!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αφήστε με να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...Βουλή δαμαί τζιαι να φωνάζω order!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Λέτε ασύστολα ψεύδη!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Δε λέω κανένα ψέμα, δεν ήσασταν παρών.

Κύριε Πρόεδρε, επικαλούμαι τα πρακτικά...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Είσαστε ένας παραμυθάς, κύριε Τορναρίτη, ένας παραμυθάς!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Επικαλούμαι τα πρακτικά... Λυπούμαι για τα λόγια που εκστομίζει ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ και επικαλούμαι και τα πρακτικά, τα πρακτικά της Σύσκεψης των Αρχηγών.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα πω και άλλα, κύριε Τορναρίτη, αν συνεχίσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι συνάδελφοι, θα σας δώσω όλους τον λόγο. Επιτρέψτε μου να πω πρώτα κάτι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Αλλά να πω το εξής, κύριε Πρόεδρε: Εγώ είχα καθορισμένη συνάντηση με τον Έλληνα Πρωθυπουργό και είπα ότι θα απουσιάζω στο εξωτερικό για δύο μέρες. Αυτό είπα, τίποτε άλλο δεν είπα εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Από εκεί και πέρα, εγώ απευθύνω έκκληση στον Πρόεδρο της Βουλής να πει κατά πόσο θα απουσίαζε μια βδομάδα στο εξωτερικό και κατά πόσο ζήτησε η συζήτηση να μη διεξαχθεί εκείνη την εβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι, έχω την εντύπωση ότι έχουμε...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ, ένα λεπτό. Παρακαλώ! Σας παρακαλώ!

Έχουμε μία συζήτηση πέντε σχεδόν ώρες επί της ουσίας και, όταν θα έχετε τον λόγο, μπορείτε να βάζετε και οποιαδήποτε άλλα επιχειρήματα. Νομίζω να μείνουμε στην εισήγηση από μέρους του ΑΚΕΛ, που είναι για αναβολή για την άλλη εβδομάδα, να γίνει μια ψηφοφορία και να ξεκινήσουμε τη συζήτηση.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Δε χρειάζεται...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Δε χρειάζεται ψηφοφορία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πέστε μου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Δε χρειάζεται ψηφοφορία. Εμείς είμαστε έτοιμοι και για τις 24 του Μάη. Εννά πω ότι έχουμε πρόβλημα την άλλη εβδομάδα, σίδη;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι, καταλήγω στο εξής και σας παρακαλώ να το αποδεχτείτε, για να προχωρήσουμε παρακάτω. Θα γίνει η συζήτηση σήμερα, θα διακόψουμε, όταν ολοκληρώσετε οι ομιλητές, και όποιος από εσάς καταφέρει να εξοικονομήσει χρόνο θα πάει την άλλη Παρασκευή, που θα γίνουν οι τοποθετήσεις... Συγγνώμη, μπορεί να

τον χρησιμοποιήσει, όταν θα γίνουν οι δίλεπτες τοποθετήσεις από κάθε κόμμα. Ανεξάρτητα δηλαδή του χρόνου που θα εξοικονομήσετε, θα δώσω και δύο λεπτά για κάθε κόμμα όσον αφορά τα ψηφίσματα ή τις αποφάσεις, τι εισηγήσεις θα έχετε. Άρα, θα είναι το θέμα των ψηφισμάτων ή των αποφάσεων της Βουλής, που θα γίνει τη μεθεπόμενη Παρασκευή, σε οκτώ μέρες, και οι τοποθετήσεις θα είναι δίλεπτες, εκτός από τα κόμματα εκείνα τα οποία θα εξοικονομήσουν από τον συμφωνημένο χρόνο σήμερα.

Και ξεκινά η συζήτηση. Η πρώτη ομιλήτρια είναι η κ. Θεολόγου, που δεν είναι εδώ.

Ο δεύτερος ομιλητής είναι ο κ. Λίνος Παπαγιάννης.

Παρακαλώ.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Έννεν οι αρχηγοί κομμάτων που θα αρχίσουν;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Υπάρχει ο κατάλογος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είπαμε... Όπως θέλετε. Τον άλλο κατάλογο δηλαδή. Μάλιστα.

Κύριε Νεοφύτου, είσαστε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Από τα μικρά θα αρχίσουμε. Πρώτα όμως θα μιλήσουν οι αρχηγοί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έτσι κατάλαβα τζι εγώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Οι αρχηγοί των κομμάτων από τα μικρότερα κόμματα ξεκινούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, ένα λεπτό.

Είσαστε έτοιμος, κύριε Χρίστου;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε, είμαι έτοιμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κοπιάστε.

Τα ρολόγια, παρακαλώ.

Να πείτε πόση ώρα θέλετε, για να σας βοηθήσουν, να σας σταματήσουν, και απ' εκεί και πέρα είναι ευθύνη δική σας με την πληροφόρηση που θα έχετε από τη γραμματεία να πειθαρχήσετε στον χρόνο σας.

Ο κ. Χρίστου έχει τον λόγο.

Παρακαλώ, κύριε Χρίστου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ξεκινώντας και ανοίγοντας τη σημερινή συζήτηση, θα πρέπει να πω, πριν συνεχίσω, πως σήμερα το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο θα μιλήσει και για κουμπάρους και για κουμέρες και για γαμπρούς και για συγγενείς και για φίλους και για συμμαθητές και για συναγωνιστές.

Ο συνεργατισμός δημιουργήθηκε στις αρχές του 20^{ού} αιώνα, μέσα σε δύσκολες συνθήκες, ως το τραπεζικό ίδρυμα του λαού. Ήταν η απάντηση της κοινωνίας ενάντια στην οικονομική καταπίεση και κυρίως ενάντια στο φαινόμενο της τοκογλυφίας. Για δεκαετίες υπήρξε, λόγω του ανθρωποκεντρικού του χαρακτήρα, το ίδρυμα που κέρδισε την εμπιστοσύνη και τις καταθέσεις δεκάδων χιλιάδων συμπατριωτών μας.

Σήμερα εξετάζουμε το επίσημο πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τα αίτια που οδήγησαν στην κατάρρευση αυτού του οικονομικού θεσμού, τον οποίο έκτισαν με κόπο και κράτησαν με θυσίες οι απλοί άνθρωποι του τόπου μας.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

«Η ευθύνη τους υπήρξε τεράστια στην καταστροφική πορεία που ακολούθησε ο συνεργατικός πιστωτικός τομέας, για τις πολλές δεκαετίες που προηγήθηκαν της ανακεφαλαιοποίησης του 2013-2014». Η αναφορά αυτή βρίσκεται κάτω από τον τίτλο «Τα πολιτικά κόμματα» στη σελίδα 173 του πορίσματος. Εις ό,τι μας αφορά, είχαμε καταγγείλει δημόσια από αυτό το βήμα την κατάσταση που επικρατούσε από το περασμένο καλοκαίρι, του 2018. Οι πρόσφατες εξελίξεις απλώς επιβεβαιώνουν όσα το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο επανειλημμένα και δημόσια έχει διατυπώσει.

Τα προηγούμενα χρόνια υπήρξαν προειδοποιήσεις που αγνοήθηκαν. Τόσο ο Γενικός Ελεγκτής, μέσα από τις εκθέσεις του από το 2014, όσο και η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου με σειρά ανακοινώσεων της έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου για τα κακώς έχοντα στον συνεργατισμό. Τίποτε από τα παραπάνω δε λήφθηκε υπόψη από τους υπεύθυνους και διαχειριστές της όλης κατάστασης.

Αναλύοντας τα δεδομένα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο κύριος ένοχος για την κατάρρευση του συνεργατισμού είναι το κομματικό κράτος, που λειτουργεί εδώ και δεκαετίες χωρίς τιμωρία. Τέσσερα κόμματα, Δημοκρατικός Συναγερμός, ΑΚΕΛ, Δημοκρατικό Κόμμα και ΕΔΕΚ, είχαν στήσει ένα μεγάλο φαγοπότη στις πλάτες των πολιτών και σήμερα είστε εδώ, δέθεν για να αναζητήσετε τους ένοχους. Τα στοιχεία από τις καταθέσεις και το μαρτυρικό υλικό αποδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας τι συνέβαινε. Ενδεικτικά, στη σελίδα 62 του πορίσματος: «Τα μέλη των επιτροπείων των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων εκλέγονταν με κομματικά κριτήρια και όχι με βάση την ικανότητα και καταλληλότητά τους για διαχείριση ενός πιστωτικού ιδρύματος». Σελίδα 78 του πορίσματος, σε ερώτηση προς τον κ. Ρολάνδη αν έγιναν σκέψεις να απομακρυνθούν τα κόμματα από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, τόνισε το εξής: «Όχι μόνο ο Ρολάνδης δεν μπορούσε να το κάνει, ούτε ο Θεός ο ίδιος δεν μπορούσε να το κάνει». Να απομακρύνει τα κόμματα. Αυτή είναι η αλήθεια! Δυστυχώς! «Τα κόμματα ήταν μέρος της σάρκας του συνεργατισμού από την αρχή». Τα όσα αναφέρω δεν είναι λόγια δικά μου, αλλά λόγια από τις καταθέσεις στην εν λόγω επιτροπή.

Πριν από περίπου δύο εβδομάδες το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο έδωσε στη δημοσιότητα και απέστειλε με σχετικό δελτίο τύπου προς όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ένα έγγραφο που παρουσίαζε την κοινή δράση των τεσσάρων κομμάτων στον συνεργατισμό. Μέσα από το εν λόγω έγγραφο υποδείκνυαν στα μέλη του Συνεργατικού Ταμειοτηρίου ποια πρόσωπα να ψηφίσουν για την ανάδειξη στις επιτροπές. Κανένας φυσικά δεν απάντησε και κανένας δημοσιογράφος δε ρώτησε.

Αναλυτικότερα, η πολιτική εμπλοκή έχει ως εξής: Ο τελευταίος γενικός διευθυντής του ιδρύματος ήταν ο στενός φίλος του Χάρη Γεωργιάδη, ο Νικόλας Χατζηγιάννης, ο οποίος διορίστηκε με ύποπτο τρόπο, αποκλείοντας με συνοπτικές διαδικασίες άλλα επτά άτομα. Αυτό έγινε με τη συγκατάθεση και του Δημοκρατικού Συναγερμού και του ΑΚΕΛ. Ο διευθυντής Στρατηγικής και Ανασχηματισμού της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, ο Γιάννος Σταυρινίδης, ήταν ο κουμπάρος του Χάρη Γεωργιάδη. Από την πλευρά του ΑΚΕΛ, το οποίο φέρει τεράστια ευθύνη για την κατάρρευση του συνεργατισμού, στο διοικητικό συμβούλιο του συμμετείχε ο γνωστός δικηγόρος Λάμπρος Πιερός, ο οποίος είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, ένα άτομο το οποίο προβάλλεται τελευταία ως πρώτη είδηση μαζί με τον συνεργάτη του κ. Αρτεμίου σε πολλά ελλαδικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στα δημοσιεύματα γίνεται λόγος μεταξύ άλλων για περιέργες υποθέσεις σκανδάλων, που συνδέουν τις οικονομικές σχέσεις ΣΥΡΙΖΑ-ΑΚΕΛ, και μιλούν για διασυνδέσεις του δικηγορικού γραφείου Αρτεμίου και Πιερό με το Μέγαρο Μαξίμου του Αλέξη Τσίπρα, για ξέπλυμα χρήματος σε τράπεζα στην Κύπρο, όπου ο ένας ήταν διευθυντικό στέλεχος. Στην Κύπρο δε σχολιάστηκε καθόλου αυτό το γεγονός. Είναι σαν να μη συμβαίνει τίποτα!

Επίσης, κατά καιρούς συμμετείχαν πρωτοκλασάτα στελέχη της αριστεράς, μεταξύ των οποίων οι πρώην βουλευτές του ΑΚΕΛ Λώρης Λυσιώτης, Ανδρέας Μουσκάλλης και ο Κίκης Καζαμίας, ο μετέπειτα Υπουργός Οικονομικών. Ηγετικά στελέχη του κόμματος άσκησαν κατά καιρούς πιέσεις, για να διαγραφούν δάνεια σε οργανώσεις που πρόσκεινται στον εν λόγω πολιτικό χώρο.

Η τρίτη πηγή που ευθύνεται για τα όσα συνέβησαν στον συνεργατισμό είναι το Δημοκρατικό Κόμμα, το οποίο φρόντισε από νωρίς να συμμετέχει στην εκμετάλλευση της κατάστασης, παρ' όλο που σήμερα εμφανίζεται να ασκεί έντονη κριτική. Πέραν των κατά καιρούς άξιων εκπροσώπων του στις επιτροπές και τα διοικητικά συμβούλια του συνεργατισμού, το δικηγορικό γραφείο του κ. Παπαδόπουλου ήταν ένα εκ των τριών νομικών συμβούλων του συνεργατισμού. Για τις υπηρεσίες που παρείχε έλαβε ενάμισι περίπου εκατομμύριο ευρώ ως πληρωμή από τα συνολικά τριάντα επτά εκατομμύρια τα οποία δόθηκαν σε ελεγκτικά και νομικά γραφεία για την παροχή υπηρεσιών.

Η ΕΔΕΚ αρχικά αποκλείστηκε από το μεγάλο φαγοπότη. Στη συνέχεια όμως φρόντισε και έφτασε μάλιστα στο σημείο να ζητήσει επίσημα, με πρόταση νόμου, την οποία υπέβαλε στα τέλη του 1997, την τροποποίηση των περί συνεργατικών εταιρειών θεσμών, για να αλλάξει το σύστημα εκλογής επιτροπείας από πλειοψηφικό σε αναλογικό. Η πρόταση δεν είχε σκοπό να μειώσει τις κομματικές παρεμβάσεις στο εσωτερικό του ιδρύματος, αλλά αντίθετα να ενισχύσει την κομματοκρατία. Ήθελαν και αυτοί να έχουν μερίδιο στα όσα συνέβαιναν. Μετά από αυτό το γεγονός, η ΕΔΕΚ έλαβε το μερίδιό της και εκπρόσωποί της, όπως ο Πάμπης Χριστοδουλίδης, τοποθετήθηκαν στον συνεργατισμό. Ο συγκεκριμένος διετέλεσε και αντιπρόεδρος.

Από όσα έχω αναφέρει καθίσταται σαφές πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το παλαιοκομματικό κατεστημένο φέρει τεράστιες ευθύνες για την κατάρρευση του ιδρύματος. Διόριζαν ανθρώπους οι οποίοι δεν είχαν τα προσόντα, ήταν απλά κομματικοί φίλοι και συνεργάτες, για να διοικήσουν έναν οργανισμό. Στη συνέχεια αυτοί εξυπηρετούσαν το κόμμα που τους τοποθέτησε.

Σήμερα έχουμε δει κάποια ονόματα πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Αυτό όμως που πραγματικά έχει ενδιαφέρον είναι να δούμε τη λίστα των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων των οποίων τα δάνεια έχουν διαγραφεί.

Κύριε Πρόεδρε,

Εμείς θεωρούμε ως πραγματική απειλή για τη δημοκρατία την ασυδοσία που επικρατεί στο πολιτικό σύστημα. Ένα σύστημα που έχει πάψει προ πολλού να κάνει αυτοκριτική και για τα όσα συμβαίνουν φροντίζει να κατηγορεί άλλους ή ο ένας τον άλλον. Η κυβέρνηση θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της. Θα πρέπει να σταματήσει να απαξιώνει το ερευνητικό πόρισμα μιας επιτροπής που η ίδια διόρισε και το οποίο ξεκάθαρα επιρρίπτει ευθύνες σε τέσσερα κόμματα και θα πρέπει άμεσα να παραιτηθεί ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χάρης Γεωργιάδης. Αυτό το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο δεν το ζητά σήμερα και ενόψει των πρόσφατων εξελίξεων. Το είχαμε ζητήσει πριν από πολλούς μήνες. Ταυτόχρονα εμμένουμε στη θέση μας για δημοσιοποίηση των ονομάτων όλων των πολιτικών προσώπων που εμπλέκονται στο σκάνδαλο, από όποιον χώρο και αν προέρχονται, ό,τι χρώμα και να έχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει η κ. Θεολόγου.

ANNA ΘΕΟΛΟΓΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αλήθεια είναι ότι επί μία εβδομάδα ολόκληρη προσπαθούσα να σκεφτώ τι θα γράψω σε τούτη την ομιλία, που σκοπό είχε τη συζήτηση του πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό. Και δεν ήθελα να γράψω για λάθη και παραλείψεις, δε θέλω να τα συζητήσω αυτά, γιατί τα συζητήσαμε πάρα πολλές φορές. Και εγώ προσωπικά εδώ και τρία χρόνια, από τον καιρό που κατέχω το βουλευτικό αξίωμα, τα έχω επιστημονικά πάμπολλες φορές. Και πιστεύω ότι και ο κόσμος βαρέθηκε να ακούει να επιρρίπτουμε ευθύνες ο ένας στον άλλο. Αυτό που θέλει να αποκτήσει ο κόσμος είναι ξανά την ελπίδα ότι ο τόπος μπορεί να προχωρήσει μπροστά και να σταματήσει αυτός ο κατήφορος της ηθικής παρακμής που δείχνει ότι δεν υπάρχει τέρμα, διότι λείπει ο σεβασμός και η αυστηρότητα στους νόμους.

Επιτρέψτε μου να σας διαβάσω ένα απόσπασμα από το πόρισμα, που περικλείει, κατά την άποψή μου, όλη την ουσία του και της διαδικασίας που ακολουθήθηκε. Όπως γράφει μέσα στο πόρισμα, η ερευνητική λέει: «Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, ο μεγάλος υπεύθυνος για την καταστροφική πορεία του συνεργατισμού από το 2014 και μετέπειτα ήταν ο Υπουργός Οικονομικών. Διορίστηκε σαν τέτοιος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και παρέμεινε στο Υπουργικό του Συμβούλιο όχι μόνο μετά τον Σεπτέμβρη του 2017, όταν πλέον ο Πρόεδρος έλαβε γνώση, μετά τη συνάντησή του με την κ. Γιωρκάτζη, για τις δυσάρεστες εξελίξεις που επέρχονταν. Διατηρήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο και μετά τον Ιανουάριο του 2018, παρά το γεγονός ότι η Διοικητής κατέστησε σαφές ότι ο συνεργατικός πιστωτικός τομέας έβαινε προς καταστροφικές εξελίξεις με απρόβλεπτες συνέπειες για την οικονομία ευρύτερα. Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας φέρει κάποια ευθύνη για τα όσα οδηγούσαν στην εσπευσμένη πώληση μέρους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα, είναι γιατί διατήρησε στο Υπουργείο Οικονομικών πρόσωπο το οποίο για μία περίοδο πέραν των τεσσάρων ετών δεν κατόρθωσε να οδηγήσει τον συνεργατικό πιστωτικό τομέα έξω από την καταστροφική πορεία που εν γνώσει του ακολούθησε. Η απομάκρυνση του κ. Γεωργιάδη από το Υπουργείο Οικονομικών, έστω και καθυστερημένα, ενδεχόμενα να έδινε στον συνεργατικό πιστωτικό τομέα μία άλλη προοπτική, μακριά από τις παλινωδίες, τις εμμονές, τη διατήρηση μη ικανών διευθυντικών στελεχών στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και την αδυναμία αντίληψης των κινδύνων στους οποίους οι πολιτικές του με βεβαιότητα οδήγησαν. Είναι αρκετό να υπενθυμίσουμε τις αντιφατικές του δηλώσεις, μεταξύ της θέσης του ότι ο συνεργατισμός έπρεπε να επιστρέψει εκεί όπου ανήκει, δηλαδή στους πολίτες, και της ενώπιόν μας δήλωσής του ότι η πώληση της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας στην Ελληνική ήταν η τέλεια λύση, γιατί αποκόπτονται τα τοξικά περιουσιακά στοιχεία και έχουμε τράπεζες καθαρές».

Σε άλλο σημείο του πορίσματος λέει: «Δεν υπήρχε θεσμοθετημένη διαδικασία ενημέρωσης του Προέδρου και του Υπουργικού Συμβουλίου επί τακτικής βάσης για την πορεία του συνεργατικού πιστωτικού τομέα. Δεν έχουμε δε στοιχεία ότι το Υπουργικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος ετύγχαναν οποιασδήποτε επί τούτου ενημέρωσης σε έκτακτη βάση». Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις ήταν καθαρά από τον ίδιο τον υπουργό. Δε βρήκαν σε κανένα πρακτικό του Υπουργικού Συμβουλίου ενημέρωση για τον συνεργατισμό. Αυτό είτε η επιτροπή. Αυτό τι δείχνει; Δείχνει προχειρότητα, δείχνει ανιεπαγγελματισμό και ερασιτεχνισμό

στα θέματα διαχείρισης, ότι δηλαδή η ύπαρξη εγγράφων όπου καταγράφονται οι θέσεις και οι αποφάσεις δεν ήταν πρωταρχικής σημασίας ούτε για το παρόν, αλλά ούτε και για τον ιστορικό του μέλλοντος από πλευράς της κυβέρνησης.

Μετά την κατάθεση του πορίσματος, ακούσαμε τον υπουργό να λέει κατά λέξη τα εξής: «Διαφορετικό ζήτημα είναι η πολιτική ευθύνη και διαφορετικό ζήτημα η πολιτική υπευθυνότητα που χαρακτήρισε τις αποφάσεις της κυβέρνησης». Προσωπικά, έκατσα και ανέλυσα τη συγκεκριμένη φράση και δήλωση του υπουργού. Μπορώ να πω ότι ήταν εντυπωσιακή! Οφείλω να το ομολογήσω. Και, όταν έκατσα να την αναλύσω, το κομμάτι που αφορά την ευθύνη, που δηλώνει την υποχρέωση που έχει κάποιος να δίνει λόγο για τις ενέργειές του, να λογοδοτεί για ό,τι ενδεχομένως συμβεί, να ανταποκρίνεται στα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που έχει αναλάβει, είναι το ένα και το κομμάτι της υπευθυνότητας, που σημαίνει να δηλώνει το αίσθημα ευθύνης, τη συναίσθηση της ευθύνης, την απόλυτη επίγνωση και συνείδηση των υποχρεώσεών του, είναι άλλο.

Πάντως, το σίγουρο, το σίγουρο είναι, κύριε υπουργέ, ότι έχετε ευθύνη, γιατί άλλωστε ήσασταν ο μόνος αρμόδιος και για τη διαχείριση του οργανισμού, αφού οι εντολές σας εκτελούνταν με ευλάβεια από το διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού, το οποίο είχε διοριστεί υπό τη δική σας εποπτεία. Και το δεύτερο σίγουρο είναι ότι δεν έχετε υπευθυνότητα. Δεν είσατε σε θέση να αντιληφθείτε με συνείδηση και επίγνωση τις υποχρεώσεις σας, εφόσον έχετε δυστυχώς έλλειψη ταπεινότητας και ηθικής. Βέβαια, αυτές οι αρετές αποκτούνται, εάν και εφόσον τα παιδιά διδαχθούν να έχουν ταπεινότητα και ηθική, ώστε να μπορούν με συλλογικότητα να συνυπάρξουν σε ομάδες και κοινωνίες, έχοντας πάντα γνώση πρώτα των ικανοτήτων τους και σεβόμενοι πάντα την κοινωνία και την ομάδα στην οποία ανήκουν. Σε αυτά συμβάλλουν η οικογένεια, το σχολείο και ο κοινωνικός περίγυρος. Δεν ξέρω τι έφταιξε στην περίπτωση του υπουργού.

Ξέρετε όμως, εγώ βλέπω καθημερινά -και πιστεύω ότι και εσείς βλέπετε καθημερινά, συνέχεια- αυτούς που έχουν την ευθύνη να ρίχνουν το φταίξιμο σε όλους εκείνους τους πολίτες που ζουν με τις συνέπειες των αποφάσεων που πήραν οι πραγματικοί υπαίτιοι αυτής της καταστροφής. Αποφάσεις που δημιούργησαν αυτή την οικονομική δυσχέρεια και φόρτωσαν το κράτος με χρέη, δήθεν για να προστατευθούν οι καταθέσεις, δήθεν για να έχουμε οικονομική ευρωστία στις τράπεζες, για να μπορεί η οικονομία να σταθεί στα πόδια της και να έχουμε αυτό το success story, που για πέντε χρόνια ακούμε καθημερινά. Βλέπω πολίτες να αναλαμβάνουν ευθύνη για όλους και για άλλους. Να φταίνε, επειδή η οικονομική κρίση έκλεισε την επιχείρησή τους, να φταίνε που δανείστηκαν, για να δημιουργήσουν οικονομική ανάπτυξη και επιχειρηματική δραστηριότητα, να φταίνε που ζητούν από το κράτος να τους προστατεύσει και να επιβιώσουν.

Ο Bertold Brecht, ρωτώντας «ποιος είναι ο εχθρός σου», είπε: «Τον πεινασμένο, που σου βούτηξε την τελευταία μπουκιά, εχθρό τον βλέπεις. Τον κλέφτη όμως, που ποτέ δεν πείνασε, ποτέ σου από τον λαιμό δεν τον βούτηξε».

Θέλω να καταλήξω με το εξής κομμάτι από το πόρισμα: «Η κύρια αιτία της κακοδαιμονίας που υπήρξε ήταν ο ανθρώπινος παράγοντας. Ιδιαίτερα μάλιστα η αμέλεια, η ανικανότητα, αλλά το χειρότερο, η ασυδοσία και η απληστία πολλών, οι οποίοι είχαν ταχθεί να ηγούνται και να υπηρετούν τον συνεργατισμό».

Μάλλον, κύριε υπουργέ, δε διδάχτηκες την ταπεινότητα, την αυτογνωσία, την ηθική, την ανάληψη ευθύνης, τη συλλογικότητα, την υπευθυνότητα ως στάση ζωής. Καλύτερα όμως να τα μάθεις, έστω και αργά, παρά ποτέ.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιώργος Περδίκης έχει τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Για να αντιγράψω έναν στίχο του Διονύση Σαββόπουλου, φαίνεται ότι ο υπουργός ντρέπεται και κάθεται πίσω, γι' αυτό και δεν τόλμησε να παραστεί ως φιγούρα του θεάτρου σκιών στη σημερινή συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι στο Eurogroup και θέλω να δίδω όλα τα δεδομένα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Υπάρχουν τζιαι άλλοι σαν αυτόν, κύριε Πρόεδρε. Υπάρχουν τζιαι άλλοι που μαζί με τον κ. υπουργό εκάμαν αυτά τα οποία θα περιγράψουμε σε λίγο.

Ξεκινώ, με την άδειά σας.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα ξεκινά η ουσιαστική θεσμική συζήτηση επί του πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό. Εμείς όμως θεωρούμε ότι αυτή η συζήτηση είναι η συνέχεια των συζητήσεων που προκαλέσαμε, όταν ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών μαζί με την ανεξάρτητη βουλευτή κ. Θεολόγου μέσα στο καλοκαίρι του 2017, σε χρόνο ανύποπτο θα έλεγε κάποιος, εγγράψαμε επείγον θέμα για τις εξελίξεις στον συνεργατισμό.

Ήταν τότε που η επιτροπεία του συνεργατισμού αποφάσισε να προσλάβει με αδιαφανείς και ύποπτες διαδικασίες μια ξένη εταιρεία, την Altamira, για τη διαχείριση μέρους των μη εξυπηρετούμενων δανείων της. Ήταν τότε που λίγες δεκάδες διαδηλωτές βρεθήκαμε στους δρόμους, για να εκφράσουμε την ανησυχία μας για το μέλλον του συνεργατισμού. Εκείνες τις μέρες -και συγκεκριμένα στις 24 Αυγούστου- ο ίδιος ο κ. Νικόλας Χατζηγιάννης σε συνάντηση που είχα μαζί του, μαζί με τη Συντεχνία Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοεργοδοτούμενων, μου ομολόγησε ότι ο εποπτικός μηχανισμός δεν εμπιστεύεται την επιτροπεία του συνεργατισμού και ήταν επάναγκες να προσκληθεί ένας οργανισμός της δικής τους εμπιστοσύνης, για να μπορέσουν να διαχειριστούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και να τύχουν ευνοϊκής διαχείρισης από τον εποπτικό μηχανισμό. Ομολογούσε ότι είχε αποτύχει να πείσει για την εμπιστοσύνη των εποπτικών μηχανισμών ήδη από τον Αύγουστο.

Οδηγήσαμε λοιπόν το θέμα τότε ενώπιον της επιτροπής Ελέγχου, μέσα στον Αύγουστο του 2017, όταν κάποιοι έκαναν τις πολυτελείς διακοπές τους στις Μπαχάμες και στις Σεϋχέλλες, και παρά την άρνηση ορισμένων, κάποιοι από τους οποίους βρίσκονται αυτή τη στιγμή μπροστά μου, αναδείξαμε όλους τους κινδύνους που απειλούσαν τον συνεργατισμό με κατάρρευση. Αλλά ήταν πλέον προεκλογική περίοδος και δεν έπρεπε να λέγονται πολλά, μας έλεγαν.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον πρόεδρο της Ερευνητικής Επιτροπής κ. Γιώργο Αρέστη και τα δύο άλλα μέλη της, τον κ. Γιώργο Χαραλάμπους και τον κ. Γιώργο Γεωργίου, καθώς και όλη τους την ομάδα για το έργο που έχουν επιτελέσει. Η έκθεση και το πόρισμα είναι ένα εξαιρετικό έργο, που έχει αποδώσει αξιολογώτατα ευρήματα, που πρέπει να γίνουν σεβαστά.

Ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών δεσμευόμαστε ότι θα κάνουμε ό,τι μας αναλογεί, για να αναδειχθούν αυτές οι πληροφορίες και οι ευθύνες που το πόρισμα καταδεικνύει. Και η δική μας η δέσμευση δεν είναι ούτε του ύψους ούτε του βάθους, όπως αυτές που συνηθίσαμε να ακούμε τα τελευταία χρόνια από τους κυβερνώντες.

Εμείς δε θα προσποιηθούμε πως προλάβαμε να μελετήσουμε διεξοδικά και σε βάθος και τις 844 σελίδες του πορίσματος. Είναι τόσο μεστό το πόρισμα, που θα μας πάρει πάρα πολύ χρόνο να το μελετήσουμε διεξοδικά και να μπορέσουμε να επεξεργαστούμε πλήρως τις πληροφορίες που περιέχει. Γι' αυτό κατανοούμε και την ανάγκη παρέλευσης κάποιου χρόνου, πριν μπορέσει να αποφασίσει ο Γενικός Εισαγγελέας τα επόμενά του βήματα. Όμως γνωρίζει πολύ καλά και ο ίδιος ότι ο λαός, που τον εκπροσωπούμε σε αυτό το οίκημα, απαιτεί την απόδοση ευθυνών.

Θα επικεντρωθούμε λοιπόν στα θέματα που βρήκαμε πιο ενδιαφέροντα και σημαντικά, για να αναφερθούν σε αυτή την πρώτη συζήτηση του πορίσματος στη Βουλή των Αντιπροσώπων, γιατί είναι πρόθεσή μου να ζητήσω από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών της Βουλής να συζητήσουμε εξονυχιστικά το πόρισμα, ενότητα με ενότητα, στα πλαίσια του ήδη εγγεγραμμένου αυτεπάγγελτου θέματος.

Το πόρισμα, που εκδόθηκε την 1^η Μαρτίου 2019 και δόθηκε στη δημοσιότητα στις 6 Μαρτίου, είναι ένα πόρισμα που προκύπτει από μια εργασία που ξεκίνησε από τις 6 Ιουλίου 2018. Και, για να το κάμουν οι άνθρωποι αυτοί, χρειάστηκε να πάρουν και δύο επιμηκύνσεις της θητείας τους, που τις ψήφισε και αυτή η Βουλή, γιατί είχαμε όλοι διακηρύξει ότι είναι ένα σημαντικό πόρισμα, από μια πολύ σημαντική και αξιολογη επιτροπή. Το λέω αυτό, γιατί στη συνέχεια κάποιοι από εμάς -που βρίσκονται και σ' αυτή την αίθουσα- έχουν υποσκάψει αυτό το πόρισμα και έχουν διαβάλει και το πόρισμα και τα συμπεράσματά του, αλλά και τους εκδότες του.

Σημειώνουμε πως η Ερευνητική Επιτροπή αναφέρει ότι δεν είχε στη διάθεσή της όλα τα σχετικά έγγραφα που ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ειδικά από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό. Ελπίζουμε πως αυτή η πρόσβαση θα παραχωρηθεί στον Γενικό Εισαγγελέα για τους σκοπούς του ανακριτικού του έργου. Η καθυστέρηση επίσης στην παράδοση διαβαθμισμένων εγγράφων από το υπουργικό, που τελικά κοινοποιήθηκαν στην επιτροπή μόλις τον Ιανουάριο του 2019, μετά την ολοκλήρωση των ακροάσεων και τη λήψη καταθέσεων, και η άρνηση της κ. Ντανιέλ Νουί, προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, να έρθει στην Κύπρο και να καταθέσει ενώπιον της επιτροπής δυσχέραιναν το έργο της επιτροπής, σύμφωνα με την ίδια την επιτροπή.

Τη μέρα της παραχώρησης του «καλού μέρους» της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα -παραχώρησης και όχι πώλησης- στις 3 Σεπτεμβρίου 2019 τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του

συνεργατισμού ανέρχονταν σε €7,5 δις, βάσει των δηλώσεων του Κυβερνητικού Εκπροσώπου. Τον Δεκέμβριο όμως του 2017 οι καταθέσεις του συνεργατισμού ανέρχονταν σε €11,6 δις. Το πόρισμα αναφέρεται στην απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων στις 5 Σεπτεμβρίου 2013, όταν αποφασίστηκε η αλλαγή της δομής και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του συνεργατισμού, που λήφθηκε μετά από μια μαραθώνια συνεδρίαση. Δεν κατέγραψε βέβαια το πόρισμα τα τραγελαφικά που είχαν διαμειφθεί σε εκείνη τη συγκεκριμένη συνεδρίαση, όπου αναγκάστηκε το σώμα να προβεί σε δεύτερη ψηφοφορία, μετά τις 12.00 τα μεσάνυχτα, για να εξασφαλιστεί η παραχώρηση του €1,5 δις προς τον συνεργατισμό, αλλά ταυτόχρονα και η κρατικοποίηση των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Εκείνη τη νύχτα η Βουλή έδωσε τα κλειδιά του συνεργατισμού, αυτών των 100 χρόνων προσφοράς στον λαό μας, όπως λέμε συνήθως, στον κ. Χάρη Γεωργιάδη και την παρέα του, χωρίς να εξασφαλίσει αναγκαίες εγγυήσεις ότι δε θα φθάναμε στο ξεπούλημα και την καταστροφή.

Υπενθυμίζω για τα πρακτικά και την ιστορία πως το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών είχε ταχθεί εναντίον στην ψήφιση του συγκεκριμένου νόμου και τις δύο φορές, πριν και μετά τη 12^η ώρα της μοιραίας εκείνης νύχτας της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 2013.

Διερωτώμαι αν το κράτος θα εισπράξει ποτέ το ποσό των €3,5 δις που δόθηκαν στον συνεργατισμό τα τελευταία έξι χρόνια. Ποιοι κίνδυνοι υπάρχουν από την παραχώρηση €2,6 δις εγγυήσεων στην Ελληνική Τράπεζα; Ποιοι θα διαχειριστούν την περιουσία των €7 δις που βρίσκεται στα χέρια της ΚΕΔΙΠΕΣ (Κυπριακή Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων) και των ίδιων ανθρώπων που έστειλαν τον συνεργατισμό στο κλείσιμο; Έχουν περάσει μήνες και πάλι σημειώνουμε προβλήματα λόγω της μη εξουσιοδότησης της ΚΕΔΙΠΕΣ να προχωρήσει σε διαχείριση και αναδιάρθρωσεις των λεγόμενων «κακών δανείων» που έχουν μείνει στη δικαιοδοσία της. Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό και επείγον ζήτημα που πρέπει να απασχολήσει τη Βουλή, δηλαδή το μέλλον της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί στην ΚΕΔΙΠΕΣ και ειδικά η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Η κυβέρνηση τον Σεπτέμβριο του 2013 παρέλαβε μια Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα που διέθετε 93 συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, που είχαν προκύψει από τη συγχώνευση πέραν των 350 συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, που ήταν έργο της προηγούμενης κυβέρνησης. Η ΡΙΜΚΟ υπολόγισε τον Δεκέμβριο του 2012 ότι το έλλειμμα κεφαλαίων ανερχόταν σε €1,5 δις και, λόγω της αδυναμίας εξεύρεσης κεφαλαίων από τον ιδιωτικό τομέα, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα μαζί με τα ΣΠΙ ανακεφαλαιοποιήθηκαν με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης το 2014 με το ποσό του €1,5 δις από το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Απαραίτητος όρος για την ανακεφαλαιοποίηση ήταν η υποβολή Σχεδίου Αναδιάρθρωσης στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η έγκριση του σχεδίου αυτού. Τα 93 συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα συγχωνεύτηκαν σε 18 συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα και συνομολογήθηκε συμφωνία που απαιτούσε όπως μεταφερθεί η αρμοδιότητα της αδειοδότησης, ρύθμισης και εποπτείας των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων από την Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Επιπλέον, συμφωνήθηκε όπως ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων γίνεται από εξωτερικούς ελεγκτικούς οίκους και ετοιμαστεί σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των κυριότερων προκλήσεων που αντιμετώπιζαν η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα και τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα.

Το πόρισμα καταγράφει και την επισήμανση του τότε Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, που είναι σημαντική, ότι «ο Συνεργατικός Πιστωτικός Τομέας είχε κριθεί από τους ίδιους τους δανειστές ως βιώσιμος και πως ένας από τους κύριους παράγοντες για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης που θα επανέφερε τον τομέα σε κερδοφόρα πορεία ήταν η επιλογή στη νέα διοίκηση ικανών και κατάλληλων ατόμων που θα ενεργούσαν με γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον της επένδυσης του κράτους και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας». Το αποτέλεσμα, νομίζω, αποδεικνύει αν εφαρμόστηκαν αυτοί οι όροι.

Τι ακριβώς πήγε λάθος με εκείνο το εγκεκριμένο σχέδιο; Ποιος φέρει την ευθύνη για τη μη υλοποίησή του; Μήπως ήταν το ίδιο το σχέδιο προβληματικό; Μήπως δεν είχαν γίνει σωστοί υπολογισμοί; Η εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου γινόταν ορθά; Μήπως η χρήση εξωτερικών ελεγκτικών οίκων συνέβαλε στην επιδείνωση της κατάστασης ή μήπως αυτοί που ανέλαβαν να «σάσουν» τον συνεργατισμό απλά φρόντισαν να σάσουν την πούγκα τους;

Το πόρισμα αποδίδει ευθύνες στην Κεντρική Τράπεζα. Οι εποπτικοί έλεγχοι που διενεργήθηκαν ήταν επαρκείς; Πώς χειρίστηκαν τα πορίσματα των δεκαεννέα αξιολογήσεων που ακολούθησαν από το 2013 μέχρι το 2014; Πόσοι έλεγχοι έγιναν εναντίον προσώπων που διαφάνηκε ότι είχαν εμπλοκή στη λήψη λανθασμένων αποφάσεων εκ μέρους των ΣΠΙ στα οποία εργοδοτούνταν; Αξιωματούχοι, λέει το πόρισμα, της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου συμμετείχαν καθ' όλο το χρονικό διάστημα 2014-2018 στα όργανα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τους σκοπούς του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού. Άρα, ξεκάθαρα θα πρέπει να αναζητηθούν οι ευθύνες της ελλιπούς εποπτείας της ίδιας της Διοικήτριας της Κυπριακής Κεντρικής Τράπεζας στον συνεργατισμό. Μέχρι σήμερα όμως η Κεντρική Τράπεζα παραμένει στο απυρόβλητο και «ποιοί την πάπια».

Έχουν λεχθεί πάρα πολλά τις τελευταίες εβδομάδες για τις πολιτικές ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών. Η γνώμη μου είναι ότι ξεκάθαρα η επιτροπή έχει αποδώσει βαρύτερες πολιτικές ευθύνες στον Υπουργό Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη για την καταστροφή της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, λόγω ανικανότητας στην εποπτεία, τον έλεγχο, τον συντονισμό της κρατικής τράπεζας ως εκπρόσωπος του μεγαλομετόχου, δηλαδή της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η πρώτη δήλωση όμως του Υπουργού Οικονομικών ήταν «άλλο η πολιτική ευθύνη και άλλο η πολιτική υπευθυνότητα». Αυτό είναι το επίπεδο ευθιξίας του υπουργού, που αργότερα παραδέχθηκε ότι πάντοτε θεωρούσε ότι η μόνη λύση για τον συνεργατισμό ήταν η ιδιωτικοποίησή του. Αν συνυπολογίσει κανείς το θράσος που χαρακτηρίζει τις δηλώσεις του, ημερομηνίας 12 Μαρτίου 2019, πρόσφατα στο Euronews, γίνεται ακόμη πιο ξεκάθαρη η κυνική νεοφιλελεύθερη προσέγγιση του Υπουργού Οικονομικών της παρούσας κυβέρνησης. Είπε: «Υπάρχει μια διαφορά στην προσέγγιση. Η κυβέρνηση κι εγώ ως μέλος της κυβέρνησης θεωρούμε ότι αυτό που έγινε ήταν θετικό. Άρα, ήταν μια δύσκολη, ωφέλιμη απόφαση και γι' αυτή την απόφαση τη θετική βεβαίως και αναλαμβάνουμε την ευθύνη». Βέβαια, κάθε άλλο παρά ανάληψη ευθύνης έχουμε από αυτό τον υπουργό ή την κυβέρνηση Αναστασιάδη.

Σε δηλώσεις του ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος κ. Πρόδρομος Προδρόμου στις 7 Μαρτίου 2019 προσπάθησε να αποποιηθεί κάθε ευθύνη, πριν καν προλάβει η κυβέρνηση να μελετήσει το πόρισμα. Έκανε λόγο για έλλειψη τεχνοοικονομικής μελέτης και κατάρτισης της Ερευνητικής Επιτροπής και ακολούθως εξέφρασε την εκτίμηση ότι το πόρισμα δεν έλαβε υπόψη το ρυθμιστικό-κανονιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργούσε ο συνεργατισμός. Συνεπώς, λέει, δεν πρέπει να αποδίδονται ευθύνες στην κυβέρνηση και στον Υπουργό Οικονομικών.

Μία μέρα αργότερα διέψευσε την Αναπληρώτρια Κυβερνητική Εκπρόσωπο κ. Κλέλια Βασιλείου, η οποία μίλησε για επιστολή παραίτησης του Υπουργού Οικονομικών, απλά για να διαψευστεί και ο ίδιος μια εβδομάδα αργότερα από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος μίλησε για κατάθεση παραίτησης από τον κ. Χάρη Γεωργιάδη.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στην πρόσφατή του συνέντευξη είπε ότι θα θεωρούσε απόλυτα δικαιολογημένο το αίτημα για ανάληψη πολιτικών ευθυνών από τον Υπουργό Οικονομικών, εάν παραγνώριζε τον ρόλο του στα εξής:

1. Στην αποτροπή της άτακτης χρεοκοπίας.
2. Στη σύντομη και πετυχημένη έξοδο από το μνημόνιο.
3. Στη δημιουργία πλεονασματικών προϋπολογισμών.
4. Στη δραστική μείωση της ανεργίας.
5. Στην επίτευξη συνεχόμενης ανάπτυξης.

Δηλαδή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εμμέσως πλην σαφώς αναγνωρίζει την αποτυχία του κ. Χάρη Γεωργιάδη στο θέμα του συνεργατισμού, αλλά τον απαλλάσσει από τις ευθύνες λόγω πρότερου πετυχημένου κατά την άποψη του κ. Νίκου Αναστασιάδη έργου στην οικονομία.

Δυστυχώς όμως, αυτή η εικόνα που θέλει να παρουσιάσει η κυβέρνηση δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα. Μετά από έξι χρόνια «σωτήριας» διακυβέρνησης, το χρέος έχει αυξηθεί κατά 22,5% του ΑΕΠ. Το χρέος στην πραγματικότητα βρισκόταν στο 116% του ΑΕΠ και θα βρισκόταν πολύ πιο πάνω, εάν το κράτος δε διέγραφε από τον λογαριασμό των χρεών του το χρέος των €7 δις προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τις ευλογίες βεβαίως της τρόικας.

Καλώ την κυβέρνηση να αντιληφθεί ότι το λεγόμενο «success story» της δεν πείθει ούτε τους Ευρωπαίους ούτε το ΔΝΤ, αλλά κυρίως δε μας πείθει εμάς που το ζούμε.

Η ευθύνη του Υπουργού Οικονομικών βέβαια δεν περιορίζεται μόνο στην κακοδιαχείριση, την κακή εταιρική διακυβέρνηση στην οποία διέπρεψε η διορισμένη από τον ίδιο ηγεσία του συνεργατισμού. Δυστυχώς, το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν η επιμονή στην προώθηση ανόητων ιδεών, όπως ήταν η παροχή δωρεάν μετοχών ή η έκδοση νέου ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας προεκλογικά το 2018, για να στηρίξουν, υποτίθεται, τον συνεργατισμό. Στο πόρισμα σημειώνεται ότι «είμαστε πεπεισμένοι ότι η λύση της πώλησης δεν ήταν μια λύση που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προέκρινε από την αρχή». Μας τα είπαν και προχθές στη Βουλή. «Τα πράγματα οδηγήθηκαν εκεί ιδιαίτερα λόγω της αποτυχημένης προσπάθειας αποκρατικοποίησης», λέει το πόρισμα, «η οποία προστέθηκε στα ήδη υπάρχοντα προβλήματα. Συμπεραίνουμε δε ότι τη χαριστική βολή γι' αυτή την πορεία την έδωσε η λανθασμένη από την αρχή και αδιέξοδη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για τη δωρεάν παραχώρηση μετοχών, για την οποία επέμενε μέχρι σχεδόν και το τέλος του 2017, παρά το γεγονός ότι παράλληλα προχωρούσαν και άλλες λύσεις μέσω της Citi».

Η δε προσωπική εμμονή του υπουργού για αποφυγή ελέγχου από τον Γενικό Ελεγκτή οδήγησε στην προώθηση και ψήφιση νομοθεσίας τον Οκτώβριο του 2016 που καταργούσε τον διαχειριστικό και οικονομικό

έλεγχου του Γενικού Ελεγκτή επί της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, με πρωτοβουλία του προέδρου του κυβερνώντος κόμματος και τη στήριξη της πλειοψηφίας των κομμάτων.

Με τις ανωτέρω διαπιστώσεις η πολιτική ευθύνη του Υπουργού Οικονομικών ήταν ολοφάνερη και ως τέτοια θα έπρεπε ο κ. Γεωργιάδης να την αναλάβει και αμέσως μετά το πόρισμα να παραιτηθεί είτε συμφωνούσε είτε διαφωνούσε με αυτό, αφού είχε δηλώσει στο παρελθόν, όταν του ζητούσαν ευθύνες... «Περιμένετε να δούμε το πόρισμα», έλεγε.

Λυτούμαι, αλλά δεν έχει άλλη επιλογή ο Υπουργός Οικονομικών και ούτε και ο Πρόεδρος, οι οποίοι αμφότεροι πρέπει να αποδεχθούν την παραίτηση που προφανώς βρίσκεται ενώπιόν τους, μετά από την αναμενόμενη, ελπίζω, απόφαση και της ίδιας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Όμως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έχει αποφασίσει να στηρίξει για πολλοστή φορά τον Υπουργό Οικονομικών, διαψεύδοντας μέσω πρόσφατης συνέντευξής του τη δήλωση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου ότι ουδέποτε έθεσε ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας την παραίτησή του ο κ. Γεωργιάδης.

Μα την αλήθεια... Ίσως χρειαστεί ο διορισμός καινούριας Ερευνητικής Επιτροπής, για να απαντήσει στο ερώτημα αν έθεσε ή όχι ο κ. Χάρης Γεωργιάδης την παραίτησή του ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας, διότι δεν καταλάβαμε τι συνέβη από τις δηλώσεις του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, της Αναπληρώτριας Κυβερνητικής Εκπροσώπου, αλλά ούτε και του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έσεις χρόνο. Πάρε λίγο 'πού τον δικό μου, πέρκι θυμηθείς με ποιον συνεργάστηκες, για να αλλάξει...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Με τον Γενικό Ελεγκτή, βεβαίως.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Και όχι μαζί μου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Με τον Γενικό Ελεγκτή. Εκτός αν έχεις γίνει τζιαι Γενικός Ελεγκτής τζιαι εν το 'ξερα!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Εν σου έφερα την πρόταση νόμου τζι εκατάθεσές την; Την πρόταση νόμου ποιος σου την έφερε τζι εκατάθεσές την;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Την πρόταση νόμου εγώ την έγγραφα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Εσύ την έγγραψες; Λες ψέματα. Συνέχισε, συνέχισε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Δε συνηθίζω να υπογράφω έγγραφα που μου υποβάλλουν, κύριε πρόεδρε του Δημοκρατικού Συναγερμού, εντάξει; Ήταν σε συνεργασία με τον Γενικό Ελεγκτή που έγινε η συγκεκριμένη πρόταση.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μαζί μου δεν εμίλησες;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Μαζί σου τζιαι με τον κ. Στεφάνου εμίλησα τζιαι με πολλούς άλλους εμίλησα. Διότι έντζιε περνούσε η πρόταση μόνο με τις ψήφους των Οικολόγων. Άλλα πράγματα επερνούσαν χωρίς τις ψήφους των Οικολόγων. Για να περάσει η διόρθωση, έγιναν κάποιες συγκεκριμένες κινήσεις. Αλλά η πρόταση, κύριε πρόεδρε του Δημοκρατικού Συναγερμού, ήταν δική μας, την υπέγραψα εγώ τζιαι ήταν κατόπιν συνεννόησης με τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Αλλά κάποιος φαίνεται ότι ενοχλούνται για τη συνεργασία μας με τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Έχουμε χρόνο ή τελικά εκατάφερε να μου τον φάει;

Λοιπόν, απ' όλη αυτή την ιστορία βεβαίως, οι δανειολήπτες λαμβάνουν συγχυσμένα μηνύματα, βλέπουν τους τόκους να αυξάνονται κατακόρυφα και τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα να μην μπαίνει σε ουσιαστικό διάλογο με τους ιδίους. Δεν έμπαινε σε διάλογο, ώστε να καταλήγουν σε αμοιβαία επωφελή συμφωνία για διαχείριση των δανείων τους. Αυτά είναι που οδήγησαν στην κατάρρευση του συνεργατισμού και υπάρχουν

συγκεκριμένα άτομα που ευθύνονται για αυτό είτε λόγω εσκεμμένων πράξεών τους είτε λόγω της επιδείξης τεράστιας αμέλειας και ανικανότητας.

Αλλά υπάρχουν και κάποιοι που ευνοήθηκαν. Είναι η Ελληνική Τράπεζα, οι μέτοχοί της, που έχουν όνομα και επίθετο, αλλά έχουν και ένα επιπλέον σημαντικό προσόν: Είναι χρηματοδότες του κυβερνώντος κόμματος.

Εν κατακλείδι, θεωρούμε πως επιτέλους πρέπει να αρχίσει ο τόπος μας να απαιτεί έμπρακτη πολιτική ευθιξία από τους πολιτικούς αξιωματούχους. Η ανάγκη απόδοσης ποινικών και αστικών ευθυνών είναι μονόδρομος για εμάς, αλλά πρέπει να επιμένουμε να αποδοθούν και οι πολιτικές ευθύνες. Γι' αυτό είναι που επιμένουμε στην παραίτηση του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη άμεσα, τώρα, και όχι όταν εννά γεννηθεί το μωρό ύστερα 'που εννιά μήνες, προτού προλάβει να επιφέρει ακόμη μεγαλύτερη καταστροφή στην οικονομία μας και προτού με τις αποφάσεις του δημιουργήσει κι άλλα κοινωνικά προβλήματα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιωργάλλας.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα εδώ εν είδει νεκρολογίας θα ξεδιπλωθεί το κουβάρι ακόμα μιας τραγικής ιστορίας που συγκλόνισε τη σύγχρονη οικονομική ιστορία του τόπου, αυτής του συνεργατισμού. Αλλά ο συνεργατισμός δεν είναι σήμερα εδώ μαζί μας. Η κατάληξή του έρχεται να προστεθεί κοντά στις ανάλογες τραγικές καταλήξεις του χρηματιστηρίου, της Ευγοργία, των Κυπριακών Αερογραμμών, της Λαϊκής.

Και είναι να αναρωτιέται κανείς πώς τα τελευταία χρόνια χάθηκαν από το κράτος και την οικονομία σημαντικές αξίες, πολύτιμα περιουσιακά στοιχεία και δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Και δεν ξέρω αν υπάρχει ανάλογο άλλης χώρας που να έχει παρουσιάσει στην ιστορία της τέτοιο φαινόμενο. Και είναι να αναρωτιέται κανείς γιατί μας δέρνει αυτή η κακοδαιμονία. Γιατί πάμε από τη μια καταστροφή στην άλλη; Γιατί δεν μπορούμε να σταματήσουμε τον κατήφορο; Γιατί κάθε φορά μας έλεγαν «ψηφίστε για το καλό σας» και, αντί να τελειώνει το μαρτύριο, άρχιζε ένα καινούριο;

Η απάντηση δεν είναι απλή, όμως έχει βάση το επιχείρημα ότι φτάνεις στην καταστροφή από ανεπάρκεια κατανόησης της τραγικότητας της θέσης σου και με απουσία ικανότητας να πάρεις τολμηρές και σωστές αποφάσεις. Και στην περίπτωση του συνεργατισμού κάποιοι από αυτούς που έπρεπε να πάρουν καθοριστικές αποφάσεις για το μέλλον του υπήρξαν την κρίσιμη ώρα τραγικά ανεπαρκείς, άτολμοι και ανίκανοι, δεν κατανόησαν ποτέ τα πραγματικά αίτια των προβλημάτων που ταλάνιζαν τον συνεργατισμό, για να τα λύσουν, και δεν πήραν ποτέ τις σωστές αποφάσεις, αυτές που να επιλύουν το πρόβλημα επιβίωσης του οργανισμού, με αποτέλεσμα να χαθεί ακόμα μια πολύτιμη αξία από την οικονομία του τόπου και σήμερα μια μεγάλη μερίδα, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων δανειοληπτών, να βρίσκεται αντιμέτωπη με τον εφιάλτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τον κίνδυνο απώλειας περιουσιακών στοιχείων τα οποία αποτελούν εγγυήσεις σε προβληματικά δάνειά τους.

Θα μπορούσε να ήταν άλλη η πορεία του συνεργατισμού; Εγώ λέω θα μπορούσε. Θα μπορούσε να ήταν άλλη η κατάληξη, αν ακόμα και η Βουλή εκείνες τις κρίσιμες στιγμές της παραζάλης του κινδύνου, αν η ολομέλεια έκανε άλλες επιλογές.

Από αυτό το βήμα τον Δεκέμβριο του 2015 με νηφαλιότητα και ψυχραιμία ο σημερινός Πρόεδρος της Βουλής κ. Δημήτρης Συλλούρης, τότε βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κόμματος, προσπαθούσε να πείσει το σώμα ότι πριν από τη δεύτερη έγκριση βοήθειας προς τον συνεργατισμό ύψους €175 εκατομ. θα έπρεπε να εξεταστεί η βιωσιμότητα και η εταιρική διακυβέρνηση του οργανισμού και να είχαν παρθεί έγκαιρα μέτρα πριν την καταβολή της νέας ενίσχυσης.

Έλεγε τότε ο κ. Συλλούρης προς την ολομέλεια: «Κύριοι συνάδελφοι, μην ξεχνάτε το λάθος και την ευθύνη της Βουλής, που ψήφισε €1,8 δις για τη Λαϊκή χωρίς κάποια στοιχεία που έπρεπε να λάβουμε υπόψη και είδαμε στη συνέχεια να καταστρέφεται η τράπεζα, το τραπεζικό σύστημα και ολόκληρη η οικονομία του τόπου, να πληρώνουν αθώοι άνθρωποι και να μεγαλουργούν στη συνέχεια οι ίδιοι που τους κατέστρεψαν. Και βρισκόμαστε ακριβώς εδώ», έλεγε ο κ. Συλλούρης, «σήμερα και σας λένε “ψηφίστε για τον συνεργατισμό”, χωρίς κανένα πλήροφόρηση. Από σεβασμό στη Βουλή και το σύνταγμα να επιμένετε να σας δοθούν στοιχεία γιατί, αν αύριο υπάρχουν προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης στον συνεργατισμό που δε θα τα επιλύσουμε πριν εγκρίνουμε τα €175 εκατομ., πολύ φοβούμαι θα είμαστε εδώ μετά από έξι μήνες -δεν ξέρω με ποιο καθεστώς- όταν θα ελέγχεται ο συνεργατισμός από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, και θα λέμε ότι δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να ξεπουλήσουμε τον συνεργατισμό. Ελπίζω», σημειώνει ο κ. Συλλούρης, «να μην έχετε παράπονο και να μη λέτε δικαιολογίες και να μην τσακώνεστε μεταξύ σας για το ποιος έφταιγε».

Αυτά ειπώθηκαν από τον σημερινό Πρόεδρο της Βουλής τον Δεκέμβριο του 2015, απ' αυτό το βήμα. Και τα έλεγε τότε ο Δημήτρης Συλλούρης αυτά, όχι γιατί είχε μαντικές ικανότητες, απλά είχε μια καθαρή ματιά, έξω από συμφέροντα, και μπορούσε να κρίνει τις εξελίξεις με ορθολογισμό.

Αυτά τα επικαλούμαι σήμερα όχι με διάθεση δικαίωσης του κ. Συλλούρη, αλλά για να αποδείξω ότι δεν έγιναν όλα όσα έπρεπε να γίνουν, για να σωθεί ο συνεργατισμός και να συνεχίσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μετά και την έκδοση του πορίσματος για τον συνεργατισμό το οποίο συζητούμε σήμερα, για το οποίο εμείς εκφράζουμε την ικανοποίησή μας και ευχαριστούμε την Ερευνητική Επιτροπή για το έργο της και την ίδια ώρα κακίζουμε τον τρόπο με τον οποίο ειδικά η κυβέρνηση και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιμετώπισαν το πόρισμα... Ο χλευασμός και η απαξίωση της κυβέρνησης προς την Ερευνητική Επιτροπή είναι ένα κακό προηγούμενο και πολύ φοβούμαι ότι στο μέλλον κανένας σοβαρός ερευνητής δε θα έχει διάθεση να ασχοληθεί με τις ερευνητικές επιτροπές του δημοσίου.

Μετά λοιπόν και από την έκδοση του πορίσματος για τον συνεργατισμό έγινε προσπάθεια να σχηματιστεί η εικόνα ότι περίπου ο συνεργατισμός ήταν κλινικά νεκρός και μοιραία η κυβέρνηση προχώρησε στην ευθανασία του, αφού εξέλειπε κάθε ελπίδα επιβίωσής του. Η αλήθεια είναι ότι ο συνεργατισμός αντιμετώπιζε πολλά προβλήματα, όμως ήταν βιώσιμος, όπως φανερώνουν πολλά στοιχεία και μαρτυρίες που εμπεριέχονται και καταγράφονται στο πόρισμα.

Τα σοβαρά προβλήματα ρευστότητας και για τον συνεργατισμό και για τις άλλες τράπεζες άρχισαν να γίνονται εμφανή, όταν οι συνεχείς υποβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας οδήγησαν την Κύπρο τον Μάιο του 2011 στο να μην μπορεί να αντλήσει κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές και οι αποδόσεις των κυπριακών κρατικών ομολόγων εκτοξεύθηκαν πάνω από το 15%. Την ίδια ώρα η διαπραγμάτευση σύναψης μνημονίου εξωτερικής βοήθειας είχε γίνει με μεγάλη καθυστέρηση και το αποτέλεσμα αυτής της καθυστέρησης ήταν να μεγαλώνουν τα ελλείμματα.

Επίσης, η γνωστή απόφαση των Βρυξελλών στις 26 Οκτωβρίου 2011 με το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων δημιούργησε ακόμα περισσότερα κενά στον συνεργατισμό, ο οποίος την τότε εποχή είχε στην κατοχή του αρκετά κυπριακά ομόλογα, τα οποία δεν είχαν καμία αξία, ήταν στην κατηγορία «σκουπίδια», και αρκετά ελληνικά ομόλογα, τα οποία επίσης ήταν στην κατηγορία «σκουπίδια».

Η κρίση στην πραγματική οικονομία και όλα τα προηγούμενα γεγονότα είχαν επιβαρύνει και είχαν δημιουργήσει αρκετά προβλήματα στον συνεργατισμό. Αυτό όμως που επιδείνωσε ακόμα περισσότερο την κατάσταση του συνεργατισμού ήταν η αλλαγή του ορισμού για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Ως γνωστό, τότε «μη εξυπηρετούμενο δάνειο» ήταν αυτό που είχε καθυστερημένες δόσεις για 270 μέρες και ξαφνικά αυτές οι καθυστερήσεις έγιναν «πέραν των 90 ημερών». Αυτή η αλλαγή απλά πολλαπλασίασε τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον συνεργατισμό και τον Νοέμβριο του 2013 ο συνεργατισμός με τον νέο ορισμό «μη εξυπηρετούμενα δάνεια» είχε χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων ύψους €5,6 δις ή περίπου το 42% του συνόλου, εκ των οποίων €4,2 δις ή 31% του συνόλου είχαν καθυστερήσει πέραν των 360 ημερών.

Όμως ακόμα και τότε, όταν πολλαπλασιάστηκαν οι ταμειακές ανάγκες του οργανισμού, ο συνεργατισμός ήταν βιώσιμος. Και ήταν βιώσιμος γιατί; Γιατί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον θεώρησε βιώσιμο και συμφώνησε να τον ανακεφαλαιοποιήσει το 2013 με ποσό €1,5 δις, ποσό το οποίο διέθεσε το κυπριακό κράτος, ως γνωστό, ύστερα από δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Με εκείνη τη χορηγία όμως η κυπριακή κυβέρνηση ανέλαβε ταυτόχρονα μία σοβαρή υποχρέωση για εξυγίανση και αναδιάρθρωση του συνεργατικού πιστωτικού τομέα. Όμως αυτές οι δεσμεύσεις, όπως πολλά άλλα πράγματα σε αυτό τον τόπο, έγιναν αργά και πλημμελώς, με αποτέλεσμα η κατάσταση στον συνεργατισμό να γίνεται ολοένα χειρότερη.

Είναι ενδεικτικές οι αναφορές στο πόρισμα για την προσπάθεια ενοποίησης του συνεργατισμού. Οι ερευνητές σημειώνουν ότι, ένεκα και πάλι πολιτικών σκοπιμοτήτων και επεμβάσεων αναρμόδιων παραγόντων, αποτράπηκε η έγκαιρη ενοποίηση του συνεργατικού πιστωτικού τομέα, η οποία θα διευκόλυνε την αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων του. Η ενοποίησή του έστω και καθυστερημένα θα μπορούσε να είχε ευεργετικά αποτελέσματα, όμως τελικά δεν απέτρεψε την τελική του κατάρρευση.

Οι αδυναμίες, οι ελλείψεις και η ανικανότητα της διοίκησης έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην καταστροφική πορεία του συνεργατισμού. Στο πόρισμα υπάρχουν πάρα πολλές αναφορές. Υπάρχει μία χαρακτηριστική καταγραφή η οποία λέει: «Με βάση τα ενώπιόν μας έγγραφα και μαρτυρίες», ενώπιον της επιτροπής δηλαδή, «καταλήγουμε στη διαπίστωση ότι η διαδικασία επιλογής τους», των διοικούντων, «χαρακτηριζόταν από αδιαφάνεια και ότι έγινε σε μεγάλη έκταση στη βάση πολιτικών κριτηρίων. Μας οδηγούν δε αυτά στο περαιτέρω συμπέρασμα ότι η ανεξαρτησία των διοικούντων δεν ήταν διασφαλισμένη, αλλά ούτε ότι η γενική σύνθεση της επιτροπείας παρείχε την εγγύηση ικανής διοίκησης των υποθέσεων της τράπεζας, με αποτέλεσμα οι διοικούντες να ασχολούνται κατά το πλείστον του χρόνου τους με θέματα ήσσονος σημασίας και όχι με θέματα ουσίας».

Αναζητούσαν συχνά γνωματεύσεις από εξωτερικούς συμβούλους -δαπάνησαν γι' αυτό €37 εκατομ. την περίοδο 2014-2018- και αρκετές μελέτες από αυτές που αγόραζαν δεν αξιοποιούνταν επαρκώς, είτε διότι η διοίκηση αδυνατούσε να το πράξει είτε διότι εγκατέλειπε τις μελέτες. Δηλαδή διόρισαν μια ανεπαρκή διοίκηση σε μια περίοδο κρίσης, με αποστολή να ανατάξει τον συνεργατισμό, και όλοι αυτοί οι «εκλεκτοί» ασχολήθηκαν με τα ασήμαντα και όχι τα σημαντικά, ήταν άβουλοι και πελαγωμένοι, αναζητούσαν λύσεις σε εξωτερικούς συμβούλους και πλήρωσαν €37 εκατομ. σε μελέτες τις οποίες άφησαν στην άκρη αναξιοποίητες, γιατί προφανώς δεν τις κατανοούσαν.

Το χειρότερο όλων είναι ότι οι διοικούντες τον συνεργατισμό, τουλάχιστον στην τελευταία φάση, αποδείχθηκαν πρωταθλητές στις διαγραφές δανείων. Σύμφωνα με επιστολή που κατατέθηκε στην επιτροπή, ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 2019, το ύψος των διαγραφών δανείων για τη διετία 2016-2017 ήταν €1,1 δις, το οποίο αντιπροσώπευε το 92% της συνολικής μείωσης των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Εκείνη την περίοδο παρουσιάζεται ότι ο συνεργατισμός τακτοποίησε €1,2 δις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις και από αυτά τα €1,2 δις το €1,1 δις ήταν διαγραφές.

Για τη διατήρηση αυτής της ανεπαρκούς διοίκησης που ολοκλήρωσε την καταστροφή σαφέστατα έχουν ευθύνη ο Υπουργός Οικονομικών και η κυβέρνηση, αλλά και η Κεντρική Τράπεζα και βέβαια οι εποπτικές αρχές στη Φρανκφούρτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όπως καταγράφεται στο πόρισμα, κατά τη συνεδρία της επιτροπείας ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 2014 ο τότε πρόεδρος της κ. Νικόλας Χατζηγιάννης ανέφερε ότι η ολοκλήρωση της Πανευρωπαϊκής Άσκησης Ακραίων Καταστάσεων επιβεβαίωσε την ευρωστία του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα και παράλληλα κατέδειξε ότι ο συνεργατισμός είναι μια από τις καλά κεφαλαιοποιημένες τράπεζες στην Ευρωζώνη... Όσον αφορά την επόμενη μέρα, σημείωσε ότι με έναν εξορθολογισμένο και θωρακισμένο ισολογισμό ο συνεργατισμός είναι πλέον ένας από τους πιο φερέγγυους τραπεζικούς οργανισμούς στην Ευρωζώνη... Αυτά έλεγε ο κ. Νικόλας Χατζηγιάννης. Και τολμώ να πω ότι θα ήθελε πολλή μαεστρία έναν τέτοιο οργανισμό, όπως τον περιγράφει ο κ. Χατζηγιάννης, να τον ρίξει στα βράχια.

Κύρια αιτία της καταστροφής -είναι ξεκάθαρο και καταγράφεται στο πόρισμα- υπήρξε ο ανθρώπινος παράγοντας, ιδιαίτερα μάλιστα η αμέλεια, η ανικανότητα, τα λάθη, οι παραλείψεις, οι σκοπιμότητες της διοίκησης, τα συμφέροντα των παρατρεχάμενων, η ασυδοσία και η απληστία πολλών από αυτούς που βρέθηκαν να υπηρετούν τον συνεργατισμό διαχρονικά. Και βέβαια διαχρονικά ο ρόλος των κομμάτων ήταν καταστροφικός. Η κομματοκρατία μέχρι και την τελευταία στιγμή σκότωνε την αξιοκρατία. Οι κομματικοί αρεστοί εκτόπιζαν τους ικανούς και άξιους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ανασκοπώντας την πορεία των γεγονότων για το πώς φτάσαμε σε αυτή την καταστροφική θέση, θα κάνουμε συγκλονιστικές διαπιστώσεις. Από τη φύσκα των ακινήτων μέχρι το κούρεμα, από τη διάλυση της Λαϊκής μέχρι την κατάρρευση του συνεργατισμού υπάρχουν κοινά αίτια. Τα κυρίαρχα στοιχεία όλης αυτής της αμαρτωλής περιόδου ήταν, όπως προανέφερα, η ανεπάρκεια, η επιπολαιότητα, η κουμπαροκρατία, η επικράτηση ιδιοτελών συμφερόντων, η διαπλοκή και η διαφθορά και μάλιστα σε μία εκτεταμένη διάσταση, που ξεκινούσε από τους οικονομικούς οργανισμούς και κατέληγε στους πολιτικούς σχηματισμούς.

Όλα ήταν αφημένα στην τύχη τους και όλοι ήταν βολεμένοι εκείνο το αμαρτωλό διάστημα των καταχρήσεων. Το πολιτικοοικονομικό κατεστημένο του τόπου εκείνο τον καιρό ζούσε σε μια περίοδο κραιπάλης και, αν κάποιος πήγαινε να χαλάσει το μοτίβο, τον έβγαζαν εκτός σειράς. Και βέβαια αναφέρομαι για πολλά χρόνια πριν από το 2013. Ακόμα όμως και μετά τις οδυνηρές αποφάσεις του Μαρτίου του 2013, με το ανεκδιήγητο κούρεμα καταθέσεων, ελάχιστα έγιναν, για να περισώσουμε ό,τι μπορούσε να σωθεί.

Το κλείσιμο της Λαϊκής Τράπεζας, η συρρίκνωση της Τράπεζας Κύπρου και η κατάρρευση του συνεργατισμού ήταν όλα αυτά ένα σοκ, ειδικά για τους Κυπρίους καταθέτες που μέχρι τότε αντιμετώπιζαν τις τράπεζες ως οιονεί κοινωνικοθρησκευτικούς οργανισμούς και τις εμπιστεύονταν πλήρως. Και όταν το όνειρο γκρεμίστηκε και φάνηκε στη γωνία ο επιφύλακτος, τα δεδομένα άλλαξαν δραματικά και ακαριαία. Χάθηκαν σημαντικές καταθέσεις. Έκλεισαν επιχειρήσεις. Αυξήθηκαν επικίνδυνα οι άνεργοι. Αυξήθηκαν κατακόρυφα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και πλέον γινόμαστε μάρτυρες στον τόπο μας φτωχοποιημένων, άστεγων και δυσπραγούντων συμπατριωτών μας.

Τελειώνω με την υπόδειξη ότι, και για να αντιμετωπίσουμε τα αρνητικά κατάλοιπα της κατάρρευσης του συνεργατισμού, που είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, και για να εξαλείψουμε τον κίνδυνο των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, θα πρέπει και η Βουλή να στείλει το δικό της μήνυμα, ότι οι μη εξυπηρετούμενες χορηγίες απειλούν την οικονομία και χρειάζεται οι τράπεζες να λειτουργήσουν με λιγότερη κερδοσκοπική διάθεση και να χρησιμοποιήσουν τις νομοθεσίες που η Βουλή τούς έδωσε νούσιμα και συνετά και να επιδιώξουν να κάνουν βιώσιμες και θαρραλέες αναδιαρθρώσεις στη βάση της σχετικής Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας, που χρόνια την έχουν και δυστυχώς δεν τη χρησιμοποιούν. Και επειδή δεν τρέφω ψευδαισθήσεις ότι τα πιο πάνω θα συμβούν από μόνα τους, προτείνω όπως η επιτροπή Οικονομικών της

Βουλής δημιουργήσει ένα παρατηρητήριο, να ορίσει δηλαδή μια ομάδα η οποία θα μπορεί να παρακολουθεί την πορεία της εξέλιξης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, θα μπορεί να παίρνει στοιχεία για τις εκποιήσεις και όλες τις άλλες παραμέτρους του προβλήματος που έχουμε μπροστά μας, ώστε με αυτό τον τρόπο να έχει εικόνα η Βουλή της κατάστασης και να μπορεί να επέμβει με τις κατάλληλες ρυθμίσεις, αν καταστεί αναγκαίο, για να προλάβουμε τα χειρότερα.

Τέλος, ευχή και θέση μας είναι το πόρισμα που συζητούμε σήμερα να γίνει εργαλείο διόρθωσης και όχι πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης, γιατί το οικονομικό κόστος που πλήρωσε η κυπριακή οικονομία και η κυπριακή κοινωνία από αστοχίες, ανεπάρκειες, ανικανότητα, λάθη και συμφέροντα είναι υπερβολικά μεγάλο και πρέπει να γίνουν πάρα πολλά και να διορθωθούν ακόμα περισσότερα από όλα αυτά στα οποία το πόρισμα αναφέρεται.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιώργος Λιλλήκας έχει τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ακούγοντας τις μέχρι τώρα ομιλίες, πολύ φοβάμαι ότι η ομιλία μου θα είναι πολύ αιρετική.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η σημερινή συζήτηση θα έχει πραγματικά νόημα και χρησιμότητα, αν οδηγήσει σε συμπεράσματα και αποφάσεις που θα μας επιτρέψουν να διορθώσουμε διαχρονικά λάθη, αδυναμίες και παθογένειες, αν οδηγήσει σε αποφάσεις που θα αποτρέψουν παρόμοια φαινόμενα με παρόμοιες συνέπειες στο μέλλον.

Το να αποδοθούν ευθύνες εκεί που υπάρχουν είναι ένα έργο που κατά την άποψή μου επιτέλεσε πλήρως και τεκμηριωμένα η Ερευνητική Επιτροπή Αρέστη. Η μη ανάληψη της ευθύνης ήταν περίπου αναμενόμενη, αφού αποτελεί μια παγιωμένη πλέον πολιτική κουλτούρα. Δεν ξέρω αν η σημερινή συζήτηση θα οδηγήσει σε παραίτηση ή παύση του Υπουργού Οικονομικών από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά αυτό για μένα δε θα είναι το μεγάλο κέρδος.

Παραίτηση του Υπουργού Οικονομικών ασφαλώς θα ικανοποιήσει το περί δικαίου αίσθημα του λαού, όμως δε θα προσφέρει κάποιο ουσιαστικό όφελος για τον τόπο. Εξάλλου, η πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων δεν είναι προσωπικό αλλά κυβερνητικό δόγμα. Ουσιαστικό όφελος για τον τόπο θα προκύψει, αν παραδειγματιστούμε από τα όσα λάθη έχουν διαπραχθεί και προβούμε σε συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις που θα αποτρέψουν επανάληψή τους στο μέλλον. Όφελος θα προκύψει για τον τόπο, αν αλλάξουμε πολιτική κουλτούρα, αν ξεφύγουμε από την πολιτική πρακτική της κομματικοποίησης των ανεξάρτητων αρχών και θεσμών, των ημικρατικών οργανισμών, αν εγκαταλείψουμε την πολιτική πρακτική του βολέματος των κομματικών ημετέρων, των κουμπάρων, των φίλων, των συγγενών και των συμπεθερών.

Όφελος για τον τόπο θα προκύψει, αν πάψουμε να αναζητούμε ευθύνες για τα σκάνδαλα, τη διαπλοκή και τη διαφθορά μέσα από τις εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή και των ερευνητικών επιτροπών και δημιουργήσουμε επιτέλους διαφανείς διαδικασίες, ισχυρούς κι αποτελεσματικούς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου που θα αποτρέπουν τη διαπλοκή και τη διαφθορά, αλλιώς θα βιώνουμε ξανά και ξανά τα ίδια φαινόμενα. Το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου το διαδέχθηκε το Μαρί, το Μαρί το διαδέχθηκε η Λαϊκή Τράπεζα, τη Λαϊκή Τράπεζα τη διαδέχθηκε ο συνεργατισμός και τον συνεργατισμό με μαθηματική ακρίβεια θα τον διαδεχθεί το επόμενο σκάνδαλο.

Είναι μέσα σ' αυτό το πνεύμα και απ' αυτή την οπτική γωνία που ως Συμμαχία Πολιτών προσεγγίζουμε τη σημερινή συζήτηση για την κατάρρευση και το ξεπούλημα του συνεργατισμού. Ως Συμμαχία Πολιτών έχουμε συστηματικά ασχοληθεί με τις ρίζες του συστήματος που οδηγούν στην κακοδιαχείριση, στην ατιμωρησία και στη διαιώνιση φαινομένων που προκαλούν δικαιολογημένα την οργή των πολιτών. Έχουμε επανειλημμένα καταγγείλει το σύστημα της πολιτικοκομματικής διαπλοκής και της διαφθοράς που έχει στηθεί εδώ και δεκαετίες και έχει διαβρώσει σχεδόν όλο το κρατικό και πολιτικό μας οικοδόμημα.

Γι' αυτό, διαβλέποντας τον κίνδυνο το παλαιοκομματικό σύστημα του κατεστημένου να εστιάσει την όλη συζήτηση γύρω από την κατάρρευση του συνεργατισμού πάνω σε πρόσωπα και ατομικές ευθύνες -που ασφαλώς και υπάρχουν και πρέπει να αναληφθούν- επιλέξαμε να διευρύνουμε τη συζήτηση, για να αναδείξουμε τον καρκινογόνο εγκέφαλο του συστήματος, που αναπαράγει φαινόμενα της διαπλοκής και της διαφθοράς σε όλους σχεδόν πλέον τους τομείς του πολιτικοοικονομικού πεδίου.

Η έκθεση της Ερευνητικής Επιτροπής Αρέστη για την κατάρρευση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας έφερε στην επιφάνεια το ζήτημα της λογοδοσίας και της ανάληψης ευθύνης. Αν ο Υπουργός Οικονομικών από ευθιξία είχε παραιτηθεί αναλαμβάνοντας την ευθύνη, ενδεχομένως αυτή η συζήτηση να μη

γινόταν σήμερα. Η άρνηση ανάληψης ευθύνης ή η τυπική αλλά όχι έμπρακτη ανάληψη ευθύνης ανέδειξαν για μια ακόμα φορά την κρίση των θεσμών που μαστίζει τη χώρα μας.

Η μη ανάληψη ευθύνης, η κρίση των θεσμών και των αξιών αναδεικνύουν μια νωθρή πολιτική κουλτούρα, μια διεφθαρμένη κομματική και πολιτική πρακτική, η οποία αποτελεί μια από τις βασικές παθογένειες του πολιτικού και πολιτειακού μας συστήματος. Μια σειρά από σκάνδαλα πολιτικοοικονομικής διαπλοκής παρέμειναν ατιμώρητα, με αποτέλεσμα η ατιμωρησία να έχει καθιερωθεί ως σταθερή αξία και να έχει επιβληθεί επί της αρχής της λογοδοσίας. Έτσι, το περί δικαίου αίσθημα του λαού παραμένει διαχρονικά ανικανοποίητο. Το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου, το ατύχημα της «Ήλιος», το Μαρί, η οικονομική κρίση και το κούρεμα, η Λαϊκή Τράπεζα και οι διασυνδέσεις Βγενόπουλου με πολιτικά πρόσωπα είναι μερικά από τα όσα έχουν απασχολήσει την κοινωνία τα τελευταία χρόνια.

Για πολλά απ' αυτά έχουν διοριστεί ερευνητικές επιτροπές, τα πορίσματα των οποίων σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις αμφισβητήθηκαν κι απαξιώθηκαν απ' αυτούς που κρίθηκαν ότι φέρουν ευθύνη. Αυτό έχει καταστεί πλέον πολιτική πρακτική, καθιερώνοντας έτσι μια πολιτική κουλτούρα που οδηγεί στην ισοπέδωση ευθυνών και στην απόκρυψη των πραγματικών υπευθύνων. Η προηγούμενη συγκάλυψη υπευθύνων δικαιολογεί τη σημερινή και η σημερινή συγκάλυψη θα αποτελέσει τη βάση δικαιολόγησης κι απόκρυψης της αυριανής και μελλοντικής συγκάλυψης υπευθύνων. Είναι πλέον εμφανές πως βασικός πυλώνας του συστήματος είναι η συγκάλυψη των ημετέρων. Αυτή η κομματική στήριξη ημετέρων για σκάνδαλα και τραγωδίες αποτελεί το οξυγόνο για τη διαίωνιση του συστήματος της διαφθοράς.

Αναφέρθηκα στην ισοπέδωση, γιατί αυτή αποτελεί τη συνθήκη τακτική για συγκάλυψη των πραγματικών υπευθύνων. «Βουλευτές δεν έχουν φορολογικό φάκελο», μας είχε πει το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων. «Βουλευτές είχαν μη εξυπηρετούμενα δάνεια κι άρα εγείρεται ζήτημα ασυμβιβάστου αναφορικά με τη συμμετοχή τους στην ψήφιση νόμων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια», μας είπε ο Γενικός Εισαγγελέας. Αυτές οι γενικές και ανώνυμες αναφορές από τη μια οδηγούν στην απαξίωση του συνόλου των πολιτικών προσώπων, των βουλευτών, των κομμάτων με τη λογική ότι όλοι εμπλέκονται και από την άλλη προσφέρει πέπλο απόκρυψης αυτών που πραγματικά εκμεταλλεύονται το σύστημα ή κάνουν κατάχρηση του αξιώματος και της εξουσίας που αυτό τους προσφέρει.

Εμείς λέμε «όλα στο φως»! Αφού η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος υπερτερεί της αρχής της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, να δοθούν τα ονόματα στη δημοσιότητα. Πλήρης διαφάνεια! Ο λαός δικαιούται και πρέπει να ξέρει!

Πριν από μερικά χρόνια, σε μια συνέντευξή μου, είχα πει ότι τα πολιτικά κόμματα από κύτταρα της δημοκρατίας κατέληξαν να είναι η κутταρίπιδα της δημοκρατίας. Τα παραδοσιακά κόμματα που κυβέρνησαν και κυβερνούν τον τόπο για σαράντα και πλέον χρόνια πολύ φοβάμαι ότι σταδιακά υποκατέστησαν την παραγωγή πολιτικής, που έπρεπε να είναι ο μοναδικός ή ο κύριος ρόλος και σκοπός τους, με την προαγωγή της κομματικής χειραγώγησης θεσμών και οργανισμών και τη δημιουργία κουλτούρας κομματισμού.

Για χρόνια ως Συμμαχία Πολιτών φωνάζουμε πως δεν είναι δουλειά των κομμάτων να διοικούν τη Cyta, την ΑΗΚ, να στελεχώνουν το διοικητικό συμβούλιο της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας (μετέπειτα Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας), να στελεχώνουν την ΕΔΥ και την ΕΕΥ. Αυτή είναι η δουλειά τεχνοκρατών και εμπειρογνομόνων. Η κυβέρνηση οφείλει να επιλέγει για τους ημικρατικούς οργανισμούς και τις ανεξάρτητες αρχές πρόσωπα με βάση την αξία, τις δεξιότητες, τις γνώσεις, την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους. Αντί τούτου, προσφεύγει στα κόμματα -και αυτό είναι διαχρονικό ζήτημα- τα οποία κάνουν επιλογές με εντελώς άλλες αρχές. Αντί της αξίας, επιλέγουν την κομματική ταυτότητα και την προσήλωση στο κόμμα. Αντί της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας ενός προσώπου, προτιμούν την προσήλωση στην κομματική πειθαρχία και υπακοή. Αντί της γνώσης και της εμπειρογνωμοσύνης στο αντικείμενο, προτιμούν τη δεξιάτητα στο ρουσφέτι και στην εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων πολιτικού ή και οικονομικού χαρακτήρα. Αντί των γνώσεων και της ικανότητας προάσπισης του δημόσιου συμφέροντος, προτιμούν τη δεξιάτητα παρασκηναϊκής διαπλοκής για την κατανομή των λαφύρων της εξουσίας.

Είναι με αυτή την πολιτικοκομματική κουλτούρα και πρακτική που στήθηκε το σάπιο σύστημα που εκτρέφει τα σκάνδαλα και τη διαπλοκή και επιτρέπει τη συγκάλυψη. Οι πρωταγωνιστές αυτού του διεφθαρμένου συστήματος είναι αυτοί που παρεμποδίζουν και κάθε προσπάθεια μεταρρύθμισης κι εκσυγχρονισμού του συστήματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έκανα αυτή την εκτεταμένη εισαγωγή γιατί, πιστέψτε με, αν δεν υπήρχε αυτό το καλοκουρδισμένο σύστημα διαπλοκής, δε θα είχαμε την κατάρρευση του συνεργατισμού, που δικαιολογημένα απασχολεί σήμερα την κοινωνία.

Ο συνεργατισμός ήταν μια μεγάλη κοινωνική κατάκτηση, με μεγάλη οικονομική προσφορά στον τόπο μας. Σε πρώτη φάση απάλλαξε τους αγρότες από τους τοκογλύφους, προσφέροντάς τους καλύτερη ποιότητα ζωής. Στη συνέχεια βοήθησε τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα να αποκτήσουν το σπίτι τους και

να σπουδάσουν τα παιδιά τους. Είναι γι' αυτούς τους λόγους που η κατάρρευση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας προκαλεί απογοήτευση και αποτελεί απώλεια.

Το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής Αρέστη καταγράφει με τεκμηριωμένο τρόπο όλες τις αιτίες που οδήγησαν στο κλείσιμο του συνεργατισμού. Τολμώ να πω πως αυτή η έκθεση είναι ίσως η πιο πλήρης και τεκμηριωμένη έκθεση από όλες τις ερευνητικές επιτροπές που έχουν διοριστεί μέχρι σήμερα. Η έκθεση αναδεικνύει το ζημιογόνο ρόλο των παραδοσιακών μεγάλων κομμάτων, που διοικούσαν τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα εκλέγοντας στις επιτροπές ανθρώπους που στερούνταν γνώσεων για το αντικείμενο. Αποτέλεσμα τούτου συχνά ήταν η κακοδιαχείριση. Συχνό φαινόμενο ήταν η εξυπηρέτηση των ιδίων των μελών των επιτροπών ή των κομμάτων ή άλλων φίλων και κομματικών στελεχών με δάνεια με ευνοϊκούς όρους και επιτόκια ή ακόμα και με διαγραφές δανείων.

Αυτές οι συμπεριφορές αναδεικνύουν την απουσία αποτελεσματικού μηχανισμού εσωτερικού ελέγχου, που θα απέτρεπε τέτοιες καταχρηστικές πρακτικές. Αλλά πώς να στηθεί ένας τέτοιος μηχανισμός ελέγχου, όταν αυτοί που θα ελέγχονταν έλεγχαν ήδη το όλο σύστημα; Δεν είναι τυχαίο που στην πιο κρίσιμη φάση, όταν κρινόταν η επιβίωση του συνεργατισμού, αυτά τα κόμματα με νομοθεσία περιόρισαν το πεδίο ελέγχου του Γενικού Ελεγκτή στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα. Προστάτευσαν τους ανθρώπους τους και τις ατασθαλίες τους, διατήρησαν τα κομματικά κεκτημένα σε βάρος του συνεργατισμού και του δημόσιου συμφέροντος, αφού ο συνεργατισμός ήταν ήδη κρατική τράπεζα.

Ως προς την τελευταία περίοδο, το πόρισμα της επιτροπής αποτελεί κόλαφο για τις ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη. Τεκμηριωμένα του επιρρίπτει ευθύνες ως προς την ποιότητα των ανθρώπων που διόρισε με βασικό προσόν τη φιλία, ως προς την ανοχή που επέδειξε για τη διασπάθιση δημόσιου χρήματος από τη διεύθυνση της Συνεργατικής Τράπεζας, ως προς τη συγκάλυψη και στήριξη μιας αδιαφανούς διαδικασίας στην επιλογή της Altamira, με ενδεχομένως ποινικές διαστάσεις. Του επιρρίπτει ακόμα σοβαρότατες ευθύνες ως προς την απόκρυψη πορισμάτων και σχολίων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Μηχανισμού ή και παραπλάνηση του Υπουργικού Συμβουλίου και της Βουλής, προκειμένου να πετύχει, όπως λέει, αυτό που ενδεχομένως από την αρχή επιδίωκε, δηλαδή την πώληση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα.

Σοβαρές πολιτικές ευθύνες επιρρίπτει και στον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για την ανοχή που επέδειξε απέναντι στον Υπουργό Οικονομικών διατηρώντας τον στη θέση του, ιδιαίτερα μετά το 2017, όταν είχε ενημερωθεί για τις αδυναμίες και την αποτυχία του να φέρει σε πέρας το έργο της διάσωσης της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, με αποτέλεσμα να τροχοδρομούνται πλέον καταστροφικές εξελίξεις. Ευθύνες φέρει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και για την απόκρυψη από τον λαό της αλήθειας για τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, προφανώς για να αποφύγει το πολιτικό κόστος λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές του 2018. Κατά την προσωπική μου άποψη -δεν το λέει η έκθεση αυτό- ο κ. Αναστασιάδης ευθύνεται και για το γεγονός ότι αβασάνιστα, σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο, στήριξε τις επιλογές του υπουργού του για στελέχωση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Και πολύ περισσότερο ευθύνεται γιατί δε θορυβήθηκε και δε δραστηριοποιήθηκε μετά τις παραιτήσεις από τη διεύθυνση και την επιτροπεία της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας αξιόλογων τεχνοκρατών, με επιτυχή καριέρα στον τραπεζικό τομέα. Κτύπησαν καμπανάκι με τις παραιτήσεις τους, αλλά ο ήχος δεν έφτασε στα αυτιά ούτε του Προέδρου ούτε και του υπουργού.

Το πιο τραγικό σε αυτή την ιστορία είναι η τύχη του πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής Αρέστη. Όσοι τεκμηριωμένα κρίνεται ότι φέρουν ευθύνες φάνηκαν πιστοί στην παλαιοκομματική κουλτούρα της απαξίωσης και αμφισβήτησης του πορίσματος και της ίδιας της Ερευνητικής Επιτροπής, για να πετύχουν τη συγκάλυψη. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που έχει ταχθεί να υπηρετεί και να προστατεύει τους θεσμούς, φρόντισε να προσφέρει κάλυψη στον υπουργό του αμφισβητώντας το πόρισμα. Ο Πρόεδρος εστίασε μόνο στις ευθύνες των κομμάτων, ξεχνώντας ότι για 25 χρόνια ήταν πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού και άρα και από αυτή την ιδιότητα φέρει ευθύνη. Ο Πρόεδρος με τη στάση του -κατά την ταπεινή μου άποψη- πλήγωσε το κύρος των θεσμών και ιδιαίτερα αυτού της Προεδρίας.

Ο Υπουργός Οικονομικών με απύθμενη δυστυχώς αλαζονεία αρνήθηκε να αναλάβει τις ευθύνες του και να παραιτηθεί. Αντί τούτου, θεωρεί επιτυχία του το κλείσιμο της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και μας κάνει μάθημα περί «ευθύνης και υπευθυνότητας», παραγνωρίζοντας βέβαια την έννοια της ευθιξίας, που, όπως αποδεικνύεται τελικά, είναι ένα φρούτο που δεν ευδοκιμεί στον τόπο μας. Η εξαγγελία του για παραίτηση σε εννιά μήνες εύλογα γεννά το ερώτημα για το ποιο πόστο κενώνεται τότε, για να γίνει η σχετική μετακίνηση.

Όσον αφορά τα κόμματα, έκαναν το αναμενόμενο. Αντί της ανάληψης του δικού τους μεριδίου ευθύνης, επέλεξαν την άγνη αντιπαράθεση για το ποιος ευθύνεται περισσότερο. Δεν εξισώνουμε τις ευθύνες ούτε και ισχυριζόμαστε ότι τα λάθη πριν από το 2013 οδήγησαν αναπόφευκτα στην κατάρρευση του συνεργατισμού. Όμως εμείς ως Συμμαχία Πολιτών υιοθετούμε πλήρως τα συμπεράσματα της Ερευνητικής Επιτροπής Αρέστη και δεν κάνουμε επιλεκτικές επιλογές και αναφορές. Τελικά κανένας δεν ανέλαβε ευθύνη για την κατάρρευση του συνεργατισμού. Η μη αναγνώριση από κανέναν του μεριδίου της ευθύνης που του αναλογεί είναι μια θλιβερή εξέλιξη, γιατί αποτελεί την απόδειξη πως τίποτε δε θα διορθωθεί. Είναι απόδειξη πως για μια ακόμα φορά πάθαμε, αλλά δε μάθαμε, πως το σύστημα της διαπλοκής και της διαφθοράς θα διατηρηθεί αλώβητο και η κοινωνία αναπόφευκτα θα αναμένει το επόμενο σκάνδαλο.

Βρισκόμαστε μπροστά από ένα σύστημα το οποίο αποδεικνύεται ιδιαίτερα ανθεκτικό και διαθέτει την ικανότητα της διαιώνισης μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές και μεθόδους. Σε ένα τουίτ μου, αμέσως μετά την απαξίωση της οποίας έτυχε το πόρισμα για τον συνεργατισμό, με σαρκαστική διάθεση έγραφα πως από τώρα και στο εξής «ο διορισμός οποιασδήποτε άλλης ερευνητικής επιτροπής για σκάνδαλα θα πρέπει να συνιστά ποινικό αδίκημα για διασπάθιση δημόσιου χρήματος! Πεταμένα λεφτά για αχρείαστη αναζήτηση των ευθυνών». Για να καταρρεύσει αυτό το σύστημα κι όχι ακόμα ένας ημικρατικός οργανισμός, θα πρέπει να αλλάξει η πολιτική κουλτούρα. Αυτό όμως δεν πρόκειται να γίνει με αυτόβουλη πρωτοβουλία του κομματικού κατεστημένου, που έστησε το σύστημα και βολεύεται με αυτό. Σήμερα, πιο έντονα από ποτέ, προβάλλει η ανάγκη για θεσμικές αλλαγές και εκσυγχρονισμό του κράτους και των θεσμών του, έτσι ώστε να μην είναι εύκολη η κατάχρηση εξουσίας και η ανάπτυξη δικτύων διαπλοκής και διαφθοράς.

Ως Συμμαχία Πολιτών στα τρία χρόνια που είμαστε στη Βουλή καταθέσαμε σωρεία προτάσεων νόμου, αλλά και προτάσεων προς την κυβέρνηση, για να εναρμονίσουμε το κράτος και την πολιτική ζωή του τόπου μας με τις βέλτιστες πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Ενδεικτικά αναφέρω ότι εκκρεμεί στη Βουλή η πρόταση νόμου για το «ανακλητό», για την καθιέρωση δημοκρατικών διαδικασιών μέσα από τις οποίες οι πολίτες θα μπορούν να ανακαλούν πριν από τη λήξη της θητείας τους τους εκλεγμένους αξιωματούχους, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τους βουλευτές, τους δημάρχους κ.ά. Άρχισε η συζήτηση πριν από δύο χρόνια, αλλά ακόμα να οδηγηθεί στην ολομέλεια.

Καταθέσαμε πρόταση νόμου για την καθιέρωση της προσωπικής αστικής ευθύνης για όσους ασκούν εξουσία ή διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα. Μόνο έτσι θα τερματιστεί το ρουσφέτι και θα μπει φραγμός στην κακοδιαχείριση και στη διασπάθιση δημόσιου χρήματος. Σήμερα, με βάση το υφιστάμενο σύστημα, όταν το δικαστήριο καταδικάσει το κράτος με καταβολή αποζημιώσεων για ένα ρουσφέτι, για παράδειγμα της ΕΔΥ, ή για μια άδικη και λανθασμένη απόφαση λόγω εγκληματικής αμέλειας ενός υπουργού ή του διοικητικού συμβουλίου ενός ημικρατικού οργανισμού, την αποζημίωση την πληρώνουν ουσιαστικά οι φορολογούμενοι. Ενώσω αυτό δεν αλλάζει, ώστε να πληρώνουν προσωπικά αυτοί που αμέλησαν ή εξυπηρέτησαν κομματικά ή προσωπικά συμφέροντα με τις αποφάσεις τους, το σύστημα της διαπλοκής και της διαφθοράς θα παραμείνει αλώβητο. Ακόμα να ξεκινήσει η συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Δώσαμε μάχη, για να μπει πρόνοια που να προβλέπει την προσωπική αστική ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου Υδρογονανθράκων, που σε λίγα χρόνια θα διαχειρίζεται δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Η πρότασή μας απορρίφθηκε. Με μεγάλη δυσκολία πείσαμε να μπει πρόνοια για τη σύσταση Επιτροπής Εσωτερικού Ελέγχου. Τελικά, το παλαιοκομματικό κατεστημένο συνεργάζεται, για να καταψηφίζεται κάθε πρόταση που θα μπορούσε να διαταράξει το σύστημα της κομματικής χειραγώγησης θεσμών και οργανισμών. Δεν τρέφω αυταπάτες ως προς την τύχη των προτάσεων νόμου που καταθέσαμε στη Βουλή. Είμαι σχεδόν σίγουρος πως θα καταψηφιστούν.

Καταθέσαμε ολοκληρωμένη πρόταση για αλλαγή στον τρόπο διορισμού των διοικητικών συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών, με αποκλεισμό καταλόγων από τα κόμματα. Καμία βέβαια συζήτηση επί τούτου.

Κλείνοντας, θέλω να απευθυνθώ στους πολίτες, οι οποίοι δικαιολογημένα είναι απογοητευμένοι και θυμωμένοι. Το σύστημα της διαπλοκής και της διαφθοράς, της ατιμωρησίας και της συγκάλυψης δε θα αλλάξει χωρίς τη δική σας συμμετοχή. Η μεμψιμοιρία και η γκρίνια δεν έχουν αποτέλεσμα. Η ιστοπέδωση στη λογική «όλοι είναι το ίδιο» το μόνο που πετυχαίνει είναι να συντηρεί το σύστημα που σας απογοητεύει και σας εκνευρίζει. Πρέπει οι πολίτες να αναλάβουν δράση. Να στηρίξουν προτάσεις, από όπου και αν προέρχονται, που είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, έτσι ώστε να δημιουργηθεί εκείνη η κοινωνική δυναμική που δε θα επιτρέπει στο παλαιοκομματικό κατεστημένο να παρεμποδίζει μέσα από τη Βουλή τον εκσυγχρονισμό, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Χωρίς την ενεργό συμμετοχή και συμβολή των πολιτών τίποτε δε θα αλλάξει.

Τελευταία ελπίδα η στοιχειοθέτηση ποινικών ευθυνών από τη Γενική Εισαγγελία για την κατάρρευση της Συνεργατικής Τράπεζας. Ελπίζω ότι η ποινική έρευνα δε θα οδηγήσει μόνο στα μικρά ψάρια, αφήνοντας τους πραγματικά υπεύθυνους μακριά από τη ζυγαριά της δικαιοσύνης.

Και μια απέλπιδα ευχή: Αυτό το πάθημα ας μας γίνει μάθημα.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Μαρίνος Σιζόπουλος έχει τον λόγο.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κρίση και η κατάρρευση του συνεργατισμού είναι ένα μείζον πολιτικό και οικονομικό ζήτημα. Όμως για τέτοιες περιπτώσεις η ουσία είναι η πρόληψη και όχι η νεκροψία. Πολλοί είναι αυτοί που εμφανίζονται επικριτές εκ των υστέρων. Την ώρα όμως της κρίσης, την ώρα του προβλήματος, ποιες ήταν οι θέσεις του καθενός; Ποιες ήταν οι προτάσεις που κατατέθηκαν, για να υπάρξει πρόληψη και διόρθωση μιας κακής πορείας;

Η ορθολογική προσέγγιση και διερεύνηση των αιτίων και των αιτιατών που οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα μπορεί να διαχωριστεί σε δύο περιόδους: στην πριν το 2013 και στην μετά το 2013, που είχε κρατικοποιηθεί ο συνεργατισμός. Πριν το 2013 είναι αναμφισβήτητο από όλους ότι υπήρξε αδιαφάνεια, ημετεροκρατία, επιλεκτική διαχείριση δανείων. Και θα ήθελα να υπενθυμίσω σε όλους αυτούς που μιλούν σήμερα ότι ήταν η ΕΔΕΚ και ο υποφαινόμενος τον Οκτώβριο του 2012 που αποκαλύψαμε επιλεκτικές διαγραφές δανείων πολιτικών προσώπων, κομματικών οργανώσεων και όλα τα υπόλοιπα, όταν όλοι οι υπόλοιποι σιωπούσαν.

Υπήρξαν κομματικές παρεμβάσεις, υπήρξαν σκάνδαλα. Να υπενθυμίσουμε το σκάνδαλο της ΣΠΕ της Αγίας Φύλας και όχι μόνο. Υπήρξαν εταιρείες οι οποίες ιδρύθηκαν και δε δικαιολόγησαν την ίδρυσή τους, όπως ήταν η περίπτωση της επενδυτικής εταιρείας «Δήμητρα». Η διαπίστωση των προβλημάτων και η άσκηση κριτικής είναι θετική, είναι αναγκαία. Οι προτάσεις όμως επίλυσης των προβλημάτων είναι ακόμα πιο θετική και υπεύθυνη στάση.

Θα ήθελα να υπενθυμίσω σε όλους αυτούς που αναφέρονται στο πόρισμα και σε όλα τα εκ των υστέρων γενόμενα ότι η ΕΔΕΚ κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε καιρούς δύσκολους και πολύ νωρίς. Προτάσεις οι οποίες απέτυχαν, γιατί προσέκρουσαν στην άρνηση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Να υπενθυμίσω ότι το 1985 -και καλά θα είναι να μελετούμε την ιστορία, για να γνωρίζουμε- κατατέθηκε πρόταση νόμου για την αύξηση των εξουσιών στα μέλη των επιτροπειών των συνεργατικών πιστωτικών εταιρειών, καθώς επίσης και για την υποβάθμιση του λογιστικού και του εποπτικού ελέγχου. Η ΕΔΕΚ ήταν αντίθετη. Το 1994 κατατέθηκε στη Βουλή πρόταση νόμου για την απλή αναλογική. Ποτέ δε συζητήθηκε αυτή η πρόταση. Το 1997 η ΕΔΕΚ επανακατέθεσε πρόταση νόμου για την απλή αναλογική. Μετά από αρκετά χρόνια απορρίφθηκε από τα υπόλοιπα κόμματα αυτή η πρόταση. Επανήλθε το 2002, απορρίφθηκε όμως λόγω ισοψηφίας· είκοσι έξι είκοσι έξι ήταν τότε οι ψήφοι. Κατατέθηκε πρόταση νόμου, ούτως ώστε ο έλεγχος των μεγάλων συνεργατικών ταμειωτηρίων και πιστωτικών εταιρειών να μη γίνεται από τον εποπτικό μηχανισμό, αλλά να γίνεται από ελεγκτικούς οίκους, για να μπορεί να υπάρχει και χειραγώγηση όπως διαπιστώσαμε και στην περίπτωση του σκανδάλου των τραπεζών. Η ΕΔΕΚ ήταν και πάλι αντίθετη.

Όλα τα παραπάνω, συναθροιζόμενα, σταδιακά οδήγησαν σε ελλείμματα και στην ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης του συνεργατισμού, που τελικά οδηγήθηκε στην κρατικοποίηση. Και ήμασταν σίγουροι από τότε ότι αυτή θα ήταν η κατάληξη. Εξάλλου, η κυβέρνηση νομίζω ποτέ δεν το αρνήθηκε ότι ο στόχος της κρατικοποίησης ήταν τελικά η ιδιωτικοποίηση. Όμως το προηγούμενο της Λαϊκής Τράπεζας δε μας προβληματίσε.

Εκείνη λοιπόν τη δύσκολη στιγμή ο υποφαινόμενος κατέθεσε δημόσια μια συγκεκριμένη πρόταση, η οποία δεν έγινε αποδεκτή από κανέναν. Ποια ήταν η συγκεκριμένη πρόταση; Να δώσει το κράτος το €1,5 δις για την ανακεφαλαιοποίηση του συνεργατισμού, να έχει ένα ισχυρό εποπτικό έλεγχο στη λειτουργία του, για να αποφευχθούν τα σκάνδαλα, οι παρατυπίες και τα όσα προηγήθηκαν του 2013 και το κράτος ουσιαστικά να αγοράσει €3-€3,5 δις μη εξυπηρετούμενα δάνεια πολιτών και να τα δώσει στον Οργανισμό Ανάπτυξης Γης να τα διαχειριστεί στη βάση κοινωνικών κριτηρίων, ούτως ώστε αφενός να προστατεύσει 3 500 οικογένειες από πιθανή εκποίηση των περιουσιών τους, είτε της πρώτης κατοικίας είτε της μικρής επαγγελματικής τους στέγης, και την ίδια στιγμή, μέσα από τα έσοδα που θα προκύπτουν από τη διαχείριση, να μπορεί είτε να αγοράζει νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από τον τραπεζικό τομέα, για να προστατεύσει τους πολίτες, είτε να ενισχύσει τη στεγαστική πολιτική του Οργανισμού Ανάπτυξης Γης, για να μπορεί να προσφέρει κατοικία στα νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους, είτε να προσφέρει σε οικογένειες που προέρχονται από τα ευάλωτα στρώματα κατοικία με μικρό ενοίκιο ή ακόμα στη συνέχεια θα μπορούσε να προχωρήσει και σε άλλα στεγαστικά προγράμματα. Όμως αυτή η θέση από κανέναν δεν υιοθετήθηκε και κανένας δεν την προώθησε για υλοποίηση.

Μετά το 2013 και την κρατικοποίηση είναι γεγονός ότι υπήρξε επιλογή για τη διαχείριση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, που επιβεβαιώθηκε εκ των υστέρων η αδυναμία τους να προχωρήσουν σε μία επαρκή διαχείριση. Υπήρξαν σημαντικές κομματικές παρεμβάσεις, οι οποίες συνεχίστηκαν και μάλιστα υπήρξαν ευνοιοκρατικές προσλήψεις. Και θα ήθελα να ρωτήσω: Εκτός από την ΕΔΕΚ, που τον Οκτώβριο του 2015 με συνεχείς ανακοινώσεις αναδείκνυε το θέμα του ευνοιοκρατικού διορισμού, ποιοι άλλοι πραγματικά δημόσια τοποθετήθηκαν για αυτούς τους ευνοιοκρατικούς διορισμούς ή για τα κακώς κείμενα στη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα; Κανένας.

Απουσίαζε ο σωστός εποπτικός έλεγχος. Να υπενθυμίσω τη συζήτηση που έγινε σε αυτό το σώμα, στις 6 Νοεμβρίου του 2016 και στις 2 Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου, που αποδεικνύεται ακριβώς ποια ήταν η θέση και η στάση του καθενός; Να υπενθυμίσω ότι από την πλευρά της ΕΔΕΚ είχαμε προειδοποιήσει ότι η κατάληξη τότε του συνεργατισμού θα είναι η ιδιωτικοποίηση και η πώληση;

Από τα πορίσματα ή μάλλον από το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής σαφώς προκύπτουν πολιτικές, αστικές και ποινικές ευθύνες, που δεν είναι η ώρα αυτή τη στιγμή να τις αναφέρουμε μία προς μία. Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να εκφράσω την εκτίμηση της ΕΔΕΚ για το έργο που επιτέλεσε η συγκεκριμένη επιτροπή, που δεν ήταν ούτε εύκολο ούτε ενδεχομένως και σύντομης χρονικής διάρκειας. Ήταν επίμονο.

Επιβάλλεται την ίδια στιγμή όμως, ανεξάρτητα αν συμφωνούμε ή διαφωνούμε με το πόρισμα, να υπάρχει ένας σεβασμός σε αυτό το πόρισμα, γιατί η συγκεκριμένη επιτροπή υποτίθεται διορίστηκε και είχε μια συγκεκριμένη ευθύνη. Αυτοί που συνέταξαν το πόρισμα αναλαμβάνουν το μερίδιο της ευθύνης τους να τεκμηριώσουν όλα όσα αναφέρονται στο πόρισμα. Άρα λοιπόν, ο σεβασμός είναι αναγκαίος και απαραίτητος.

Την ίδια στιγμή και για ακόμα μία φορά θα επαναλάβω αυτό που είπαμε πάρα πολλές φορές, ότι είναι καιρός να δημοσιοποιηθούν ακριβώς οι κατάλογοι με τα ονόματα πολιτικών προσώπων που έτυχαν ευνοϊκής δανειακής μεταχείρισης ή μερικής διαγραφής δανείων ή διαγραφής δανείων, καθώς επίσης και από οργανώσεις οι οποίες μπορεί να είναι συνδεδεμένες με κόμματα, από κρατικούς αξιωματούχους και όλους τους υπόλοιπους. Για να μπορούμε ακριβώς να έχουμε μία πλήρη εικόνα για το τι έλαβε χώραν όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

Ελπίζουμε ότι και αυτό το σκάνδαλο δε θα έχει την τύχη των προηγούμενων. Και επειδή σήμερα όλοι μιλούμε για τα σκάνδαλα, θα ήθελα να ρωτήσω: Όταν ήταν το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου, όταν από την πλευρά της ΕΔΕΚ ζητούσαμε ακριβώς να υπάρχουν παρεμβάσεις, να σταματήσει αυτό το φαινόμενο, όταν καλούσαμε τους πολίτες να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί, θα ήθελα να μάθω όλοι αυτοί που σήμερα ασκούν κριτική για το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου, ποια ήταν η θέση τους τότε; Έχουν να μας ανακοινώσουν οτιδήποτε, να το δούμε, να μας πείσουν;

Να υπενθυμίσω τα σκάνδαλα που αποκαλύψαμε εδώ στη Βουλή: του ΚΟΑ, των Κυπριακών Αερογραμμών, των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, του Ακτινοθεραπευτικού του Νοσοκομείου Λεμεσού και να υπενθυμίσω ότι αυτά τα σκάνδαλα, όταν συζητήθηκαν στη Βουλή, δεν έτυχαν υποστήριξης από κανέναν, ούτε βουλευτή ούτε κόμμα. Σήμερα ξαφνικά θυμόμαστε τα συγκεκριμένα σκάνδαλα και δεν είναι τα μοναδικά σκάνδαλα τα οποία ήρθαν στο φως της δημοσιότητας. Είναι πάρα πολλά, αλλά όποια μας βολεύουν τα αποσιωπούμε και, όταν κάποια στιγμή βρεθούμε στη δύσκολη θέση, τα παρουσιάζουμε. Η ουσία είναι την ώρα που υπάρχει το πρόβλημα τι κάνει ο καθένας μας. Εκεί φαίνεται η διαφορά και όχι εκ των υστέρων. Εκ των υστέρων τα πράγματα είναι πάρα πολύ εύκολα.

Τελικά, μέσα από το πόρισμα προκύπτουν πολιτικές ευθύνες και το έχουμε πει πάρα πολλές φορές. Οι πολιτικές ευθύνες θα πρέπει να λαμβάνονται από τα πολιτικά πρόσωπα. Και ο καθένας μας κρίνεται από την ευθιξία και την ευαισθησία την οποία θα παρουσιάσει. Οι πολιτικές ευθύνες δεν αποδίδονται από εμάς, αναλαμβάνονται και αυτή είναι η διαφορά και το ήθος που πρέπει να επιδεικνύει ο καθένας. Υπάρχουν αστικές ευθύνες, υπάρχουν και ποινικές ευθύνες και εδώ ακριβώς είναι που θα πρέπει να συνεχίσει η διαδικασία και να παραπεμφθούν στη δικαιοσύνη, ούτως ώστε όσοι φέρουν αστικές και ποινικές ευθύνες να εκδικαστούν οι υποθέσεις τους και αν όντως επιβεβαιωθεί ότι είναι ένοχοι, να τύχουν της ανάλογης τιμωρίας.

Επιχειρείται σήμερα -κατανοητό- να αποδοθούν ευθύνες και στην ΕΔΕΚ, όμως μέσα από το πόρισμα δεν προκύπτουν ευθύνες για την ΕΔΕΚ. Επικαλούνται μόνο το ότι υπήρξε μια ανακοίνωση για τον διορισμό ή τη στήριξη κάποιων συγκεκριμένων προσώπων όσον αφορά την εκλογή του Συνεργατικού Ταμειυτηρίου Λευκωσίας. Και ποιος λέει ότι τα συγκεκριμένα πρόσωπα ήταν κατ' ανάγκην κομματικά; Και ποιος λέει ότι τα συγκεκριμένα πρόσωπα δεν ήταν πρόσωπα τα οποία θα μπορούσαν να διαχειριστούν με υπευθυνότητα αυτό το οποίο θα αναλάμβαναν; Αυτό και μόνο είναι στοιχείο για να πεις ότι υπήρχε και αυτού του κόμματος η συμμετοχή σε όλα όσα προηγήθηκαν στο θέμα του συνεργατισμού; Όμως το κατανοώ, γιατί αυτό που κάποιοι σήμερα επιχειρούν -για τους δικούς τους λόγους- είναι να ενοχοποιήσουν και την ΕΔΕΚ.

Επίκριση μάλιστα σήμερα ακούσαμε και για τη θέση της ΕΔΕΚ για την απλή αναλογική. Πραγματικά, υπάρχει άλλο σύστημα που θα μπορούσε να λειτουργήσει εκτός από την απλή αναλογική ως το καλύτερο και το πλέον διαφανές δημοκρατικό σύστημα για την εκλογή συλλογικών οργάνων; Όμως εγώ κατανοώ το συγκεκριμένο κόμμα το οποίο μάς άσκησε κριτική σήμερα, γιατί ακριβώς η λογική του δεν είναι η δημοκρατία και η διαφάνεια, είναι ο ολοκληρωτισμός. Άρα λοιπόν, οτιδήποτε έχει σχέση με τη δημοκρατία και κυρίως με τις διαφανείς διαδικασίες, σαφώς θα επικριθεί, θα είναι αντίθετο. Κατανοητό αυτό.

Το έχω τονίσει πάρα πολλές φορές ότι η άσκηση κριτικής είναι καλοδεχούμενη. Οι ασκούντες όμως την κριτική θα πρέπει πρώτα πρώτα να φροντίζουν και τις δικές τους υποχρεώσεις έναντι του κράτους και της πολιτείας, όταν η κριτική που ασκούν αφορά όργανα του κράτους και της πολιτείας και τη λειτουργία τους. Την ίδια στιγμή θα πρέπει να αναλαμβάνουν και τις ευθύνες τους ενδεχομένως για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισαν στην εκλογή μιας συγκεκριμένης κυβέρνησης την οποία σήμερα επικρίνουν και στην οποία ασκούν κριτική. Αν την βοήθησαν να εκλεγεί ή όχι ή αν δεν τη βοήθησαν ή τι φρόντισαν να πράξουν, για να υπάρξει ενδεχομένως μια αλλαγή στη διακυβέρνηση.

Επίσης θα πρέπει και κάποια πολιτικά πρόσωπα να αναλαμβάνουν και τις δικές τους ευθύνες για τις δικές τους επιλογές και αποφάσεις του παρελθόντος. Γιατί υπάρχουν και κάποιοι σήμερα οι οποίοι δεν προέκυψαν ως πολιτικά πρόσωπα από παρθενογένεση. Ήσαν πολιτικά πρόσωπα και προηγούμενως και

μάλιστα πρόσωπα τα οποία ουσιαστικά ασκούσαν και εκτελεστικό και νομοθετικό έργο. Και καλά θα ήταν να μας πουν ακριβώς εκείνη την περίοδο της άσκησης αυτού του έργου τι έπραξαν για όλα αυτά. Ποιες προτάσεις κατέθεσαν, για να προλάβουν τα κακώς κείμενα; Ποιες παρεμβάσεις έκαναν, για να γίνουν διορθώσεις; Αυτό σημαίνει ουσία, αυτό σημαίνει δημοκρατία, αυτό σημαίνει πολιτική ευθύνη, όπως εμείς σήμερα λέμε ακριβώς τι εκάναμε το '85, το '94, το '97, το 2000. Και ας μας κρίνει ο λαός και δεν έχουμε κανένα απολύτως πρόβλημα. Όπως πολλές φορές έχουμε πει ότι είμαστε σε πλήρη διαφάνεια και σε προσωπικό και σε κομματικό επίπεδο. Και μάλιστα το είπα και προηγουμένως, ας τοποθετηθούν και για όταν αποκαλύπταμε τα συγκεκριμένα σκάνδαλα. Ποια ήταν η θέση τους. Ποια ήταν ενδεχομένως η υποστήριξή τους; Όταν στις 16 του Μάρτη του 2013 ήταν η σύσκεψη στο Προεδρικό για το θέμα του κουρέματος των καταθέσεων, εκτός από τον υποφαινόμενο ποιος άλλος κατέθεσε εναλλακτική πρόταση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και του ζήτησε αντί για κούρεμα το συγκεκριμένο ποσό το κράτος να το πάρει από τους καταθέτες με τη μορφή του δανεισμού έναντι δεκαετούς κρατικού ομολόγου; Ποιος την υποστήριξε την πρόταση αυτή ή ποιος κατέθεσε άλλη πρόταση;

Επειδή ακριβώς επιχειρείται να παρουσιαστούμε ότι και ως ΕΔΕΚ είμαστε ένα παλαιοκομματικό σύστημα, γιατί έτυχε ακριβώς να ιδρυθούμε πριν από πενήντα χρόνια. Και δεν αμφισβητώ ότι έχουμε και λάθη και παραλείψεις και είναι λογικό σε μια πορεία όλων αυτών των χρόνων να υπάρχουν και όλα αυτά. Όμως θα ήθελα να μάθω: Ποια ήταν εκείνη η απόφαση, ποια ενέργεια της ΕΔΕΚ που κόστισε στην Κυπριακή Δημοκρατία, στην κρατική μας υπόσταση, στη δημοκρατία, στους πολίτες; Τι να γίνει όμως; Είμαστε ένα κόμμα που ιδρυθήκαμε πριν από πενήντα χρόνια, για να προστατεύσουμε τη νομιμότητα και την κρατική μας οντότητα που την απειλούσαν κάποιοι, για να μπορούν σήμερα κάποιοι να μιλούν, να κρίνουν και να επικρίνουν ανέξοδα!

Εμείς δε θα ακολουθήσουμε αυτό τον δρόμο. Ως ένα κόμμα τιμημένο θα συνεχίσουμε ακριβώς τον αγώνα μας για τον σοσιαλισμό, θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας, για να προστατεύουμε τους πολίτες, κυρίως εκείνους τους πολίτες που προέρχονται από τα ευάλωτα στρώματα του πληθυσμού, και είμαστε έτοιμοι ακριβώς να πληρώσουμε, όπως φάνηκε πολλές φορές, και το προσωπικό και το κομματικό κόστος, γιατί ακριβώς το συγκαλυμμένο και το ασυγκάλυπτο σύστημα που θέλει να ελέγχει τη λειτουργία αυτού του κράτους θα συνεχίσει να λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο. Δεν πρόκειται ποτέ να βάλουμε πλάτες σ' αυτό το σύστημα. Αντίθετα, αυτό το σύστημα θα το πολεμήσουμε. Και υπάρχουν και κάποιοι οι οποίοι εμφανίζονται σήμερα ως αντισυστημικοί. Τους δικαιολογώ, γιατί αυτοί είναι μέρος ενός άλλου συστήματος, πολύ χειρότερου από αυτό που ευθύνεται για τα σκάνδαλα τα κρατικά και τα πολιτειακά.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Έχεις έξι λεπτά.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Θα τα αφήσω για αύριο, εάν και εφόσον...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Την άλλη Παρασκευή.

Ο κ. Παπαδόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πριν να προχωρήσω στην τοποθέτησή μου, οφείλω να σχολιάσω κάποιες αναφορές, γιατί, για να είναι πειστικό το ΕΛΑΜ σε ό,τι αφορά τη διαπλοκή, αλλά και να παραδίδει μαθήματα πολιτικής ηθικής, πρέπει πρώτα να απαντήσει σε δημοσιεύματα που φέρουν το ΕΛΑΜ να έχει στενούς δεσμούς με το ναζιστικό κόμμα της Γερμανίας και μία σχέση που επεκτείνεται και στη χρηματοδότηση, γιατί δικαιούται ο κυπριακός λαός να γνωρίζει εάν το ΕΛΑΜ είναι όργανο ξένων συμφερόντων. Οφείλουν να ενημερώσουν αυτό το σώμα ποια στελέχη τους εμπλέκονται σε υποθέσεις παροχής προστασίας και με τον υπόκοσμο, γιατί οφείλει ο κυπριακός λαός να γνωρίζει ποιοι έχουν δικαίωμα να παραδίδουν μαθήματα πολιτικής ηθικής και δεοντολογίας, και επιτέλους οφείλουν να απαντήσουν: όλα είναι μέρος του κατεστημένου, εκτός τα ιατροσυμβούλια που δίνουν απαλλαγές από την Εθνική Φρουρά;

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι περήφανο το Δημοκρατικό Κόμμα, γιατί έχει στηρίξει τον συνεργατισμό. Γιατί ο συνεργατισμός στήριξε τον φτωχό κόσμο, όταν δεν τον στήριζε κανένας άλλος. Αλλά δυστυχώς βρισκόμαστε πάλι εδώ, για να

κάμουμε ακόμα μία νεκροψία για ακόμα μία τράπεζα, την τρίτη σε σειρά που είτε οδηγείται στη χρεοκοπία είτε μπαίνει σε εξυγίανση. Αναπόφευκτα, μετά από μία χρεοκοπία η συζήτηση περιστρέφεται πάντα γύρω από τις ευθύνες. Ποιοι έχουν την ευθύνη, όχι αν υπάρχει ευθύνη. Είναι όπως όταν γίνει ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα. Δε συζητάς για το αν ευθύνεται κάποιος, αλλά συζητάς για το ποιος έφταιγε. Έτσι και στην περίπτωση της χρεοκοπίας του συνεργατισμού. Δε ρωτάμε αν υπάρχουν ευθύνες, αλλά ποιοι ευθύνονται.

Αναπόφευκτα η βασική συζήτηση περί των ευθυνών περιστρέφεται γύρω από εκείνους που είχαν την ευθύνη διαχείρισης του συνεργατισμού. Όταν χρεοκοπήσει μία τράπεζα, ξεκινάς πάντα πρώτα από τους τελευταίους που τη διοικούσαν και πας πίσω. Έτσι έπραξε η Ερευνητική Επιτροπή για την κατάρρευση του συνεργατισμού και το πόρισμα είναι σαφές και ξεκάθαρο σε ό,τι αφορά αυτές τις ευθύνες. Οι ευθύνες για τα προβλήματα του συνεργατισμού, ναι, είναι πολλές και για πολλούς. Μόνο μερικοί εξ αυτών που ευθύνονται, η κακή εποπτεία του συνεργατισμού, η οποία ήταν πλήρως ανεπαρκής. Ευθύνες κομμάτων και ο κομματικός παρεμβατισμός, που όντως ήταν προβληματικός. Η κακή διαχείριση των ΣΠΙ και τα κακής ποιότητας χαρτοφυλάκια, που ήταν όντως προβληματικά. Όλα αυτά είναι αλήθεια και διαπιστώνονται και όλοι οφείλουμε να αναλάβουμε το μερίδιο ευθύνης που μας αναλογεί για τα συσσωρευμένα προβλήματα του συνεργατισμού που υπήρχαν πριν το 2013.

Όμως το πόρισμα είναι το ίδιο ξεκάθαρο για ακόμη ένα πράγμα. Οι ευθύνες για την κατάρρευση του συνεργατισμού δεν μπορούν να αναζητηθούν πριν το 2013. Άλλοι οι ευθύνες για τα προβλήματα και άλλοι οι ευθύνες για την τελική κατάρρευση, για δύο πάρα πολύ απλούς λόγους: Πρώτον, πριν το 2013 ο συνεργατισμός ήταν ένα συνονθύλευμα ιδιωτικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Μετά το 2013 το κράτος και η παρούσα κυβέρνηση ανέλαβαν εξ ολοκλήρου τη διαχείρισή του. Δεύτερον, μετά το 2013 σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις -μία το 2013 και μία το 2015- η παρούσα κυβέρνηση ζήτησε από τη Βουλή να συνεισφέρει στην ανακεφαλαιοποίηση του συνεργατισμού με ένα βασικό επιχείρημα: ότι ο συνεργατισμός ήταν βιώσιμος. Εμποδίζονται συνεπώς σήμερα τόσο η κυβέρνηση όσο και το κυβερνών κόμμα να ισχυρίζονται πως ο συνεργατισμός ήταν ένα πτώμα και δεν είχε πιθανότητες επιβίωσης. Διαφορετικά σημαίνει πως δύο φορές, τόσο το 2013 όσο και το 2015, παραπλάνησαν τη Βουλή των Αντιπροσώπων, είπαν ψέματα. Και εξάλλου είναι ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών που δήλωνε ενώπιον αυτού του σώματος πως ο συνεργατισμός έχει μετατραπεί πλέον σε μία κανονική τράπεζα, έχει κερδίσει το στοίχημα. Πότε έλεγε ψέματα; Τότε ή σήμερα;

Οφείλω σε αυτό το σημείο, κύριε Πρόεδρε, να αναφέρω πως εκ των πραγμάτων η προσωποποίηση της ευθύνης περιστρέφεται γύρω από το πρόσωπο του Υπουργού Οικονομικών κάπως άδικα, γιατί δεν ήταν ο μόνος που είχε ευθύνη για την κατάληξη του συνεργατισμού. Οφείλουμε να είμαστε δίκαιοι και αντικειμενικοί. Μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει συλλογικά η κυβέρνηση. Ήταν συλλογικές οι αποφάσεις, όχι αποφάσεις μόνο του Υπουργού Οικονομικών. Εξάλλου, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει αποδεχθεί αυτές τις ευθύνες για την ίδια την κυβέρνηση.

Μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει η διοίκηση του συνεργατισμού, όπως την έχει διαπιστώσει η ίδια η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ήταν ανίκανη αυτή η διοίκηση. Όπως διαπιστώνει η Ερευνητική Επιτροπή, μετά από πέντε χρόνια διαχείρισης η διοίκηση του συνεργατισμού δεν είχε καταφέρει να πουλήσει ούτε ένα ακίνητο. Ούτε ένα! Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια δε μειώθηκαν καθ' οποιονδήποτε ουσιαστικό τρόπο, ιδιαίτερα όταν συγκριθεί ο συνεργατισμός με άλλα τραπεζικά ιδρύματα. Τα επιχειρηματικά σχέδια διάσωσης του συνεργατισμού αποστέλλονταν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με τη διαδικασία του copy-paste, αλλά δεν εφαρμόζονταν. Σημειώνω ιδιαίτερα πως η επιτροπή εισηγείται να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες, για να διαπιστωθούν ποινικές και αστικές ευθύνες μεταξύ άλλων για τη διαγραφή δανείων ύψους πέραν του €1 δις με αδιαφανείς διαδικασίες, για τη συμφωνία της Altamira για την εργοδότηση του διοικητικού συμβούλου του συνεργατισμού.

Μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρουν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί για τη «λύση» που επιβλήθηκε στην Κύπρο το 2013, κάτι που εξάλλου έχει παραδεχθεί και ο ίδιος ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώπιον της επιτροπής Οικονομικών. Κατ' επανάληψη το Δημοκρατικό Κόμμα έχει διατυπώσει την άποψη πως η ενδεδειγμένη λύση το 2013 ήταν η δημιουργία της κακής τράπεζας και όχι το κούρεμα των καταθέσεων που μας πούλησαν κάποιοι για success story. Αυτές τις λανθασμένες αποφάσεις πληρώνουμε μέχρι σήμερα.

Μεγάλο μερίδιο ευθύνης έχει φυσικά και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την κατάληξη του συνεργατισμού. Δεν μπορούμε να αποδεχθούμε το επιχείρημα ότι η Κεντρική Τράπεζα ήταν ένας απλώς παρατηρητής τα τελευταία πέντε χρόνια που απλά μας μετέφερε και μας κοινοποιούσε τις αποφάσεις που λαμβάνονταν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στη Φρανκφούρτη. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συμμετείχε στην κοινή εποπτική επιτροπή που επόπτευε τον συνεργατισμό και είχε την ευθύνη να συνδιαμορφώνει τις αποφάσεις, κάτι που δεν έκανε λόγω ανικανότητας. Ένας από τους βασικούς λόγους που η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διέταξε το κλείσιμο του συνεργατισμού ήταν επειδή έχασε την εμπιστοσύνη της στη διοίκησή του, στην κυβέρνηση, αλλά και στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Τούτων λεχθέντων όμως, κύριε Πρόεδρε, δεν οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι φταίει όλοι και άρα δε φταίει κανένας, όπως κάποιοι τεχνηέντως προσπαθούν να δημιουργήσουν την εντύπωση αυτή τις τελευταίες μέρες. Κάθε άλλο. Το πόρισμα είναι ξεκάθαρο. Διαπιστώνει βαρύτερες ευθύνες στον Υπουργό Οικονομικών.

Δεν ήταν ο μόνος που έφταιγε, αλλά ήταν αυτός που έφταιγε περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον μεταξύ άλλων και για τους ακόλουθους συγκεκριμένους λόγους: Για τους λανθασμένους διορισμούς στην επιτροπεία του συνεργατισμού, οι οποίοι κρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως παντελώς ανεπαρκείς και, παρά του ότι ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών προσωπικά ενημερώθηκε για την απαίτηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να αντικαταστήσει αυτή την επιτροπεία, δεν τους έπαυσε. Φοβήθηκε το πολιτικό κόστος. Να μη χαλάσει το success story. Ουδέποτε ενημέρωσε τη Βουλή των Αντιπροσώπων για την ανεπάρκεια της επιτροπείας. Ουδέποτε ζήτησε αντικατάστασή της. Αντίθετα, παραπλανούσε τη Βουλή των Αντιπροσώπων, παραπλανούσε την κοινή γνώμη μέχρι και την τελική κατάρρευση. Σημειώνεται δε πως ο Υπουργός Οικονομικών είχε εκπρόσωπο στην επιτροπεία, ο οποίος λάμβανε μέρος σε όλες τις συνεδριάσεις και τον ενημέρωνε σχεδόν καθημερινά με σημειώματα. Μέλη της επιτροπείας παραπονιούνταν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για καθημερινές κυβερνητικές παρεμβάσεις στην καθημερινή λειτουργία και στις εργασίες του συνεργατισμού. Αυτές οι παρεμβάσεις οδήγησαν τον πρόεδρο της επιτροπείας, τον κ. Τάκη Ταουσιάνη, σε παραίτηση σε ένδειξη διαμαρτυρίας.

Λανθασμένες αποφάσεις του ίδιου του Υπουργού Οικονομικών επίσπευσαν το κλείσιμο του συνεργατισμού. Τρανταχτό παράδειγμα το φιάσκο με τις δωρεάν μετοχές. Μία καθαρά προεκλογική σκοπιμότητα του ίδιου και του Προέδρου της Δημοκρατίας, η οποία εξόργισε την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οδήγησε στην απόφαση να ζητήσουν άμεσα κεφάλαια και στο κλείσιμο του συνεργατισμού. Η καθυστέρηση στη διαχείριση των προβλημάτων του συνεργατισμού οδήγησε στην κάκιστη συμφωνία με την Ελληνική Τράπεζα, μια συμφωνία που πλήρωσε στο τέλος ο Κύπριος φορολογούμενος. Η καθυστέρηση περιόρισε τις επιλογές του κράτους, οδηγώντας σε μία μονόπλευρη και άδικη διαπραγμάτευση με μόνο έναν προσφοροδότη, ο οποίος επέβαλλε στο τέλος τους δικούς του ετεροβαρείς όρους. Αυτές ήταν μόνο μερικές από τις λανθασμένες πράξεις και ενέργειες που αποδίδονται προσωπικά στον Υπουργό Οικονομικών.

Σημειώνεται όμως ότι ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κάθε άλλο παρά έχει αποδεχθεί οποιαδήποτε ευθύνη γι' αυτές τις πράξεις και ενέργειες του υπουργού του. Το αντίθετο, τις υιοθέτησε εκ μέρους ολόκληρης της κυβέρνησης. Όχι μόνο δεν του έχει επιρρίψει τις οποιεσδήποτε ευθύνες, αλλά θεωρεί το τι έγινε ως τεράστια επιτυχία. Του δίνει συγχαρητήρια! Υπενθυμίζεται πως παραμονές των τελευταίων προεδρικών εκλογών ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέδωσε τα προβλήματα του συνεργατισμού παραπλανητικά σε μία ανάρτηση του κ. Στέλιου Πλατή στο Facebook. Έσπευσε μετά να διαβεβαιώσει, όταν δημιούργησε ο ίδιος πανικό μέσα στους καταθέτες, ότι θα καταθέσει τις δικές του καταθέσεις στον συνεργατισμό, κάτι που δεν έκανε. Μετά από εκείνες τις καθαρά προεκλογικές δηλώσεις λάσπης του κ. Αναστασιάδη οι εκροές καταθέσεων στον συνεργατισμό επταπλασιάστηκαν, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να αναγκαστεί να εκδώσει ένα ομόλογο της τάξης των €2,5 εκατομ., για να στηρίξει τον συνεργατισμό. Ήταν η αρχή του τέλους.

Το πόρισμα είναι ξεκάθαρο. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας γνώριζε για την καταστροφική πορεία του συνεργατισμού από τον Σεπτέμβριο του 2017 και δεν έπραξε οτιδήποτε, για να αποτρέψει αυτή την πορεία. Κρατούσε την τράπεζα στον αναπνευστήρα, γιατί είχε προεδρικές εκλογές. Παραπλανούσε και ο ίδιος την κοινή γνώμη. Και η παραπλάνηση και η κοροϊδία συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Το αφήγημα του success story συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Το χειρότερο απ' όλα όμως, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι τα λάθη, οι παραλείψεις, η απραξία, η ανικανότητα, η εγκληματική αμέλεια και ίσως οι παράνομες πρακτικές που οδήγησαν στην τελική κατάρρευση. Διάβαζα από το πόρισμα. Το χειρότερο, κύριε Πρόεδρε, είναι η συντονισμένη προσπάθεια αμφισβήτησης του πορίσματος και της Ερευνητικής Επιτροπής. Η συντονισμένη απαξίωση και περιφρόνηση των θεσμών από εκείνους που έχουν το πρώτιστο καθήκον να τους προστατεύσουν. Όταν δεν τους άρεσε το πόρισμα, ξεκίνησε η επίθεση εναντίον του κύρους και της αξιοπρέπειας των μελών της επιτροπής, μια χυδαία και προσβλητική εκστρατεία απαξίωσης, η οποία έχει οδηγήσει στην παραίτηση του κ. Γεώργιου Αρέστη για λόγους ευθιξίας.

Το Δημοκρατικό Κόμμα επιθυμεί να εκφράσει τις ευχαριστίες του τόσο προς τον πρόεδρο της Ερευνητικής Επιτροπής όσο και στα υπόλοιπα μέλη για τη σκληρή τους δουλειά, αλλά και για ένα ακριβοδίκαιο και άρτια τεκμηριωμένο και εμπειριστατωμένο πόρισμα. Σημειώνω πως όλα τα επιχειρήματα που ακούσαμε από κυβερνητικής πλευράς τέθηκαν από τον ίδιο τον Υπουργό Οικονομικών ενώπιον της επιτροπής και απαντώνται στο πόρισμα. Γιατί δεν κλήθηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να καταθέσει; Απαντιέται αυτό το ερώτημα στο πόρισμα. Ποιες άλλες ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών υπάρχουν, πέραν του διορισμού των μελών της επιτροπείας στους οποίους διορισμούς ο ίδιος επικεντρώνεται; Καταγράφονται με λεπτομέρεια. Επεξηγείται γιατί δεν υπάρχουν ελεγμένοι λογαριασμοί στο πόρισμα, γιατί δεν υπέγραψαν οι συγκεκριμένοι λογιστές. Όλα απαντώνται στις οκτακόσιες και πλέον τόσες σελίδες του πορίσματος, ιδιαίτερα το τελευταίο επιχείρημα για τους ισολογισμούς που ακούσαμε. Το βρίσκω ιδιαίτερα περιεργο, ιδιαίτερα αν λάβει κάποιος υπόψη ότι είναι η ίδια η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, που έκρινε στο τέλος μη βιώσιμο τον συνεργατισμό, ζήτησε κεφάλαια και απέδωσε ευθύνες στη διοίκηση. Καλά, ούτε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διαβάζει ισολογισμούς; Η ίδια η κυβέρνηση είναι που ζήτησε δύο φορές ανακεφαλαιοποίηση από αυτή τη Βουλή. Το έκαναν, χωρίς να διαβάσουν ισολογισμούς;

Κύριε Πρόεδρε,

Πέρα από το πόρισμα, υπενθυμίζεται πως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε ανακοίνωση τον Μάρτιο του 2018 και απέδωσε ευθύνες στη διοίκηση του συνεργατισμού για την απραξία και την κατάρρευσή του. Έχει όμως και ο ίδιος ο λαός κρίση για το τι έγινε. Τους έχει ήδη καταδικάσει η κοινή γνώμη και καμία εκστρατεία παραπληροφόρησης δεν μπορεί να κρύψει το μέγεθος της αποτυχίας της παρούσας κυβέρνησης.

Αντί όμως για ανάληψη ευθύνης, ζητούν συγχαρητήρια! Αντί να απολογούνται για τα €5 δις που χάσαμε, συνεχίζουν να μας λένε για το success story. Αντί να παραιτείται ο Υπουργός Οικονομικών, στον οποίο αποδίδονται ευθύνες, παραιτείται εκείνος που απέδωσε αυτές τις ευθύνες. Η αλαζονεία και η έπαρση στο απόγειό τους!

Κύριε Πρόεδρε,

Ο συνεργατισμός ήταν ένα από τα σπουδαιότερα επιτεύγματα της κοινωνίας μας. Στήριξε τους αγρότες, τους εργαζομένους, την ύπαιθρο, την οικονομία, την ανάπτυξη σε δύσκολους καιρούς. Έκτισε, σπούδασε και στήριξε συμπολίτες μας, απλούς ανθρώπους και άξιζε κάτι καλύτερο. Άξιζε κάτι καλύτερο από ένα κλείσιμο και μία κοροϊδία. Όπως πολύ εύστοχα έγραφε ένα πλακάτ έξω από το Υπουργείο Οικονομικών πρόσφατα: «Τον συνεργατισμό τον έκτισαν οι αγράμματοι και τον διέλυσαν οι γραμματιζόμενοι!» Συστήνω στους κυβερνώντες λιγότερη αλαζονεία, κύριε Πρόεδρε, και περισσότερη ταπεινοφροσύνη και μεταμέλεια. Ως Δημοκρατικό Κόμμα απαιτούμε λογοδοσία, απαιτούμε ανάληψη ευθύνης και απαιτούμε παραίτηση του Υπουργού Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Άντρος Κυπριανού έχει τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Χρίστου.

Ένα λεπτό, κύριε Κυπριανού.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ο κ. Παπαδόπουλος αναφέρθηκε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, σας παρακαλώ δεν έχει νόημα. Θα πάρετε τον λόγο μετά, με το που θα έρθει η σειρά σας, να του απαντήσετε.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Μίλησε για θέματα υγείας, δεν μπορώ να απαντήσω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Για θέματα υγείας;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Ήταν επί προσωπικού, ναι. Ήταν επί προσωπικού, κύριε Πρόεδρε, και θέλω να απαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πέστε μας το προσωπικό.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Από το βήμα, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, από τη θέση σας και δύο λεπτά. Παρακαλώ από τη θέση σας και δύο λεπτά.

(Σε έντονο ύφος)

Σας είπα να πάτε στη θέση σας και δύο λεπτά μόνο! Παρακαλώ!

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Έχουμε οκτώ λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό. Τα δύο λεπτά που θα μιλήσετε είναι πέραν των οκτώ λεπτών που δικαιούστε και θα μιλήσετε επί προσωπικού και μόνο από τη θέση σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Να μη μιλήσω από το βήμα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, παρακαλώ να πάτε στη θέση σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Επειδή είναι επί προσωπικού, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επί προσωπικού από τη θέση σας και δύο λεπτά. Όταν είναι επί προσωπικού, θα μιλάτε από τη θέση σας και δύο λεπτά και αυτά τα δύο λεπτά είναι έξτρα από αυτά που έχετε, δε θα αφαιρέσω από τα προηγούμενα. Από τη θέση σας!

Παρακαλώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Έγιναν δύο αναφορές οι οποίες με αφορούν και γι' αυτόν τον λόγο ζήτησα να παρέμβω. Ο κ. Παπαδόπουλος απευθυνόμενος προφανώς προς εμάς δήλωσε ότι στην ουσία δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα με τα θέματα υγείας και έπρεπε να αγνοήσουμε τα ιατροσυμβούλια της Εθνικής Φρουράς και να συνεχίσουμε κανονικά. Επειδή αυτό το θέμα έχει πάρει διαστάσεις και επειδή εγώ δεν κρύφτηκα πίσω από προσωπικά δεδομένα και έχω μιλήσει ήδη δημόσια και σε κόσμο και σε κάμερες καναλιών, θα του διαβάσω την ιατρική έκθεση: «Ο πιο πάνω ασθενής αμέσως μετά την εξέταση διαφάνηκε ότι έπασχε από προχωρημένο κερατόκωνο στο δεξί μάτι και στο αριστερό μάτι. Κρίθηκε αναγκαίο όπως μεταβεί στο εξωτερικό για μεταμόσχευση. Συγκεκριμένα, μετέβη στη Μόσχα στην Οφθαλμολογική Κλινική ΖΙΛ, όπου και υποβλήθηκε σε επέμβαση. Το 1998 μετέβη για δεύτερη φορά στην ίδια κλινική και υποβλήθηκε σε δεύτερη μεταμόσχευση. Με βάση την κατάσταση της όρασής του και ως άτομο με τη συγκεκριμένη πάθηση, με βάση τον ισχύοντα νόμο της Εθνικής Φρουράς απαλλάχθηκε από τον στρατό».

Έχω επίσης και την έκθεση του Υπουργείου Άμυνας. Και διερωτώμαι τόσο ο κ. Παπαδόπουλος όσο και ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ, που είναι ο πρόεδρος της επιτροπής Άμυνας, γιατί δεν απευθύνθηκαν προς το Υπουργείο Άμυνας να το ρωτήσουν αν υπήρχε θέμα φυγοστρατίας; Ήξεραν ότι δεν υπήρχε θέμα φυγοστρατίας, απλώς το έκαναν χρήση ενόψει των ευρωεκλογών.

Μιλήσατε για κουμπάρους. Οι δικοί μου οι κουμπάροι δεν είναι ούτε τραπεζίτες ούτε πολιτικοί, για να ανήκουν στον πολιτικό υπόκοσμο. Αλλά, μιας και αναφερθήκατε, να σημειώσω δύο πράγματα που ξέχασα προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, κύριε Χρίστου, τώρα μπαίνεις σε συζήτηση. Άλλο το επί προσωπικού, δικαίως έπρεπε να το διευκρινίσετε όπως νομίζετε. Απ' εκεί και πέρα, όταν θα πάρει τον λόγο ο συνάδελφός σας, μπορεί να το αναφέρει.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Θα το αναφέρουμε στη συνέχεια, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Κυπριανού.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Υπάρχει θέμα προσωπικού, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, κύριε Σιζόπουλε.

Κάμετε υπομονή, κύριε Κυπριανού. Είσαστε υπομονετικός.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Μισό λεπτό μόνο.

Εγώ σε καμιά περίπτωση δεν αναφέρθηκα σε θέμα φυγοστρατίας του κ. Χρίστου. Εγώ ρώτησα γιατί δεν υπηρέτησε στην Εθνική Φρουρά και προέβαλε το δικαιολογητικό του. Το ερώτημα που τίθεται είναι διαφορετικό. Ένα άτομο που για τον συγκεκριμένο λόγο δεν υπηρετεί στην Εθνική Φρουρά, ας δικαιολογήσει πώς ήταν στη συνέχεια σωματοφύλακας του κ. Μιχαλολιάκου με φωτογραφίες, με στοιχεία και όλα τα υπόλοιπα και μάλιστα με συμμετοχή σε συγκεκριμένη σχολή εκπαιδευτών της Χρυσής Αυγής με φωτογραφίες και με δηλώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω, δε θα αλλάξουμε τα θέματα, να μείνουμε ως εδώ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Απλώς, για να αποκαταστήσω την πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε τηλεοράσεις, να πάτε στις τηλεοράσεις να τα πείτε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Εμείς δεν είπαμε ούτε ότι είναι φυγόστρατος ούτε τίποτε. Ρωτήσαμε γιατί δεν υπηρέτησε στην Εθνική Φρουρά και παρουσίασε το συγκεκριμένο πρόβλημα υγείας. Πώς δικαιολογείται το πρόβλημα της υγείας με τα όσα επακολούθησαν στη συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Πρόεδρε, να απαντήσω επιτρέπεται;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα μας τώρα ποιο είναι;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Απλώς μια διευκρίνιση.

Κύριε Σιζόπουλε, εσκεμμένα λέτε ψέματα στο σώμα, διότι υπάρχουν δελτία τύπου της ΕΔΕΚ που μιλούν συγκεκριμένα για φυγοστρατία. Το πρώτον. Το δεύτερον, ήταν μια κατηγορία την οποία διάφορα κόμματα μου είχαν καταλογίσει το 2018 και η οποία κατηγορία δε συμπίπτει με τη δεύτερη κατηγορία. Και έπρεπε να υπάρξει στην ουσία αμφισβήτηση ότι υπήρχε ιατρικό πρόβλημα. Εάν το αμφισβητείτε, μπορούμε να αποταθούμε στους γιατρούς της Εθνικής Φρουράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία, ευχαριστώ.

Κύριε Κυπριανού, νομίζω ότι ήρθε η σειρά σας και φαντάζομαι θα μείνετε στο θέμα του συνεργατισμού εσείς, έτσι;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ναι, απαντώντας και διάφορα άλλα ζητήματα, κύριε Πρόεδρε. Για να είμαι ειλικρινής, πριν να ξεκινήσω, να πω ότι ανέμενα από εσάς να πείτε ότι θα απουσιάζατε για μια βδομάδα στο εξωτερικό και γι' αυτό είχε υπάρξει η καθυστέρηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κυπριανού, απουσίαζα μία βδομάδα στο εξωτερικό, υπάρχει γραπτώς και σε έκθεση της Βουλής, αύριο θα έχετε και τα πεπραγμένα, που θα σας τα διαβάσω. Δεν ήθελα όμως να μπω σε αυτή τη συζήτηση, για να μπούμε στην ουσία.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εντάξει, εμένα με ικανοποιεί η τοποθέτησή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μία βδομάδα απουσίαζα στο εξωτερικό, είναι γνωστές οι ημερομηνίες, αύριο προ ημερησίας διατάξεως, όπως κάμνω πάντα θα σας διαβάσω τι έκαμα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Λοιπόν, τώρα ξεκινά ο χρόνος μου, αντιλαμβάνομαι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σβήστε το ρολόι και ξεκινούμε από την αρχή τώρα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η συζήτηση την οποία διεξάγουμε σήμερα είναι εξαιρετικά σημαντική, πρώτον και κύριο γιατί αφορά την κατάρρευση μιας από τις μεγαλύτερες κατακτήσεις του κυπριακού λαού, που, όπως λέχθηκε και προηγουμένως -και δε θέλω να τα επαναλαμβάνω σε έκταση- συνέβαλε τα μέγιστα στο να βοηθηθούν ιδιαίτερα τα χαμηλά στρώματα του κυπριακού λαού, για να αντιμετωπίσουν πάρα πολλές από τις δυσκολίες που τότε η κυπριακή κοινωνία αντιμετώπιζε και σε ό,τι αφορά την απόκτηση ιδιόκτητης στέγης, αλλά και σε ό,τι αφορά τις σπουδές των παιδιών της. Αφορά όμως, κατά την άποψή μας, και ένα άλλο θέμα τεράστιας σημασίας. Τη δημοκρατική λειτουργία της κυπριακής κοινωνίας και να μου επιτρέψετε να πω ότι έχουμε δει τις τελευταίες εβδομάδες συμπεριφορές από την πλευρά της κυβέρνησης, οι οποίες τουλάχιστον εμάς μας ανησυχούν. Θεωρούμε ότι αναδεικνύουν ένα πολύ επικίνδυνο πρόσωπο για τη δημοκρατία στον τόπο μας. Με ποια έννοια; Όποιος διαφωνεί, όποιος έχει μία διαφορετική άποψη από τους κυβερνώντες, όποιος τους επικρίνει για κάτι για το οποίο θέλουν να περάσουν το μήνυμα στην κοινή γνώμη ότι δεν έχουν τίποτε το αρνητικό να επιδείξουν πρέπει να απαξιωθεί. Πρέπει να ισοπεδωθεί. Αυτή η νοοτροπία, επαναλαμβάνω, εμάς μας ανησυχεί. Απαξίωση προσώπων, απαξίωση κομμάτων, απαξίωση επιτροπών, απαξίωση θεσμών. Και βέβαια για μας υπάρχει ακόμα ένα άλλο ζήτημα, το οποίο πρέπει να μας προβληματίσει όλους ως πολιτικά κόμματα. Πώς ο κάθε ένας από εμάς και το κάθε πολιτικό κόμμα παραδειγματίζεται από τα λάθη του παρελθόντος, προσπαθεί να τα διορθώνει, έτσι ώστε να γινόμαστε όλοι καλύτεροι;

Θα φέρω κάποια παραδείγματα, κύριε Πρόεδρε, για να καταδείξω αυτά τα οποία λέω. Θέλω να ξεκαθαρίσω ότι, πριν να μπω στο πόρισμα, θα σχολιάσω τρία-τέσσερα τέτοια ζητήματα. Η Ερευνητική Επιτροπή. Θα αναφερθώ στη συνέχεια στο πώς λειτούργησε η Ερευνητική Επιτροπή, αλλά ακούσαμε πάρα πολύ εκπληκτικά πράγματα σε ό,τι αφορά τα μέλη και σε ό,τι αφορά την ίδια την επιτροπή. Επιχειρήθηκε να απαξιωθεί μέλος της Ερευνητικής Επιτροπής, γιατί τάχα ήταν ανταγωνιστής του κ. Χατζηγιάννη στη διεκδίκηση της θέσης του εκτελεστικού διευθυντή στον συνεργατισμό, και ως εκ τούτου δεν έχει την έξωθεν καλή μαρτυρία ότι ήταν αντικειμενικός. Και το απλό ερώτημα το οποίο εμείς υποβάλλουμε είναι: Καλά, γιατί αυτό το θέμα δεν ηγέρθη, όταν συστάθηκε η Ερευνητική Επιτροπή; Γιατί ανέμεναν να εκδοθεί το πόρισμα, για να αναδείξουν αυτό το σημείο; Είναι ή δεν είναι απαξιωτική η αναφορά έναντι της Ερευνητικής Επιτροπής, όταν λέει ο κ. Αναστασιάδης: «Επειδή μαζεύτηκαν τρεις άνθρωποι και έγραψαν τις απόψεις τους κάτω, εγώ έπρεπε να θυσιάσω ως Ιφιγένεια τον Υπουργό Οικονομικών;». Τούτο είναι το νόημα, δεν είναι ακριβώς έτσι που το διατύπωσε, αλλά λέω πώς περίπου το διατύπωσε.

Είναι προσπάθεια μετατόπισης των ευθυνών, όταν βγαίνει σε συνέντευξή του ο Υπουργός Οικονομικών και λέει και το βάλλουν με πηχυαίους τίτλους οι εφημερίδες: «Ενοχλήθηκε το ΑΚΕΛ, γιατί έκοψα τα δισεκατομμύρια των ροών που πήγαιναν στο κόμμα;». Εκδώσαμε ανακοίνωση εμείς και προκαλέσαμε τον Υπουργό Οικονομικών λέγοντάς του: «Κύριε υπουργέ, αυτά που είπες είναι πολύ σοβαρά. Τεκμηρίωσ' τα, αλλιώς θα είσαι κοινός συκοφάντης!». Η απάντησή του; Εκκωφαντική σιωπή! Αυτά τα πράγματα είναι επικίνδυνα, επαναλαμβάνω, για την πολιτική ζωή του τόπου και για τη δημοκρατία.

Θέλετε να σας πω ακόμα κάτι; Ένας δημοσιογράφος σε μίαν εκπομπή κάπως χιουμοριστική είπε διάφορα πράγματα για τον συνεργατισμό. Ε, οι απειλές έναντι του ΠΙΚ, γιατί επέτρεψε να γίνουν αυτές οι αναφορές, και η απαίτηση να κατέβει το σχετικό απόσπασμα από τις αναφορές του δημοσιογράφου ήταν άνευ προηγουμένου στην Κυπριακή Δημοκρατία! Πρώτη φορά βιώσαμε τέτοια πράγματα σε ό,τι αφορά τα μέσα ενημέρωσης στον τόπο μας.

Θέλω να υπενθυμίσω και την ανακοίνωση, η οποία έγινε από τον ΟΠΕΚ, τον Όμιλο για τον Προβληματισμό και τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας, και η οποία ουδέποτε απαντήθηκε, ότι είχαν καταγγελίες ενώπιόν τους από δημοσιογράφους ότι υπήρχαν συνεχείς παρεμβάσεις από την πλευρά της κυβέρνησης για το πώς θα επιτελούν το έργο τους στα μέσα ενημέρωσης στα οποία εργάζονταν, ακόμα και για το πώς θα στήνονταν οι πρωινές εκπομπές σε ραδιοσταθμούς. Και επαναλαμβάνω: Αυτή η ανακοίνωση είδε το φως της δημοσιότητας και ουδέποτε απαντήθηκε από εσάς ή από την κυβέρνηση, κύριε Νεοφύτου. Βέβαια, ο κ. Νεοφύτου εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων μάς έλεγε άλλα πράγματα αναφορικά με το πόρισμα για τον συνεργατισμό.

Διαβάζω από τα πρακτικά της Βουλής ημερομηνίας 9 Ιουλίου 2018, κύριε Νεοφύτου, συζητούσαμε για τον συνεργατισμό, απαντούσες σε μένα: «Θα επαναλάβω αυτά που είπα και την περασμένη βδομάδα. Δε νομίζω να υπάρχει οποιοσδήποτε στο σώμα που να αμφισβητεί την αντικειμενικότητα του Γενικού Εισαγγελέα. Διόρισε μια τριμελή επιτροπή. Ας μην προσπαθήσουμε να προτρέξουμε των πορισμάτων. Ας περιμένουμε την ολοκλήρωση και εμείς δηλώνουμε ότι, όποιο και να είναι το πόρισμα, θα το σεβαστούμε, όποιες και αν είναι

οι επιπτώσεις σε αυτούς που ενδεχομένως να καταλογίσει ευθύνες. Έτσι αλλάζουμε την πολιτική κουλτούρα στον τόπο και δε θα χαρακτηρίσουμε ως πολιτικές καταδίκες, αν υπάρξουν καταδίκες». Τώρα το πώς αντιλαμβάνεται ο καθένας τον σεβασμό στο πόρισμα είναι υπόθεση που ο καθένας μπορεί να κρίνει. Ξέρετε, είναι ένα πράγμα να δηλώνεις φραστικά, λεκτικά ότι σέβομαι το πόρισμα, αλλά στη συνέχεια με όλα τα υπόλοιπα τα οποία λες ουσιαστικά να το ακυρώνεις και να το απαξιώνεις.

Το δεύτερο που θέλω να πω είναι ότι αυτή η συζήτηση η οποία γίνεται μετά από το πόρισμα για τον συνεργατισμό νομίζω ότι έχει αποκαλύψει το πραγματικό πρόσωπο και της κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Συναγερμού. Για χρόνια πολλά το έκρυβαν πίσω από επικοινωνιακά τεχνάσματα και τώρα φαίνεται το πραγματικό τους πρόσωπο. Πού εντοπίζεται αυτό; Απροθυμία αποδοχής των οποιωνδήποτε ευθυνών. Αλαζονεία, αυταρχισμός και επιθετικότητα! Αναξιοπιστία! Άλλα λένε και άλλα πράττουν την κρίσιμη στιγμή. Και θα φέρω ακόμα ένα παράδειγμα σε αυτό το σημείο. Βγαίνει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, την ώρα που είναι ζεστό το σίδερο, και λέει: «Εμείς ως κυβέρνηση θα επιστρέψουμε πίσω στις κοινότητες και στους δήμους τα οικήματα του συνεργατισμού». Χειροκροτά ο κόσμος, διότι εκείνη την ώρα είναι στραμμένη η προσοχή των πάντων σε αυτά τα οποία λέει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Τι γίνεται, όταν πέφτουν τα φώτα όμως της δημοσιότητας; Πωλείται το οίκημα στον Λυθροδόντα, πωλείται το οίκημα στη Σωτήρα, πωλείται το οίκημα του Συνεργατικού Ταμιευτηρίου των Δασκάλων στη Λεμεσό. Πωλούνται οι αποθήκες του συνεργατισμού στο Φρένναρος. Κατά τα άλλα η κυβέρνηση, η οποία βέβαια τωρά άρχισε να τα μασά, δεσμεύτηκε ότι θα επέστρεφε αυτές τις περιουσίες που έκτισαν με πολύ κόπο και μόχθο οι κάτοικοι των κοινοτήτων στις ίδιες τις κοινότητες.

Το τελευταίο στο οποίο θέλω να σταθώ -και μη με παρεξηγήσετε, κύριοι συνάδελφοι- είναι ότι εμείς τουλάχιστον διαπιστώνουμε έναν εθισμό στα ψέματα. Και αυτό το διαπιστώνουμε σε πάρα πολλά θέματα, όχι μόνο στα ζητήματα του συνεργατισμού, και βέβαια και μια προσπάθεια να περάσει το μήνυμα ότι όλοι φταίμε. Καταλαβαίνουν ότι δεν μπορούν να περάσουν το μήνυμα ότι δεν έχουμε ευθύνες γι' αυτό το οποίο έχει συμβεί. Ως εκ τούτου ποια είναι η γραμμή άμυνας; Να περάσουν το μήνυμα ότι φταίμε όλοι. Και αυτό επιχειρήθηκε να γίνει με επιλεκτικές διαρροές σε σχέση με μη εξυπηρετούμενα δάνεια τα οποία έχουν συνάδελφοι βουλευτές. Και, ενώ λέγονται όλα αυτά, τι μας λέει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας; Η πολιτική ζωή στον τόπο μας έπιασε πάτο και πρέπει οι πάντες να ανησυχούμε γι' αυτή την αρνητικότερη εξέλιξη σε ό,τι φορά τα πολιτικά θέματα στον τόπο μας. Μας ανησυχούν και πρέπει να μας ανησυχεί όλους η απαξίωση η οποία καλλιεργείται στην κοινωνία. Και πρέπει ο καθένας από εμάς να δει τις δικές του ευθύνες, γιατί ο κόσμος μάς έχει απαξιώσει σε τόσο μεγάλο βαθμό! Αλλά η κυβέρνηση, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, το κυβερνών κόμμα δεν πρέπει να δουν ποιες είναι οι δικές τους ευθύνες για το γεγονός ότι έχουμε φθάσει σε τέτοιο βαθμό απαξίωσης από την κυπριακή κοινωνία;

Θέλετε να αναφέρω κάποια παραδείγματα; Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας. Ο άνθρωπος ο οποίος διορίστηκε για να αποδίδει δικαιοσύνη στον τόπο μας βρέθηκε κλεισμένος πίσω από τα κάγκελα της φυλακής! Θέλετε να πούμε για τη Ryanair, που συντάιροι του δικηγορικού γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας βρέθηκαν στο Προεδρικό συνοδεύοντας τη Ryanair, στην προσπάθειά της να εξαγοράσει τις Κυπριακές Αερογραμμές; Και γράφτηκαν ψεύτικα ονόματα στα πρακτικά, για να μη φανεί ότι έγινε αυτή η πράξη, η οποία ήταν το λιγότερο καταδικαστέα; Και δεν τα λέμε αυτά τα πράγματα εμείς. Τα λέει ο Γενικός Ελεγκτής στις εκθέσεις του. Θέλετε να πούμε για τα διαβατήρια, που οι συνάδελφοί σας στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα μάς επιτίθενται με μανία και «εμείς» λέμε ότι είναι επειδή έχουν συνωμοτήσει εναντίον μας; Όταν λέω «εμείς», εννοώ τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, όχι εμάς ως ΑΚΕΛ. Και βέβαια κορυφαίο όλων είναι η περίπτωση του συνεργατισμού και ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασαν στο πόρισμα, το οποίο έχει διαμορφώσει η τριμελής επιτροπή.

Θέλω όμως, κύριε Πρόεδρε, να σχολιάσω και κάποια άλλα ζητήματα, πριν να μπω στο πόρισμα αυτό καθαυτό. Πρώτον, λέχθηκε από το ΕΛΑΜ ότι το ΑΚΕΛ είχε δώσει την έγκρισή του στον διορισμό του κ. Νικόλα Χατζηγιάννη. Ένα μεγάλο ψέμα. Μια απλή προσφυγή στα πρακτικά θα τους αποδείξει ότι το ΑΚΕΛ είχε διαφωνήσει και μάλιστα είχε γίνει και θέμα δημόσιο το γιατί το ΑΚΕΛ είχε διαφωνήσει με τον διορισμό του κ. Χατζηγιάννη.

Το δεύτερο: Έγινε αναφορά σε δύο συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στα οποία είχαν βρεθεί επικεφαλής στελέχη του ΑΚΕΛ. Το ερώτημα το οποίο θα τους υποβάλω εγώ και θα τους πω ότι θα είναι κοινός συκοφάντης, εάν δεν τεκμηριώσουν αυτά τα οποία έχουν πει, είναι το εξής: Απλώς και μόνο επειδή ήταν επικεφαλής στελέχη του ΑΚΕΛ με την επαγγελματική ιδιότητά του ο καθένας, αυτό σημαίνει ότι ήταν κατακριτέο; Ή πρέπει να δούμε κατά πόσο το Συνεργατικό Ταμιευτήριο Λεμεσού και το Ταμιευτήριο, νομίζω, των Κάτω Βαρωσίων -νομίζω ήταν ο κ. Μουσκάλλης- είχαν προβλήματα και είχαν σκάνδαλα, τα οποία θα έπρεπε να οδηγούν σε τέτοιες αναφορές, όπως αυτές οι οποίες έγιναν από το βήμα της Βουλής; Πρέπει να μας απαντήσουν λοιπόν ποια είναι τα σκάνδαλα στα οποία είχαν εμπλακεί αυτά τα συγκεκριμένα στελέχη.

Το άλλο που θέλω να πω είναι ότι έγινε αναφορά σε στελέχη του ΑΚΕΛ τα οποία με την επαγγελματική τους ιδιότητα ασχολούνται με διάφορα επιχειρηματικά θέματα στο εξωτερικό. Δεν είναι η πρώτη φορά που ανοίγει αυτό το θέμα. Άνοιξε και πριν από έναν χρόνο περίπου. Εμείς λέμε ότι, εάν αποδειχτεί οτιδήποτε,

όποιον και να αφορά, πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του και να δικαστεί και να καταδικαστεί, εάν έχει οτιδήποτε σε βάρος του ως προς την επαγγελματική του ιδιότητα.

Βέβαια, εμείς υποβάλλουμε προς το ΕΛΑΜ εδώ και αρκετές μέρες κάποια ερωτήματα στα οποία δεν πήραμε ποτέ μας απαντήσεις μέχρι σήμερα. Το πρώτο ερώτημα είναι το εξής πάρα πολύ απλό: Συνελήφθησαν τέσσερα άτομα πριν από δέκα περίπου μέρες στη Λάρνακα. Ένας από αυτούς είναι ο επικεφαλής του ΕΛΑΜ ή ένα από τα ανώτατα στελέχη του ΕΛΑΜ στην επαρχία της Λάρνακας. Δε συνελήφθησαν για τυχαίους λόγους. Είναι προφανές ότι προέβαιναν σε παράνομες δραστηριότητες, πολύ σοβαρές μάλιστα, και αναμένουμε να μας πουν την άποψή τους γι' αυτό το οποίο έχει γίνει για τα στελέχη τους τα οποία έχουν συλληφθεί ως άτομα του υποκόσμου. Αυτό είναι το ένα. Το δεύτερο, η γερμανική κυβέρνηση - όχι κάποιος τυχαίος- απαντώντας σε Γερμανίδα βουλευτή, είπε ότι, ναι, το ΕΛΑΜ έχει σχέσεις με το νεοναζιστικό κόμμα της Γερμανίας. Διοργανώνουν από κοινού εκδηλώσεις και μάλιστα υπάρχουν στοιχεία για χρηματοδότηση του ΕΛΑΜ από το νεοναζιστικό κόμμα της Γερμανίας. Εμείς θα θέλαμε το λαλίστατο ΕΛΑΜ να μας απαντήσει και σε αυτά τα ζητήματα, πέρα από τα υπόλοιπα τα οποία λέει και ρίχνει κεραυνούς προς όλες τις κατευθύνσεις.

Τώρα, ερχόμενος στο πόρισμα αυτό καθ' αυτό, κύριε Πρόεδρε, η επιτροπή ήταν τριμελής. Άτομα σεβαστά -ο ένας ήταν δικαστής για πάνω από τρεις δεκαετίες, δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, ο δεύτερος ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με τεράστια εμπειρία στα οικονομικά και τραπεζικά θέματα του τόπου και ο τρίτος ήταν ανώτατο εκτελεστικό στέλεχος τράπεζας, πρόεδρος του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών- άτομα τα οποία ήταν σεβαστά στην κυπριακή κοινωνία και με γνώσεις. Και το πιο σημαντικό κατά την άποψή μου είναι ότι επέδειξαν πάρα πολλή αξιοπρέπεια, παρ' όλη την επίθεση την οποία δέχτηκαν, μετά που εκδόθηκε το πόρισμά τους. Δεν αντέδρασαν, δε βγήκαν δημόσια να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Και θέλω να υπενθυμίσω ότι δεν είναι εκείνοι οι οποίοι επέλεξαν τη δημοσιοποίηση του πορίσματος. Εκείνοι πειθάρχησαν στην απόφαση του Γενικού Εισαγγελέα και στην υπόδειξή του να μη δημοσιοποιήσουν το πόρισμα. Και παρ' όλο που δέχτηκαν όλες αυτές τις επιθέσεις, δε μίλησαν, παρά μόνο όταν έγινε διαρροή ότι ο πρόεδρος της επιτροπής είχε παραιτηθεί από κάποιες άλλες επιτροπές, στις οποίες τον είχε διορίσει η κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Και εγώ κάνω ένα πολύ απλό ερώτημα, το οποίο πρέπει να μας το απαντήσει ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Δηλαδή ο Γενικός Εισαγγελέας συνωμότησε με τα τρία συγκεκριμένα πρόσωπα, τα διόρισε στην τριμελή επιτροπή και αυτά ανέλαβαν να ετοιμάσουν ένα πόρισμα ενάντια στην κυβέρνηση; Για να γίνει κάτι τέτοιο, έπρεπε και οι τρεις να συνωμοτήσουν μεταξύ τους και μαζί με τον Γενικό Εισαγγελέα. Έγινε κάτι τέτοιο; Είναι αυτό που υπαινίσσεται ο κ. Αναστασιάδης και ο Δημοκρατικός Συναγερμός ότι συνέβηκε;

Και θέλω να τους υπενθυμίσω ότι το πόρισμα δε βασίστηκε απλώς και μόνο σε καταθέσεις οι οποίες έγιναν ενώπιον της επιτροπής. Αντιθέτως, ξεκαθαρίζεται στο ίδιο το πόρισμα ότι λήφθηκαν πολύ σοβαρά υπόψη τα έγγραφα τα οποία πήραν από το Υπουργείο Οικονομικών, από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, από αλληλογραφία του Υπουργείου Οικονομικών με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλληλογραφία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και πολλά άλλα έγγραφα τα οποία πήραν και τα οποία είχαν ζητήσει. Μάλιστα, ο πρόεδρος της επιτροπής είπε: «Πήραμε και τα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου, δε μας επιτράπηκε όμως να χρησιμοποιήσουμε τα ευρήματά μας από τα πρακτικά του Υπουργικού Συμβουλίου».

Τι λέει το πόρισμα λοιπόν; Έρχομαι στο πόρισμα τώρα, το οποίο τι λέει; Το πόρισμα χωρίζει σε δύο μέρη τις περιόδους τις οποίες εξετάζει. Η πρώτη περίοδος είναι μέχρι το 2013 και η δεύτερη από το 2013 μέχρι το 2018 και εξηγεί γιατί έχει διαχωρίσει το πόρισμα σε αυτές τις δύο χρονικές περιόδους. Καταγράφει πολλά προβλήματα για την περίοδο μέχρι το 2013. Κακή εταιρική διακυβέρνηση, πολιτικές και κομματικές παρεμβάσεις, προβλήματα με την εποπτεία, διαχρονικά οι εκάστοτε Υπουργοί Εμπορίου λέει -και το λέω αυτό, για να το ακούσει ο κ. Λιλλήκας- δεν άσκησαν τον ρόλο που προνοείται από τη σχετική νομοθεσία, διότι είναι εύκολο να μιλούμε για τους άλλους, αλλά πρέπει να δούμε και τον εαυτό μας.

Το δεύτερο, για τον Έφορο Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, σε ό,τι αφορά την εποπτεία, κάμνει αναφορά για μέχρι το 2013, για τις κυβερνήσεις, για τη Βουλή, για την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ξεκαθαρίζοντας όμως ότι όλα αυτά τα προβλήματα -για τους λόγους που επεξηγήθηκαν και προηγουμένως- δεν μπορούσαν να οδηγήσουν σε κατάρρευση του συνεργατισμού, δεν υπήρχε ένας ενιαίος συνεργατισμός τότε. Υπήρχαν διασκορπισμένα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα και στο καθένα τα προβλήματα και τα θέματα ήταν διαφορετικά. Υπήρχαν πολύ υγιή συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα. Για αυτό θα επανέλθω στη συνέχεια.

Μετά το 2013, για μέχρι το 2018 τι λέει το πόρισμα; Το πόρισμα λέει -και θα διαβάσω από το ίδιο το πόρισμα, για να μη μου λέτε ότι αυθαιρέτω- τα εξής: «Το άλλο όμως εξής ουσιαστικό δεδομένο είναι ότι ο συνεργατικός πιστωτικός τομέας ανακεφαλαιοποιήθηκε, γιατί κρίθηκε βιώσιμος, και συνέχισε να κρίνεται ως τέτοιος για μια μεγάλη περίοδο μετά την ανακεφαλαιοποίηση, γι' αυτό και υπήρξε μια δεύτερη τέτοια το 2015. Επομένως, η τελική κατάρρευσή του το 2018 δεν μπορεί να αναζητείται στα όσα συνέβησαν πριν από το 2013. Πρέπει να αναζητηθεί σε λάθη, παραλείψεις, απραξία, ανικανότητα, εγκληματική αμέλεια και ίσως και παράνομες πρακτικές τα οποία διαπράχθηκαν από όσους ανέλαβαν να χειριστούν τις υποθέσεις του συνεργατικού πιστωτικού τομέα από την ανακεφαλαιοποίηση και εντεύθεν». Αυτό λέει το πόρισμα.

Ποιους διερεύνησε η επιτροπή σε αυτό το δεύτερο σκέλος; Αναφέρεται σε πάρα πολλούς. Στην επιτροπεία και διάφορες επιτροπές και υπηρεσίες της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στα κόμματα.

Κάμνω μια παρένθεση, για να πω το εξής: Εμείς, κύριε Πρόεδρε, δεν παίρνουμε το πόρισμα α λα καρτ' εμείς αναλαμβάνουμε τις ευθύνες που μας αναλογούν και τις οποίες μας καταλογίζει το πόρισμα. Αναλαμβάνουμε όμως τις ευθύνες που μας καταλογίζει το πόρισμα, δεν είμαστε έτοιμοι να αναλάβουμε τις οποιοσδήποτε ευθύνες θα νόμιζε ο κάθε άλλος ότι θα τον βόλευε. Εκείνες τις ευθύνες που μας αντιστοιχούν θα τις αναλάβουμε και θα επιχειρήσουμε να μάθουμε από τα λάθη του παρελθόντος, για να μην τα επαναλαμβάνουμε, αλλά την ίδια στιγμή, επαναλαμβάνω, δεν πρόκειται να δεχτούμε να μας καταλογίσει ο οποιοσδήποτε ευθύνες που δε μας αναλογούν, απλώς και μόνο για να ικανοποιήσει τις δικές του ανάγκες.

Σε ό,τι αφορά δε τη Βουλή των Αντιπροσώπων, επειδή λέγονται πολλά από διάφορους συναδέλφους, θέλω να διαβάσω τι λέει το πόρισμα: «Η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν είχε ιδιαίτερη ανάμιξη και ρόλο στα του συνεργατισμού την περίοδο από την ανακεφαλαιοποίηση μέχρι και την πώληση. Ενημερώνεται στον βαθμό και με τον τρόπο με τον οποίο η εκτελεστική εξουσία και ειδικότερα το Υπουργείο Οικονομικών το αποφάσιζαν. Έχουμε υπόψη συζητήσεις που έλαβαν χώρα σε επιτροπές της Βουλής και στις οποίες συνήθως παρίστατο και ενημέρωνε τα μέλη της Βουλής ο Υπουργός Οικονομικών. Η εικόνα η οποία εδίδετο ήταν μια μάλλον αισιόδοξη εικόνα, η οποία δεν είχε σχέση με την πραγματικότητα. Η Βουλή επιπλέον ψήφισε νομοθετήματα, για να καταστήσουν δυνατή την ανακεφαλαιοποίηση στη βάση των όσων στοιχείων τέθηκαν ενώπιόν της, ότι ο συνεργατικός πιστωτικός τομέας ήταν βιώσιμος. Ψήφισε επίσης νομοθετήματα, ώστε να καταστεί δυνατή η πώλησή της στην Ελληνική Τράπεζα. Δεν υπήρχαν πλέον περιθώρια, ώστε να ληφθούν από τη Βουλή άλλα μέτρα για τη διάσωσή της». Αυτά λέει το πόρισμα για τη Βουλή και ας μην προσπαθούν κάποιοι συνάδελφοι να φορτώσουν ευθύνες στη Βουλή για το τι έγινε στον συνεργατισμό.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τον γενικό διευθυντή της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.

Πόση ώρα έχω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μίλησες είκοσι τέσσερα λεπτά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Έχεις ακόμη τριάντα έξι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Όχι, δε θα τα πάρω όλα.

«Διευθυντής», λέει, «της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας από τις αρχές του '15 μέχρι την πώλησή της στην Ελληνική Τράπεζα ήταν ο κ. Νικόλας Χατζηγιάννης. Υπήρξε πρόεδρος της επιτροπείας της τράπεζας για μια περίοδο από το τέλος του 2013 μέχρι τα μέσα του '15, όταν γενικός διευθυντής ήταν ο κ. Μάριος Κληρίδης. Θυμίζουμε ότι συμπεριφερόταν περίπου ως γενικός διευθυντής, ενώ ήταν πρόεδρος. Πέρα από το γεγονός ότι κατέλαβε το γραφείο του γενικού διευθυντή, φρόντισε να του παραχωρηθεί υπηρεσιακό αυτοκίνητο, στελέχωσε το γραφείο του με προσωπικό που δε δικαιολογούσε η θέση του προέδρου. Αναμειγνυόταν ενεργά στα καθήκοντα της εκτελεστικής διεύθυνσης, πράγμα που επισήμαναν και οι εποπτικές αρχές και υποδείκνυαν ως φαινόμενο κακής εταιρικής διακυβέρνησης. Η πιο πάνω συμπεριφορά του κ. Χατζηγιάννη υπήρξε και η κύρια αιτία υποβολής παραίτησης από μέρους του κ. Κληρίδη, ενός καθόλα ικανού και έμπειρου τραπεζίτη».

«Ο κ. Νικόλας Χατζηγιάννης φέρει τεράστια ευθύνη για την τελική κατάληξη του συνεργατικού πιστωτικού τομέα και ειδικότερα της Συνεργατικής Τράπεζας. Αποδείχθηκε πολύ κατώτερος των περιστάσεων, απέτυχε πλήρως στο να διευθύνει με σωφροσύνη την τράπεζα, ώστε να υπάρξει μείωση των μη εξυπηρετούμενων χρεών και μείωση των λειτουργικών εξόδων της τράπεζας. Παρά τις επανειλημμένες υποδείξεις των εποπτικών αρχών, τόσο της Κεντρικής Τράπεζας όσο και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού, για τα πιο πάνω βασικά θέματα, ο γενικός διευθυντής επέδειξε αμέλεια και ανικανότητα να τα αντιμετωπίσει». Και συνεχίζει σε ό,τι αφορά τη διασπάθιση χρήματος, υπερβολικές δαπάνες για διαφήμιση... Διέθεσαν, ακούσαμε, €800.000 για διαφημίσεις σε μέσα ενημέρωσης, την ώρα που γνώριζαν ότι η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ήταν σε διαδικασία ουσιαστικά ρευστοποίησης, γιατί αυτό είπε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ό,τι αφορά την πώλησή της στην Ελληνική Τράπεζα. Και πολλά άλλα πράγματα τα οποία του καταλογίζονται.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τον Υπουργό Οικονομικών, κύριε Πρόεδρε, επειδή καταβλήθηκε μια προσπάθεια από τον κ. Νεοφύτου να στείλει ένα μήνυμα... Καλά, ο άνθρωπος έκαμε κάποιες λανθασμένες επιλογές προσώπων, δηλαδή θα πρέπει να του καταλογίζουμε τόσες ευθύνες, απλώς και μόνο γιατί επέλεξε κάποια λανθασμένα πρόσωπα; Βέβαια, το ποια πρόσωπα επιλέγηκαν είναι ένα θέμα που συζητήθηκε δημόσια κατά κόρον' κουμπάροι, φίλοι, συγγενείς και όλοι ανήκαν στο ίδιο πολιτικό κόμμα! Ξέρω τι θα μου απαντήσει ο κ. Νεοφύτου, θα το σχολιάσουν οι υπόλοιποι συνάδελφοι που θα πάρουν τον λόγο μετά από εμένα.

Τι λέει το πόρισμα, κύριε Νεοφύτου; Είναι απλώς κακή επιλογή προσώπων που έκαμε ο κ. Γεωργιάδης; «Οι ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών», λέει το πόρισμα, «υπήρξαν βαρύτερες για την κατάρρευση του συνεργατικού πιστωτικού τομέα. Μπορούμε να πούμε ότι είναι κατ' αναλογία παρόμοιες με τις ευθύνες του όποιου μεγαλομετόχου ιδιωτικής εταιρείας η οποία καταλήγει σε διάλυση λόγω κακοδιαχείρισης του ιδίου. Ήταν ο εκπρόσωπος του κράτους, συμμετείχε στη διαμόρφωση της στρατηγικής, είχε επίσης την κύρια, αν όχι την αποκλειστική ευθύνη να παρακολουθεί αν η πορεία του συνεργατικού τομέα ήταν σύμφωνη με τις δεσμεύσεις τις οποίες είχε αναλάβει η Κυπριακή Δημοκρατία. Είχε ή θα έπρεπε να έχει την απόλυτη ευθύνη όσων τεκταίνονταν στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Είχε τον κύριο λόγο στην επιλογή των κατάλληλων μελών της επιτροπείας με δικαίωμα διορισμού και παύσης τους, αν αποδεικνύονταν ανεπαρκείς. Η δικαιολογία του ότι εγκρίνονταν τελικά από τους επόπτες και ήταν ευθύνη τους αν θα συνέχιζαν να παραμένουν ή όχι ως μέλη της επιτροπείας είναι επιφανειακή».

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

Εμείς διαφωνήσαμε, κύριε Νεοφύτου. Είπα και προηγουμένως, είναι ο ιδιοκτήτης ο οποίος είχε την ύστατη ευθύνη αν η επιχείρησή του θα επιβιώσει ή όχι.

Και λέει το πόρισμα: «Θυμίζουμε δε ότι δεν εδίστασε να ζητήσει την παύση ικανών μελών», και λέει παρακάτω, «ικανών μελών, τα οποία ασκούσαν κριτική σε αποφάσεις, κυρίως της ανώτερης διεύθυνσης ή της πλειοψηφίας της επιτροπής». «Ο Υπουργός Οικονομικών», λέει το πόρισμα, «είχε από πολύ ενωρίς επανειλημμένες και μερικές φορές αυστηρές προειδοποιήσεις τόσο από τους επόπτες στην Κύπρο όσο και κυρίως από τους Ευρωπαίους επόπτες για την πολύ πτωχή και αδύνατη εταιρική διακυβέρνηση. Ουδέν όμως έπραξε. Δεν έχουμε μαρτυρία ενώπιόν μας ούτε και για μια έστω προειδοποίηση την οποία τους έδωσε όπως βελτιώσουν τις επιδόσεις τους ή ακόμη προειδοποίηση ότι θα προχωρήσει σε αντικατάστασή τους. Τους άφησε να συνεχίσουν την κακοδιαχείριση και την αδιέξοδη πορεία. Ο Υπουργός Οικονομικών είχε ενημέρωση στην σε πολύ τακτές προθεσμίες με σημειώματα τα οποία ετοίμαζε ο εκπρόσωπός του στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Γνώριζε επομένως από πρώτο χέρι τη διαχείριση της τράπεζας και τις αποφάσεις της για τα κύρια θέματα τα οποία την απασχολούσαν». Και λέει ότι, αν δεν τον ενημέρωνε αυτός όπως όφειλε, έπρεπε να τον παύσει και δεν τον έπαυσε. Και λέει πολλά άλλα πράγματα παρακάτω, αλλά νομίζω ότι δε χρειάζεται να τα διαβάσω. Είναι ξεκάθαρο ότι οι ευθύνες του δεν εστιάζονται μόνο στην επιλογή κακών προσώπων.

Και θέλω να πω ακόμη κάτι. Πολιτική ευθύνη έχει κάποιος, εάν οι υφιστάμενοί του ενεργούν με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο και ο ίδιος, είτε δίχως να το γνωρίζει είτε με τη λειψή ενημέρωση την οποία είχε, έδινε κάλυψη στις αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονταν. Αυτές είναι πολιτικές ευθύνες. Εδώ καταλογίζει ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών για αποφάσεις τις οποίες έπαιρνε ο ίδιος, για χειρισμούς τους οποίους έκαμνε. Είναι προσωπικές οι ευθύνες τους Υπουργού Οικονομικών, δεν είναι πολιτικές μόνο οι ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών.

Σε ό,τι αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, θέλω να πω το εξής σε ό,τι αφορά τις ευθύνες του. Λέει το πόρισμα: «Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είχε ενημέρωση για τις επερχόμενες δυσμενείς εξελίξεις παρά μετά τη συνάντηση που είχε με τη Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας στις 13 του Σεπτεμβρίου το 2017. Ο κ. Αναστασιάδης είπε δημόσια ότι έμαθε για τα προβλήματα τον Γενάρη του '18 και δεν είχε χρονικά περιθώρια να κάμει οτιδήποτε. Τον ενημέρωσε -και υπάρχουν έγγραφα γι' αυτό το θέμα- η Διοικήτρια τον Σεπτέμβριο του 2017. Δεν γνωρίζουμε αν μετά την ενημέρωση που έτυχε από την κ. Γιωρκάτζη συζήτησε το θέμα με τον αρμόδιο υπουργό του. Ο κ. Γεωργιάδης απέφυγε να μας παράσχει οποιαδήποτε σαφή πληροφόρηση. Επέμενε στην αόριστη τοποθέτηση ότι ενημέρωνε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά δε διευκρίνισε ούτε τότε ούτε πώς».

Και λέει παρακάτω ότι η κ. Γιωρκάτζη τον προειδοποίησε γραπτώς: «Θεωρώ επιβεβλημένο όπως το κράτος προβεί και στις δικές του ενέργειες, αλλά ενδεχομένως και σε διάφορες επαφές σε πολιτικό επίπεδο προς αποτροπή ανεπιθύμητων εξελίξεων και καταστάσεων». Και λέει η επιτροπή: «Να σημειώσουμε ότι δεν έχουμε στην κατοχή μας και δε γνωρίζουμε αν υπήρξε απαντητική επιστολή του Προέδρου στα πιο πάνω. Αγνοούμε αν ο Πρόεδρος είχε προβεί σε οποιοδήποτε ενέργειες όπως η Διοικητής εισηγείται. Απλώς υποθέτουμε ότι, αν είχαν ληφθεί κάποια μέτρα, αυτά θα ήταν γνωστά στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό Οικονομικών και θα έκαμνε αναφορά σε αυτά στην παρουσία του ενώπιον της επιτροπής». «Με κάποια σχετική βεβαιότητα», λέει το πόρισμα, «θα καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι ο Πρόεδρος δεν έδωσε συνέχεια στα όσα η κ. Γιωρκάτζη εισηγείται». «Είναι βεβαίως γεγονός», λέει παρακάτω το πόρισμα, «ότι ο Πρόεδρος αποσιώπησε πλήρως τις δραματικές εξελίξεις οι οποίες λάμβαναν χώρα την περίοδο αυτή, είτε γιατί δεν ήθελε να έχει πολιτικό κόστος ενόψει εκλογών είτε γιατί ήθελε να αποτρέψει τις περαιτέρω καταθετικές εκροές». Και η δική μου απάντηση είναι πολύ απλή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είπε τίποτε, γιατί απλούστατα επέκειντο οι επόμενες προεδρικές εκλογές και δεν ήθελε να έχει το οποιοδήποτε πολιτικό κόστος.

Και παρακάτω λέει και το εξής το πόρισμα: «Αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας φέρει κάποια ευθύνη για τα όσα οδηγούσαν στην εσπευσμένη πώληση μέρους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα, είναι γιατί διατήρησε στο Υπουργείο Οικονομικών πρόσωπο το οποίο για μια περίοδο πέραν των τεσσάρων ετών δεν κατόρθωσε να οδηγήσει τον συνεργατισμό έξω από την καταστροφική του πορεία, που εν γνώσει του ακολουθούσε». Αυτά λέει το πόρισμα σε ό,τι αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Τώρα επιχειρούν να μας πουν «ξέρετε, όταν αναλάβαμε τον συνεργατισμό, ήταν νεκρός, πώς περιμένατε εμείς να τον σώσουμε από τη στιγμή που ήταν νεκρός;». Βέβαια, οι ίδιοι ανακοίνωσαν το 2013 περισσεύματα ύψους €350 εκατομ. στον συνεργατισμό. Οι ίδιοι το ανακοίνωσαν αυτό το αποτέλεσμα. Αλλά, εάν δεχτούμε έστω και για χάρη της συζήτησης ότι ήταν νεκρός ο συνεργατισμός, γιατί τον ανακεφαλαιοποίησαν; Γιατί έδωσαν €1,675 δις; Είναι ένα ερώτημα το οποίο θα πρέπει να μας απαντήσουν. Γιατί ενόσω γνώριζαν ότι ήταν νεκρός και ενδεχομένως κάποια συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα να μην μπορούσαν να διασωθούν, γιατί τα ενοποίησαν όλα σε ένα, με αποτέλεσμα να καταστρέψουν και τα πιο υγιή συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα; Γιατί δε μερίμνησαν να καταστραφούν εκείνα που δεν είχαν σωτηρία, αλλά τα υγιή να διασωθούν; Είναι ερωτήματα τα οποία θα πρέπει να μας απαντήσουν. Γιατί μας έλεγαν ψέματα για πέντε ολόκληρα χρόνια;

Ξέρετε τι μας έλεγε τότε ο Υπουργός Οικονομικών; Θα σας διαβάσω. Τούτο ήταν το 2014: «Ο συνεργατισμός ήδη κερδίζει το στοίχημα μέσα σε διάστημα ελάχιστων μηνών με αυτά που έχουν συμβεί και αυτή η πορεία πρέπει να συνεχιστεί». Και λέει και άλλα πράγματα, τα οποία δεν έχουν σημασία. Ο κ. Γεωργιάδης τον Δεκέμβριο του 2015 στην ομιλία του για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2016 λέει τα εξής: «Δυστυχώς, στο παρελθόν ο συνεργατισμός λειτουργούσε χωρίς επαρκή έλεγχο και εποπτεία. Δεν υπήρχαν καν κριτήρια καταλληλότητας για διευθυντές και επιτρόπους. Κανένας δεν ήξερε αν κάποιοι έδιναν δάνεια στον εαυτό τους ούτε και αν αυτά εξοφλούνταν. Κάποιοι εκμεταλλεύτηκαν την ιδιαιτερότητα του συνεργατισμού επιφέροντας πλήγμα και κόστος, το οποίο επωμίστηκε ο φορολογούμενος. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει άλματα. Ο εποπτικός έλεγχος δε θα μπορούσε να είναι πιο αυστηρός. Ο διορισμός διευθυντών και διοικητικών στελεχών περνά από ιερά εξέταση. Ο ερασιτεχνισμός δίνει τη θέση του στον επαγγελματισμό και την αξιοπιστία».

Και είπε προηγουμένως ο κ. Γιωργάλλας, για να μην τον επαναλάβω, ό,τι έλεγε σε άλλες του ομιλίες κατά τη συζήτηση των κρατικών προϋπολογισμών, όμως τούτο που είπε το 2017 θα το διαβάσω: «Από το τέλος του 2013 μέχρι σήμερα έχουν επιτευχθεί άλματα προόδου. Η συνεργατική έχει μεταμορφωθεί σε πραγματική τράπεζα, έχει δημιουργήσει νέες δομές, έχει καθιερώσει νέες διαδικασίες και λειτουργεί πλέον κάτω από τον αυστηρό έλεγχο και εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Υπάρχει κεφαλαιουχική επάρκεια, υπάρχει σημαντική ρευστότητα και σημειώνω επίσης την επιτάχυνση στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων». Αυτά έλεγε σε εμάς ο Υπουργός Οικονομικών μέχρι το 2017 και αυτά μας τα έλεγε για έναν νεκρό. Για τέσσερα ολόκληρα χρόνια έναν νεκρό μάς τον παρουσίαζε με αυτό τον τρόπο!

Συγγνώμη, πόσο χρόνο έχω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μιλήσατε σχεδόν τριάντα εννέα λεπτά.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα καταλήξω, κύριε Πρόεδρε, όσο πιο σύντομα μπορώ.

Να πω ότι τα ψέματα και η κοροϊδία συνεχίστηκαν για το θέμα ενδιαφέροντος εξαγοράς. Θυμάστε τι μας είπαν; Ότι υπάρχει πρωτόγνωρο ενδιαφέρον. Έτσι μας έλεγαν και τελικά βέβαια υπήρχε ενδιαφέρον μόνο από την Ελληνική Τράπεζα, η οποία μάλιστα όχι εξαγόρασε τον συνεργατισμό, αλλά την πληρώσαμε και από πάνω, για να πάρει τον συνεργατισμό. Της εγγυηθήκαμε για δώδεκα χρόνια ότι δε θα πραγματοποιεί ζημιές και, αν πραγματοποιεί ζημιές, θα τις πληρώνει το κράτος. Ποιες υποχρεώσεις ανέλαβε ο συνεργατισμός μετά από την ανακεφαλαιοποίηση; Τρία πράγματα ανέλαβε να κάνει, κύριε Πρόεδρε: καλή εταιρική διακυβέρνηση, μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, σωστή, νοικοκυρεμένη διαχείριση λειτουργικών δαπανών. Σε όλα αυτά, λέει το πόρισμα, δεν ανταποκρίθηκαν καθόλου, παρ' όλες τις παρατηρήσεις που είχαν από τους επόπτες.

Σε ό,τι αφορά την παραίτηση του Υπουργού Οικονομικών προς το τέλος του χρόνου, να πω ότι αυτό υποτιμά τη νοημοσύνη μας. Συνιστά κοροϊδία. Έψαχναν να βρουν τρόπο να αποφορτίσουν την πίεση η οποία ασκείται πάνω στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στην κυβέρνηση και στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Σκέφτηκαν αυτό το τέχνασμα. Ούτε εγώ θα εκπλαγώ, όπως είπε ο κ. Λιλλήκας, εάν τον δώ στο τέλος του χρόνου να διορίζεται σε κάποια άλλη πιο σημαντική υπηρεσία.

Τώρα ποια είναι η δική μας η απαίτηση, κύριε Πρόεδρε, θα τα πουν οι συνάδελφοί μου. Έχουμε αποφάσεις, τις οποίες έχουμε δώσει στη δημοσιότητα, του πολιτικού γραφείου. Εκείνο το οποίο θα πω, πέρα από τα όσα έχουμε πει, είναι ότι θα συμφωνήσω και θα υπερθεματίσω ότι χρειάζεται επιτέλους να αντλήσουμε παραδείγματα από τα λάθη του παρελθόντος, να διαμορφώσουμε διαδικασίες και θεσμούς τέτοιους, που να μη μας επιτρέψουν, ακόμα και να θέλουμε, να διαπράξουμε τα ίδια λάθη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου έχει τον λόγο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λιλλήκας. Δεν τον είχα δει...

Συγγνώμη, κύριε Νεοφύτου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Επί προσωπικού, διότι έκαμε προσωπική και ονομαστική αναφορά ο κ. Άντρος Κυπριανού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πολιτικής φύσεως ή προσωπική;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Είναι πολιτικής φύσεως, αλλά έκαμε αναφορά συγκεκριμένα, ονομαστικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δύο λεπτά, σας παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Θα είμαι πολύ σύντομος.

Είμαι σίγουρος ότι γνωρίζει ο κ. Άντρος Κυπριανού -το λέει και υπάρχει και στα πρακτικά της Ερευνητικής Επιτροπής ανάλυση από τον πρόεδρο, τον κ. Αρέστη- για τη νομοθεσία που ίσχυε για τον συνεργατισμό αναλαμβάνοντας ως Υπουργός Εμπορίου, διότι αντιλαμβάνομαι ότι σε αυτή την περίοδο αναφέρεται ο κ. Κυπριανού. Οι εξουσίες ελέγχου του Υπουργού Εμπορίου είχαν εξανημιστεί από τη νέα νομοθεσία, που είχε τροποποιηθεί, αν δεν απατώμαι, το 2002. Η μόνη εποπτεία που έμενε στον Υπουργό Εμπορίου ήταν η δική του συγκατάθεση στην περίπτωση πώλησης περιουσιακών στοιχείων και υπήρξε μια τέτοια περίπτωση, μια συμφωνία που έκαμε ο ΣΟΔΑΠ με έναν ντιβέλοπερ στην Πάφο, η οποία απαιτούσε τη δική μου υπογραφή, για να έχει θετική κατάληξη. Απέριψα, παρά τις κομματικές παρεμβάσεις, πρέπει να πω, που έγιναν προς το πρόσωπό μου, γιατί ακριβώς αυτή η συμφωνία ήταν ετεροβαρής και επέτρεπε στον ντιβέλοπερ τότε ένα χωράφι πάνω στη θάλασσα, που εκτιμάτο £200 εκατομ. -ήταν πριν να ενταχθούμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση- να το πάρει, να μπορεί να το υποθηκεύσει, να πάρει δάνεια και να εξαφανιστεί...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, καθαρό.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ:

Άρα, υπήρχε συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο για το πώς ασκούσε κατά περιόδους ο Υπουργός Εμπορίου τη λεγόμενη εποπτεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Απλώς, να πω στον κ. Λιλλήκα ότι το πόρισμα είναι καθαρό, ξεκάθαρο, ότι κανένας διαδοχικός Υπουργός Εμπορίου δεν άσκησε την εποπτεία η οποία προνοείται από τη σχετική νομοθεσία. Δυστυχώς, έφερα το δεύτερο μέρος του πορίσματος μαζί μου, δεν έχω το πρώτο μέρος να το διαβάσω ακριβώς τι λέει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Αστειευόμενος)

Εννά ξαναέρτουμε την άλλη Παρασκευή να το διαβάσουμε!

Ναι, κύριε Τορναρίτη.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ακριβώς δεν υπήρξα ποτέ παραμυθιάς στη ζωή μου -άλλοι ίσως παραμύθιαζαν για χρόνια τον λαό- έχω επίσημα...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άντρο Κυπριανού)

Κύριε Κυπριανού, έχω επίσημα ζητήσει τα πρακτικά της συνεδρίας, που, επαναλαμβάνω, δεν ήσασταν παρών, οπότε δεν μπορείτε να ομιλείτε με τούτο το πάθος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Τορναρίτη, σας παρακαλώ! Τώρα θα ανοίξουμε το διαδικαστικό της... Σας παρακαλώ!
(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ!

Κύριε Νεοφύτου, έχετε τον λόγο. Να με βοηθήσετε, για να προχωρήσουμε και στη συζήτηση μάλιστα. Θα πιάσουμε άλλ' αντ' άλλων τωρά! Σε παρακαλώ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έχετε επιλογή, κύριε Πρόεδρε, ή να με ακούσετε εκ του προχείρου ή να σας τα διαβάσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να μας τα διαβάσεις προτιμώ, για να 'σαι μες στο θέμα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Τούτα ούλλα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ναι! Για να 'σαι μες το θέμα, διότι τα εκ του προχείρου φοούμε τα! Μπορεί να μας ανοίξετε άλλες ιστορίες!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Οι συνάδελφοι που έχουν μιλήσει δε μου δίδουν το δικαίωμα να διαβάσω από έναν γραπτό λόγο. Παρ' όλο που ξενυχτήσαμε τις προηγούμενες μέρες και για την ολοκλήρωση της μελέτης του πορίσματος και για να προετοιμαστούμε κατάλληλα και για την ομιλία μας εδώ, θα 'μουν εκτός του κλίματος να συνέχιζα παράλληλους μονολόγους. Εγώ θα σημειώνω τα σωστά που λέχθηκαν.

Ο φίλος ο Γιώργος ο Λιλλήκας είπε ότι αφαιρέθηκε η εποπτεία από τον υπουργό πριν αναλάβει. Πολύ σωστός. Εν ηξέρω κανένα άρθρο του συντάγματος που απαγορεύει 'πού έναν υπουργό, άμα δει ότι εν' τίποτε στραβό, να 'ρθει με το νομοσχέδιο να το διορθώσει!

Δύο άλλα σημεία που είπαν οι πρώτοι ομιλητές, που άσχετα από ποιο κόμμα προέρχονται και όποιες και αν είναι οι απόψεις μας, είναι καλό όλοι να τα σημειώσουμε. Το ένα είναι η σεμνότητα από όλους μας. Και το δεύτερο είναι ότι στο τέλος θα ακούουμε στη Βουλή ο ένας να τα ρίφκει πασ' τον άλλον, σάμπου τζιαι εν έσει κανέναν ευθύνες!

Έρχομαι στην τοποθέτηση του γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ. Εθισμός στα ψέματα. Μετά απορούμε για την απαξίωση που εισπράτουμε από την κοινωνία! Επικίνδυνος τρόπος για τη Δημοκρατία. Ούτε λίγο ούτε πολύ φτάσαμε κοντά στα πρόθυρα της κατάλυσης της Δημοκρατίας. Απαξίωση προσώπων, επιτροπών και θεσμών. Έν' τον Άντρο που άκουα ή τον εαυτό μου; Ποιος μιλά! Ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ να μιλά για απαξίωση προσώπων, επιτροπών και θεσμών. Έν' για τον Πόλυ τον Πολυβίου που λαλείτε; Έν' για το πόρισμα; Που εκεί έντζιεν ο Γενικός Εισαγγελέας που τον εδιόρισε. Έν' η ίδια η κυβέρνησή σας!

Διάβασε και ένα απόσπασμα από την ομιλία μου τον Ιούλιο του '18, που ήταν μες στον πρόλογό μου να το επαναλάβω σήμερα. Ούτε ένα νι δε θα αφαιρέσω. Σεβασμός προς το οποιοδήποτε πόρισμα και αν υπάρξουν ποινικές ή αστικές ευθύνες, οι φορείς οι αρμόδιοι με αυστηρότητα να επιτελέσουν το έργο και ο Δημοκρατικός Συναγερμός εν θα βρεθεί έξω 'πού δικαστήρια, αν υπάρξουν καταδικές, να μιλά για πολιτικές διώξεις. Το επαναλαμβάνω και σήμερα. Το επαναλαμβάνω και σήμερα! Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, ναι, έδειξε έναν σεβασμό. Ούτε σε πρόσωπα έχουμε αναφερθεί ούτε και απαξιώσαμε το πόρισμα. Τουναντίον, είμαστε το μόνο κόμμα που η προκαταρκτική έκθεση των συμβούλων που βάλουμε ήδη είναι στες τρακόσιες σελίδες. Και έχω και κάποια πρώτα συμπεράσματα τι πρέπει να κάμουμε ως τόπος. Και σας λέω είναι ένα σοβαρό πόρισμα. Το θέμα είναι πόσο σοβαρά το αντικρίζουμε όλοι μας. Και θα αναφερθώ, γιατί προστρέχουμε όλοι στον επίλογο. Εύκολο πράγμα.

Σελίδες όπως η 173 -γι' αυτό έφερα το πόρισμα- που καταλογίζουν καταστροφικές πολιτικές ευθύνες στα κόμματα πριν το '13, προσπεράστηκαν, σχεδόν από την ολότητα των ομιλητών.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είσατε και 'σεις μέσα, φαντάζομαι!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Βεβαίως! Βεβαίως! Είναι αυτό που έκαμα αναφορά, ανεξάρτητα από ποιο κόμμα λέγονται κάποιες πικρές αλήθειες, να μην προσπαθούμε... Προσπαθούμε μόνο να κρίνουμε τους απέναντι, εμείς εσάς, εσείς εμάς και μια αλληλοεπίριψη ευθυνών, αλλά ουδείς σ' αυτό τον τόπο εδώ και δεκαετίες παραδέχεται ότι έκαμε

λάθος. Παρ' όλο που ξέρετε πολύ καλά ότι ούτε ο μακαριστός Αζίνας ούτε ο Χλωρακιώτης ούτε οι Λύρες ούτε οι Μουσκάλληδες... Οτιδήποτε άλλο εκτός 'πού συναγωνιστές...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Σύντροφοι!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Οτιδήποτε άλλο εκτός 'πού συναγωνιστές μας! Εν είμαι αυτής της κατηγορίας. Και γνωρίζει ο κυπριακός λαός, από το Παραλίμι μέχρι τον Πύργο Τηλλυρίας, ποια βαθιά κατεστημένα για δεκαετίες ήλεγχαν τον συνεργατισμό. Παρ' όλ' αυτά ήμασταν οι πρώτοι και οι μόνοι που βγήκαμε δημόσια να αναλάβουμε την οποιαδήποτε πολιτική ευθύνη μάς αναλογεί.

Όσον αφορά το οποιοδήποτε πόρισμα, βεβαίως...

Συνάδελφοι, έφυγα από το γραπτό κείμενο, για να κρατώ τον ειρμό. Θέλω πρώτα από τους συναδέλφους στα δεξιά ολίγον σεβασμό.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Δεξιά;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δεξιά;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ναι, δεξιά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν εσυγχύσετε ακόμα τα δεξιά από τ' αριστερά!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Όσον αφορά τα πορίσματα, βεβαίως και πρέπει να δείχνουμε σεβασμό. Και συμφωνώ με τον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος είπε «ο σεβασμός δεν αποκλείει την τεκμηριωμένη διαφορετική άποψη». Διότι, όταν μιλούμε για θεσμούς, όχι *a la carte* να τους παίρνουμε! Όπως και ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας, αλλά και επτά από τα οκτώ κόμματα της Βουλής, όχι πόρισμα επιτροπής, αλλά και τρεις αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου, στην ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, για την κενή έδρα και παρά τις τρεις αποφάσεις της ολομέλειας διαφωνείτε μαζί τους! Είπε κανένας ότι κινδυνεύει η Δημοκρατία, απασχώνετε το Ανώτατο Δικαστήριο; Ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας στην πρώτη και στη δεύτερη απόφαση είπε «σέβομαι απόλυτα την απόφαση, διαφωνώ κάθετα μαζί της»! Λέχθηκε...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Πε μας τζιαι την τεκμηρίωση!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θα ακούσετε, αγαπητέ μου, θα ακούσετε. Εγώ με ψυχραιμία δε διέκοψα κανέναν!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Όι, εμέναν εδιέκοψές με!

(Γέλια)

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ο Νικόλας Παπαδόπουλος είπε: «Τον συνεργατισμό τον έκτισαν οι αγράμματοι και τον έκλεισαν οι γραμματισμένοι». Συμφωνώ μαζί του. Διότι, όταν έκαμναν τον συνεργατισμό οι αγράμματοι, ήταν ο ένας για όλους και όλοι για τον καθέναν. Έντζιε ήξεραν τζιένοι οι αγράμματοι πριν δεκαετίες ότι εννά 'ρτουμεν σε μια εποχή -και αν τα θέλει ο Γενικός Εισαγγελέας μπορώ να του τα δώσω- που τα συνεργατικά ταμειούτσια, π.χ. της Αμμοχώστου/Λάρνακας... Κάμετε λλίην έρευνα ποιος ήταν πρόεδρος και ποιος ήταν γραμματέας. Αν έσιετε πρόβλημα, να σας τα πω. Σε μία έκθεση που έγινε, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι το ΣΠΙ, αυτό που ανέφερα, προχώρησε σε αποδοχή πελατών από διάφορες αλλοδαπές. Και σίγουρα οι αγράμματοι έντζιε ήξεραν με το Ντέλαγουερ, με τις βρετανικές Παρθένους Νήσους, με τις Νήσους Μάρσελ -εννά μάθετε παγκόσμια γεωγραφία!- Σεύχέλλες, Χονγκ Κονγκ, Μπελίτζ -εξανκούσετε Μπελίτζ!- Άγιο Βικέντιο, Γρεναδίνες! Σίγουρα, οι αγράμματοι που 'κάμαν τον συνεργατισμό, για να διούν δάνειο να αγοράσουν λίπασμα οι γεωργοί, έντζιε ήξεραν ότι εννά 'ρτουν κάποιοι γραμματισμένοι να ανακαλύψουν όπου είσιε έναν φορολογικό παράδεισο να τ' ανοίξουν λοαρκασιούς!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Είσαστε συκοφάντης, κύριε Νεοφύτου! Είσαστε συκοφάντης!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κυπριανού, σας παρακαλώ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Παρακαλώ!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Επιμένετε να λέτε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, αλλά προσέξτε ένα λεπτό, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

...αστήρικτες καταγγελίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, αν μου επιτρέπεται, αν μου επιτρέπεται.

Κοιτάξετε, θέλω να ανακαλέσετε τη λέξη που είπατε.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, δεν πρόκειται να ανακαλέσω, διότι δεν είναι η πρώτη φορά που θέτουν αυτό το θέμα. Απαντήθηκε κατ' επανάληψη. Το έβαλαν, θέλω να τον υπενθυμίσω, προεκλογικά πριν τις δημοτικές εκλογές στη Λάρνακα. Απαντήθηκε αυτό το θέμα, ελούφαξαν και το επαναφέρνει από το βήμα της Βουλής. Για να καταδείξει τι; Ότι φταίμε ούλλοι και είναι που γυρεύετε λάθη τωρά από την κυβέρνηση και τον Υπουργό Οικονομικών; Δεν αποσύρω τίποτε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε, κύριε...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

...δεν θεωρούμε ότι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Χειριστείτε το όπως νομίζετε εσείς.

Έχετε τον λόγο.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θέλω να διευκρινίσω κάτι. Δε ζητώ από κανέναν να αποσύρει οτιδήποτε. Και δεν έχω πρόβλημα να πει και βαρύτατους χαρακτηρισμούς. Ένα βέβαιο, δε θα τους αναπαυώσω!

Λέχθηκε και από τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ για διορισμούς του Υπουργού Οικονομικών στο συμβούλιο και τη διοίκηση. Ωσάν και να μεν είναι και το ΑΚΕΛ που ψήφισε νόμο ότι οποιοσδήποτε διορισμός στο διοικητικό συμβούλιο της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας πρέπει να εγκρίνεται από την επιτροπή Οικονομικών της Βουλής. Και σίγουρα έχει δίκαιο το ότι την πρώτη φορά εν ετοποθετήθηκε. Εν εκαταψήφισε. Δεν τοποθετήθηκε. Τη δεύτερη όμως φορά που το μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ Λάμπρος Πιερής ήρθε από τον υπουργό μαζί με τον Κύπριο τον Έλληνα -ο ένας μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ-εψήφισέ το. Και έτσι για την ιστορία οι μόνοι τρεις συμβούλοι που παραιτήθηκαν, οι μόνοι τρεις συμβούλοι που παραιτήθηκαν από μόνοι τους, ήταν τρεις προερχόμενοι από τον Δημοκρατικό Συναγερμό, Γιώργος Στροβολίδης, Σουζάνα Πογιατζιή και Τάκης Ταουσιάνης. Ο ένας της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ και ο άλλος, ο Κύπριος Έλληνας, ήταν γαντζωμένοι ως μια βδομάδα πριν κλείσει ο συνεργατισμός!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Μας υποχρεώνετε να πούμε πράγματα τζαι είμαστε υπεύθυνο κόμμα, όι σαν εσάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, παρακαλώ όμως...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Να φέρουμε τον Υπουργό Οικονομικών δαμαί για το είντα που γίνηκε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι. Κύριε Στεφάνου...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Στέφανο Στεφάνου)

Ένα λεπτό, ο ομιλητής δεν επιτρέπει διακοπή. Άρα, σας παρακαλώ, όταν τελειώσει, αν θέλετε κάτι να πείτε, να το εξετάσουμε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ισχυρίζεται ότι εγκρίναμε την επιτροπή. Να μας πει πότε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, λέω ιστορικά γεγονότα, λέω πραγματικότητες, δεν κρίνω πρόσωπα. Είπα ποιοι ήταν στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα μέχρι μερικές μέρες πριν κλείσει, σε αντίθεση με τους μόνους τρεις που παραιτήθηκαν, οι οποίοι προέρχονταν από τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Εν είπα αν έν' καλά που 'κάμαν τζαι εμείναν ή κακά. Γιατί ενοχλούνται; Γιατί ενοχλούνται οι σύντροφοι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Διότι λες ψέματα! Ευθέως σου λέω!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Λέω ψέματα...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Στέφανο Στεφάνου)

Ο Λάμπρος Πιερή έν' ψέματα ότι ήταν αντιπρόεδρος;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Έννεν τούτο που είπες!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Τι είπα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Είπες ότι επαραιτηθήκαν οι δικόι σου και ότι ο Λάμπρος Πιερή δεν επαραιτηθήκε! Επικαλούμαι τον Υπουργό Οικονομικών. Όταν υπέβαλε παραίτηση ο Λάμπρος ο Πιερή επαρακάλεσε ο Υπουργός Οικονομικών να την ανακαλέσει, διότι πλέον δε θα είχε σύσταση με βάση τον νόμο η συνεργατική τράπεζα και δε θα μπορούσε να πάρει αποφάσεις.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μα πού...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το λοιπόν...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Και γι' αυτό να προσέχετε τι λέτε, για να μην αρχίσουμε να λέμε και 'μεις!
ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έχεις απόλυτο...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Να πάτε να ρωτήσετε τον δικό σας τον Υπουργό Οικονομικών για το θέμα!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έχετε πολύ πάθος και δε χρειαζόμαι παθιασμένα να απαντώ...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Πάθος έχουμε, όταν ακούμε κάποια...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, νομίζω ότι έχουμε ένα ήθος σε τούνη Βουλή που νομίζω ότι δεν πρέπει να το χαλάσουμε όσο και αν είναι διαφορετικές οι απόψεις σήμερα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, η παράκλησή μου είναι η εξής: Ξέρετε, πολλές φορές η μισή αλήθεια είναι χειρότερη από το ψέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Γι' αυτό η παράκλησή μου στον κ. Νεοφύτου είναι να λέει όλη την αλήθεια. Να μην αποκρύβει πράγματα. Ξέρει πολύ καλά τι έγινε με τον κ. Πιερή. Και επειδή εφανήκαμε εμείς υπεύθυνοι, έρκεται τζιαι φακκά μας το 'πού το βήμα της Βουλής!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όμως να μη διακόπτουμε τον ομιλητή...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εν θα τον διακόπτουμε. Εγώ θα του πω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κρατήστε αυτά που θέλετε να πείτε...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εγώ θα του πω μόνο το εξής, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...και βεβαίως να σας δώσω τον λόγο να τα πείτε μετά.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εγώ θα του πω μόνο το εξής: Έριξε το ζωνάρι του από τηλεοράσεως, επειδή δεν ήμουν παρών, τζιαι είπε να συζητήσουμε. Επήαμεν τζιαι συζητήσαμε οτιδήποτε άλλο. Εγώ λέω να πάμε να συζητήσουμε για τον συνεργατισμό. Όχι μόνο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει. Αλλά τούτο διευθετάτε το εκτός Βουλής.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διότι εν θ' αρχίσουμε τωρά στην ολομέλεια να διευθετούμε και τηλεοπτικές παρουσιάσεις!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Παρακαλώ. Καμία διακοπή. Θα σας δώσω, κύριοι, τον λόγο την ώρα που πρέπει, να απαντήσετε, έστω και αν φύγω λίγο από τη σειρά, αλλά σας παρακαλώ όχι άλλες διακοπές. Μια διακοπή έτσι μέσα μέσα το καταλαβαίνω, αλλά να μην είναι συνεχόμενη, διότι σπάζει και ο ειρμός και η σκέψη και ο λόγος του ομιλητή - κάποιων ομιλητών, όχι του κ. Νεοφύτου, εννοώ- και εμάς που ακούμε και του κόσμου που ακούει.

Παρακαλώ, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν έχω κανένα πρόβλημα να με διακόπτουν κάθε λεπτό. Ξέρω ότι γεγονότα μπορεί να ενοχλούν. Και ούτε με παθιασμένο τρόπο θα ανταπαντώ.

Και έχει δίκαιο ο συνάδελφος που είπε ότι υπέβαλε την παραίτησή του. Ναι, ένα μήνα πριν κλείσει και παρεκαλέθη από τον υπουργό, ναι. Αλλά και πάλι έντζιε είσιε καμιά υποχρέωση να μην επιμένει στην παραίτησή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Λέχθηκε επίσης, κύριε Πρόεδρε, γιατί ήρθε η κυβέρνηση το Σεπτέμβρη του '13 να ανακεφαλαιοποιήσει τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, για να βάλει ο φορολογούμενος €1,5 δις. Μα τούτη τη μαγκιά εκάμαμην την -εκάμαν την κάποιιοι- τες 4, τες 5 του Σεπτέμβρη του '13, αν αθθυμούμαι. Τζιαι όταν εκαταλάβαν την επίπτωση της μαγκιάς να καταψηφίσουν, εξενυχτήσαμε ως το πρωί δαμαί. Τζιαι τούτοι που 'ταν μάγκες στις 5 του Σεπτέμβρη το απόγευμα, τα ξημερώματα της 6^{ης} υπερψηφίσαν!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Όι ούλλοι!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ε, είπα αυτοί που 'κάμαν τους μάγκες στο ερώτημα που 'κάμαν προηγουμένως.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Λοιπόν, θα έρθουμε και λίγο σε αυτά που πρέπει να αναφερθούμε. Είπα στο πόρισμα «ναι». Για μας είναι ένα σοβαρό πόρισμα. Δεν αμφισβητήσαμε το κύρος και τη σοβαρότητα των μελών, αλλά ένα θα πω για όλους μας. Η διαχείριση απ' όλους μας του πορίσματος ήταν λανθασμένη, γιατί έπιασε ο καθένας το κομμάτι που τον εβόλευε. Και είναι εδώ που ποτίζουμε το δέντρο της απαξίωσης. Και θα πω τα λάθη. Το '13 κακώς έγινε διαχωρισμός του συνεργατισμού 'πού τη Λαϊκή και την Τράπεζα Κύπρου. Σε τούτο τον τόπον μια ζωή χωρίζουμε τον κόσμο σε προνομιούχους και μη, σε κουρεμένους και μη. Οι καταθέτες της Λαϊκής έπρεπε να κουρευτούν σύρριζα, αλλά οι καταθέτες του συνεργατισμού να πληρώσει ο φορολογούμενος, με αποτέλεσμα τι; Ποιοι επέμεναν να κρατικοποιηθεί ο συνεργατισμός, για να αποδοθεί πίσω στους συνεργατιστές; Τούτοι που μας κατακρίνουν σήμερα! Τζιαι φωνάζαν για τον Αβέρωφ τζιαι το κόμμα του ότι θέλει να ιδιωτικοποιήσει τον συνεργατισμό. Ναι, ήταν μεγάλο λάθος να κάμουμε τη δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα του τόπου κρατική, για να συνεχίσουν τα κόμματα να γίνουν τζιαι τραπεζίτες. Τζιαι σωστά το λέει το πόρισμα τζιαι για πριν το '13, αλλά και μετά το '13. Αλλά εν μας βολεύει να διαβάζουμε ούλλο το πόρισμα.

Όμως υπάρχει και κάποιος ο οποίος με πολλή υπευθυνότητα, τες 4 του Σεπτέμβρη, την ώρα που 'βαλλα πλάτες για ευθύνη, έστελλα πέντε σελίδες επιστολή, απόρρητη και προσωπική, οι εκ των υστέρων, την ημέρα που 'βαζα πλάτες και έλεγα στον Πανίκο Δημητριάδη -σελ. 4 και θα την καταθέσω: «Η παράταξή μου ανησυχεί για την προοπτική αυτή και την πιθανότητα αναγκαιότητας επιπρόσθετων κεφαλαιακών αναγκών για τον συνεργατισμό, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, οι οποίες ενδέχεται να κυμανθούν μεταξύ €2 και €2,5 δις, εάν οι ζημιές του συνεργατισμού κινηθούν στα ίδια προβλεπόμενα επίπεδα για τις τράπεζές μας, με βάση το ακραίο σενάριο της PIMCO». Τζι' έντζιεν σύνθημα. Επροηγήθηκε επιστημονική τεκμηρίωση και έλεγα, με βάση το ακραίο σενάριο της PIMCO, όπως ελήφθη στις τράπεζες, εν μας κανεί το ανάμισι, θέλουμε αλλό θκυόμισι. Και επειδή εκ των γεγονότων είχαμε πιο ακραίο 'πού το ακραίο σενάριο της PIMCO τζιαι, παρά το ότι εκουρεύτηκαν οι καταθέτες της Λαϊκής τζιαι της Τράπεζας Κύπρου, εχρειάστηκε ακόμα €1,5 δις νέα κεφάλαια για την Τράπεζα Κύπρου και άλλο μισό δις για την Ελληνική, άρα, εκ των πραγμάτων, τα €2,5 δις δεν ήταν αρκετά. Γιατί έλαβα υπόψη αν ήταν με βάση το ακραίο σενάριο της PIMCO. Και επροχωρούσα, όχι εκ των υστέρων Επιμηθείας: «Ως παράταξη, και εγώ προσωπικά, απευχόμαστε να έχει ο συνεργατισμός την ίδια κατάληξη με αυτή της Λαϊκής». Διότι κάποιιοι ήθελαν να ξεχωρίσουν τες κακές τράπεζες 'πού τον άγιο συνεργατισμό!

Αυτές είναι οι πραγματικότητες και οι παθογένειες. Μα έχει κανέναν σοβαρό, σιόρ, μες στην κοινωνία ή παγκόσμια, που περίμενε ότι έννα κρατηθεί ο συνεργατισμός, όταν αυτοί που εξέλεξαν, που είχαν το δικαίωμα

να εκλέξουν αυτούς που διούσαν δάνεια, ήταν οι δανειολήπτες; Να το ξαναπώ, πέρκι το καταλάβουμε, τουλάχιστον δαμέσα: Γίνεται αυτοί που έχουν δικαίωμα να ψηφίζουν, να βγάλουν την επιτροπή που θικιά δάνεια, να ήταν οι δανειολήπτες; Τζια ας εγγελιέτουν κανένας, μετά που ήταν να τον εκλέξει ο δανειολήπτης, να πήαινε να του ζητήσει τα δανεικά. Ήταν να τον μαυρίσει ύστερα 'πού θκυο χρόνια!

Έντζιεν τυχαία που το 70% των δανείων του συνεργατισμού δεν ήταν εξυπηρετούμενα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Γιατί οι εμπορικές τράπεζες έχουν παραπάνω μη εξυπηρετούμενα δάνεια;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Και αυτό είναι ένα λάθος, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εν εσένα που λαλώ...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Οκέι...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

...έν' του Στέφανου που λαλώ, κύριε Νεοφύτου! Μεν μου απαντήσεις.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Το πιο ψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων τα είχε ο συνεργατισμός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Έχεις άδικο!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Από την άλλη...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)
(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Συνεχίστε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έρχομαι τώρα σε άλλο σημείο της πολύ σοβαρής έκθεσης, σελ. 646, αλλά εννά το πω τζιαι που το βήμα. Όσοι εν κάμνουν άλλη δουλειά από το να βαστούν ένα μικρόφωνο 'πού το πρωί ως τη νύκτα και να μιλούν για το πόρισμα, εν εμπήκαν στον κόπο ούτε να το φυλλομετρήσουν. Ανοίξετε -και αν θέλετε, να σας δώσω copy- τη σελ. 646, τη μαρτυρία του Γιάγκου του Δημητρίου: «Οι συνέπειες μπορεί να φθάσουν και σε εγγυημένες καταθέσεις. Γιατί τότε, αν δε ληφθούν τα μέτρα, θα τεθεί υπό εκκαθάριση. Και αντιλαμβάνεστε ότι δε θα υπάρχουν secure deposits. Θα αναλάβει ένας εκκαθαριστής και ό,τι πάρει και ό,τι δώσει».

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Πότε το είπε τούτο;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

28.6.2018 στην κατάθεσή του, σελ. 646, 'πού το πόρισμα που θικιάβασες τζιαι διαβάσαν ούλλοι τζιαι σχολιάζουμε!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κουλία, σε παρακαλώ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Όπως επίσης, αν την 646 σελ., που έν' προς το τέλος, ούτε καν τη φυλλομετρήσατε...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Μα πότε το είπε, κύριε Νεοφύτου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Κυπριανού, μην τον διακόπτετε, σας παρακαλώ.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Παρακαλώ! Πού να θκιαβάσει κανείς, πού να διαβάσει κανείς τη σελ. 173!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Άμα τον εδιαλύσαν τζι' ύστερα, είπε τα τούτα τα πράματα!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

«Η ευθύνη τους υπήρξε τεράστια». Μιλά για τα πολιτικά κόμματα, κατά λέξη, πολιτικά κόμματα, σελ. 173. Κανένας 'πού δαμέσα εν τη εδιάβασε. «Η ευθύνη τους υπήρξε τεράστια στην καταστροφική πορεία που ακολούθησε ο συνεργατισμός για τις πολλές δεκαετίες πριν το '13, αλλά θα επανέλθουμε στα πορίσματά μας και για τις καταστροφικές συνέπειες και την τεράστια ευθύνη τους και πριν και μετά το '13». Άρα, έχοντας ένα συνεργατικό κίνημα στο οποίο εφτά στα δέκα που δανείστηκαν εν τα επλήρωσε κανένας, τι επιλογές είχαμε; Κούρεμα 'πού το πρώτο ευρώ ή να αλλάζαμε τους νόμους για τις εκποιήσεις. Άμα έσιεις δάνεια, εν πληρώνει ο δανειολήπτης, τζιαι συγκεκριμένο κόμμα, όταν εσυζητούσαμε για τους νόμους για τις εκποιήσεις...

Κύριε Πρόεδρε, θυμάστε που μπήκαν κάποιοι με το πανό δαμέσα «Όχι στις εκποιήσεις» τζιαι θύμωσες τζιαι με τη φρουρά σου; Εν έπρεπε να θυμώσεις! Γιατί, να τα φρεσκάρουμε στη μνήμη. Από τη μια να μεν κουρέψουμε τους καταθέτες, 'πού την άλλη «ε, άμπα τζι' αγγίξετε τις περιουσίες του κόσμου!» Ε, τι έγινε; Έγινε αυτό που ούλλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης εφωνάζαν της κυβέρνησης γιατί εν το έκαμε 'πού το '13. Τζιαι δαμαί έχουν δίκαιο. Εμάθαμε στην Κύπρο και το ΝΑΜΑ, όι το τάμα, το ΝΑΜΑ, National Asset Management Agency, το ιρλανδικό μοντέλο. Έβκαλεν η γλώσσα μαλλιά και είχαν δίκαιο. Να κάμουμε ένα ταμείο, για να παρκάρουμε τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Έν' που το 2013 που το λέτε. Είχατε δίκαιο απόλυτο! Αλλά, όταν έγινε το 2018, να κρεμάσετε τους πάντες! Τι άλλο; Μα, έντζιε με τα συνθήματα! Τζιαι μου δίδεται η ευκαιρία να μιλώ και λίγο επιστημονικά. Η ΚΕΔΙΠΕΣ τι άλλο είναι από το κυπριακό ΝΑΜΑ; Αντί να μείνουν σε τράπεζα τζιαι να ξεσπιτώσουν είκοσι πέντε χιλιάδες νοικοκυριά τα οποία είχαν για πρώτη κατοικία δάνεια ύψους €3,7 δις... Πέραν του 55% των δανείων των μη εξυπηρετούμενων είχαν υποθήκη την πρώτη κατοικία στον συνεργατισμό. Τι θέλετε όλοι που έχετε ιδέες; Είκοσι πέντε χιλιάδες κόσμο να τον αφήναμε άστεγο; Εκάμαμεν τζιέινο που λέτε από το 2013! Ποιος έπρεπε να πληρώσει; Αφού οι καταθέτες εν έπρεπε να πληρώσουν, επλήρωσεν το κράτος €3,5 δις, για να μεταφερθούν €8 δις μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην ΚΕΔΙΠΕΣ, την ώρα που τετρακόσιες δεκαοχτώ χιλιάδες καταθέτες... Να το ξαναπώ το νούμερο, τετρακόσιες δεκαοχτώ χιλιάδες καταθέτες τζιαι εν ήταν με οι έχοντες με οι κατέχοντες, ήταν η Χαρικλού που την Τραχυπέδουλα τζιαι που το Κίτι, ναι! Ενώ για τη Λαϊκή, που ήταν οι εκατομμυριούχοι, δεν είχατε πρόβλημα η κυβέρνηση σ'ας να φέρι, να τη στηρίζετε. Αλλά πάντα -πάντα!- έν' εύκολο να κρύβεσαι, διότι κάποιοι άλλοι θα δείξουν ευθύνη και υπευθυνότητα. Και έδειξαν ακόμα μια φορά, κόμματα του κέντρου -δεξιά- υπευθυνότητα. Ίσως κάποιοι να εβουλεύοντο να είχαμε τετρακόσιες δεκαοχτώ χιλιάδες μικροκαταθέτες των €5.000, €10.000, €20.000, να 'χάναν τα ριάλια τους -μάννα εξ ουρανού για κάποια κόμματα- ή να ξεσπιτώναμε και να πουλούσαμε τα χωράφια, το 80% της υπαίθρου.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Για το '13 έστειλες επιστολή να τους κουρέψουν, τωρά στεναχωριέσαι που εννά τους κουρέψουν;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Επιπρόσθετα, θα ήταν μάννα εξ ουρανού για κάποιους, εάν δεν προχωρούσαμε με αίσθημα ευθύνης να προστατεύσουμε δύο χιλιάδες εξακόσιους πενήντα τρεις εργαζομένους. Αυτό που πρέπει να προσέξουμε για την ΚΕΔΙΠΕΣ -και συμφωνώ με τον Νικόλα τον Παπαδόπουλο- να μεν πάθουμε ό,τι επάθαμεν με τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, είναι να βάλουμε μπροστά να έρθει στρατηγικός επενδυτής και να δοθεί η διαχείριση σε ειδικούς που όχι διορισμένους από κυβερνήσεις και κόμματα! Προτού έρθουμε ύστερα από πέντε-έξι χρόνια στην ίδια θέση.

Θα πω και κάτι άλλο, κύριε Πρόεδρε. Θέλετε να βγάλει τζιαι κέρδος ο φορολογούμενος; Αν θέλετε να βγάλει τζιαι κέρδος, θα σας κάμω μια μαθηματική πράξη, όι δύσκολη -έντζιε ήταν καλά να είστε του πρακτικού- πολύ απλή. Επαρκάραμεν δάνεια και περιουσία €8 δις στην ΚΕΔΙΠΕΣ τζιαι αγοράσαμεν τα ως φορολογούμενοι €3,5 δις. Εάν φωνάξουμε «ελάτε να ψηφίσουμε ούλλοι νόμο» τζιαι να πούμε του κόσμου «όποιοι έχουν δάνεια που παρκάριστσαν, κουρεύεστε 40%, αλλά να δεσμευτείτε όι εννά πληρώσετε το υπόλοιπο ως το τελευταίο σεντ. Τζιαι θέλετε δέκα, είκοσι, τριάντα, σαράντα χρόνια να αποπληρώσετε το 60% του δανείου σας; Να το 'χετε. Αλλά, εκαθυστερήσετε να πληρώσετε όι το 100%, το 60% του δανείου σας, θα πουληθεί η περιουσία σας».

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Είνταλως εννά βκάλουμεν κέρδος;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Βεβαίως θα βκάλουμεν κέρδος και να σου κάμω την πράξη.

(Μη ευκρινή σχόλια από την πτέρυγα του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις)

Να ακούσεις την πράξη.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ποια πράξη ν' ακούσω;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Όταν κάμεις το 60...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ! Αγοράσαμεν τα €3,5 δις, σιόρ!

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Πέντε!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πέντε, Νικόλα. Βάλε και το ενάμισι, πέντε. Εγώ εννά βάλω τζιαι τις άλλες €200.000, €5,2 δις. Αφού τα βάλλεις τούτα, να πάμε στο 65%. Κουρέψετε τους 35%. Όποιοι χρωστεί €100.000 να του πούμε «€65.000 εν' το χρέος σου, έλα είκοσι, τριάντα, σαράντα χρόνια να το ξοφλήσεις. Αλλά, αν δεν πληρώνεις και δεν είσαι συνεπής, την άλλη ημέρα να μην έχεις παράπονο αν θα πουληθεί η περιουσία σου». 65% πάνω στα €8 δις εν' €5,2 δις. Τζιαι ο δανειολήπτης να κουρευτεί τζιαι να είμαστε κοινωνικά δίκαιοι με τον φτωχό τον κοσμάκη τζιαι ο φορολογούμενος που πλήρωσε €5 δις να πκιάσει τα λεφτά του. Αλλά, όταν έρθει έτσι νομοσχέδιο, εννά πετασσούμαστεν πάνω να φακκούμεν χαμαί! Έθθα μπορούμε να μπούμε μέσα σε τούτη την αίθουσα. Όι μόνο πάνω, εννά φάμε τζιαι ζητιμασιές για εκποιήσεις!

Θέλω να τελειώσω με δυο-τρία ζητήματα. Τον Γενικό Εισαγγελέα που όλοι τον εμπιστευόμαστε. Έκκληση και από μένα: Να πράξει το καθήκον του για τις ποινικές ή αστικές ευθύνες προς οποιαδήποτε κατεύθυνση, αλλά να μας βοηθήσει -και του κάμνω έκκληση τζιαι εννά πάω να τον δω κιάλας- να μας βοηθήσει πώς θα κάμουμε ένα νομοθέτημα, για να μάθει η κοινωνία σε ποιους έγιναν διαγραφές δανείων, συνδεδεμένες οργανώσεις ή κόμματα -αν εν' τζιαι ο Συναγερμός, να του δώσουμε που πάνω- ποιοι πολιτικά εκτεθειμένοι, ποιοι είχαν ευνοϊκούς όρους, ποιοι είχαν μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ψήφισαν ενάντια στις εκποιήσεις και όχι αυτοί που είχαν μη εξυπηρετούμενα και ψήφισαν να γίνει πιο αυστηρό το θεσμικό πλαίσιο, για να πουλήσουν τις περιουσίες τους. Να μας βοηθήσει να αλλάξουμε τους νόμους. Να μάθει η κοινωνία. Δικαιούται και απαιτεί!

Έρχομαι να κλείσω με τέσσερα σημαντικά από τη σοβαρή έκθεση της τριμελούς επιτροπής, η οποία δεν ολοκληρώθηκε από την ομάδα, αλλά τα προκαταρκτικά, γιατί είπαμε εμείς εννά τη μελετήσουμε, για να πάρουμε διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είπαμε να 'ρτουμε τζιαι στες 24. Ως τότε να την τελειώσετε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Τζιαι στες 26 του Μάη, Πρόεδρε! Αν έχουν όρεξη, τζιαι στες 26! Τζιαι, αν θέλετε, συνεχίζουμε τζιαι πόψε ούλλη νύχτα! Διότι είπα κλάσμα που τζιείνα που ήθελα να πω.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Να πάμε στην τηλεόραση, κύριε Νεοφύτου, να υπάρχει διάλογος!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Στον ναό της δημοκρατίας!

Έρχομαι να τελειώσω, κύριε Πρόεδρε.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εσύ που έχεις το μέσο να τα κανονίσεις!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Από την έκθεση -διαβάζω ένα μικρό απόσπασμα από τη σημείωση των συνεργατών- προκύπτουν σοβαρά συμπεράσματα που πρέπει η πολιτεία να αντιμετωπίσει και αυτή είναι η πρώτη μας εισήγηση. Είναι επιβεβλημένη η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ώστε να επιτραπεί η ανάκτηση των €8 δις που έχουν μεταφερθεί στην ΚΕΔΙΠΕΣ. Δεύτερον, να διασφαλιστεί ότι οι εποπτικές αρχές θα διαδραματίσουν τον εποπτικό τους ρόλο ασκώντας αυστηρή αλλά πολύ περισσότερο προληπτική εποπτεία, για να αποφευχθούν παρόμοια περιστατικά με πιστωτικά ιδρύματα στο μέλλον. Τρίτον, πρέπει να θεσπιστεί και να υιοθετηθεί ένας αυστηρός κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης, που να εφαρμόζεται απ' όλους τους εποπτευόμενους οργανισμούς στην Κύπρο. Και τελευταίο, όσον αφορά οργανισμούς στους οποίους συμμετέχει το κράτος, το μετοχικό τους κεφάλαιο, να εφαρμοστεί ο κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, του ΟΟΣΑ.

Κύριε Πρόεδρε, εγώ είμαι έτοιμος να μείνω τζιαι πόψε τζιαι κάθε μέρα ως τες 26 του Μάη τζιαι, άμα θέλετε, μετά τες 26 του Μάη να συζητούμε για τον συνεργατισμό.

Να 'στε καλά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ο κ. Λίνος Παπαγιάννης.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Θα ξεκινήσω με τα όσα έχουν ακουστεί και αφορούν το κίνημά μας. Καταρχάς μας χαροποιεί ιδιαίτερα που τη μέρα συζήτησης του συνεργατισμού κάποιιοι επιλέγουν να κτυπήσουν για άλλη μια φορά το ΕΛΑΜ. Όσοι πρόκειται να μας ακούσουν καλό είναι να κρίνουν με αυτά που έχουν ειπωθεί και να μας εξηγήσουν τι σχέση έχει ο συνεργατισμός με όλα τα υπόλοιπα.

Θα ήθελα όμως να δώσω και μία συμβουλή στους πολιτικούς μας αντιπάλους, καθώς, από ό,τι φάνηκε και σήμερα, οι πληροφοριοδότες τους ή εσκεμμένα τους δίνουν λάθος πληροφορίες ή μεταξύ σας δεν καταφέρνετε να συνεννοηθείτε όπως πρέπει. Αν θυμάστε, στις αρχικές κατηγορίες περί φυγοστρατίας τελικά είχατε αλλάξει την κατηγορία, είπατε τελικά ότι ήταν σωστή η απαλλαγή, σήμερα αποδείχτηκε και αυτό. Με την ώρα τους όλα θα αποδειχτούν. Όμως θα πρέπει επίσης να αποφασίσετε αν τελικά είμαστε επικίνδυνοι για τη δημοκρατία, αν είμαστε συστημικοί, αν είμαστε αντισυστημικοί, αν είμαστε όλα αυτά που μας κατηγορείτε, επειδή η μια κατηγορία αντικρούει την άλλη!

Επίσης, καλό θα ήταν να αποφασίσετε οι εξ αριστερών μου αν είμαστε δεκανίκι των εκ δεξιών μου και οι εκ δεξιών μου αν είμαστε δεκανίκι των εξ αριστερών μου. Αυτά κατηγορούν οι βουλευτές σας μαζί με τα στελέχη σας σε ιδιωτικές επισκέψεις σε σπίτια και καλό είναι να το ξεκαθαρίσετε μεταξύ σας πρώτα και μετά να μας κατηγορείτε.

Όσον αφορά την ουσία, ξεκινώντας θα ήθελα να δηλώσω και απ' αυτό το βήμα ότι αυτό που επιχειρείτε με πρόφαση το ΕΛΑΜ είναι εν μέρει να αποκρύψετε ακόμα ένα σκάνδαλο. Ένα σκάνδαλο που βάσει του πορίσματος της Ερευνητικής Επιτροπής δε ρίχνει ευθύνη στο ΕΛΑΜ, δεν αναφέρει πουθενά το ΕΛΑΜ, αλλά αναφέρει τα ονόματα τεσσάρων άλλων κομμάτων, των μεγάλων κομμάτων της Κύπρου.

Όσον αφορά λοιπόν το πόρισμα, θα ήθελα να διατυπώσω ξεκάθαρα ότι οι ευθύνες που αφορούν την κυβέρνηση φωτογραφίζουν πρώτα και πάνω απ' όλα τον υπουργό. Έναν υπουργό που, ενώ θα έπρεπε να απομακρυνθεί άμεσα, δεν το έχει πράξει και η κυβέρνηση δεν τον έχει απομακρύνει. Επίσης, έχουμε ένα κυβερνών κόμμα που δηλώνει στον λαό ότι μας έχει φέρει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ βάσει των στοιχείων της Eurostat στο τέλος του 2018 το δημόσιο χρέος αγγίζει τα €23 δις.

Θα πω επίσης, έχοντας επίγνωση για τους χαρακτηρισμούς που θα χρησιμοποιήσω, ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε ψεύτες, ανήθικους, ανίκανους και επικίνδυνους και θα δικαιολογήσω και τους τέσσερις χαρακτηρισμούς. Όταν δηλώνεις στον λαό ότι θα λάβεις την πολιτική ευθύνη και, με το που βγαίνει το πόρισμα, πράττεις ακριβώς το αντίθετο, τότε είσαι ψεύτης. Ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ σε πρόσφατη ομιλία του σε αντιφασιστική εκδήλωση δήλωσε χαρακτηριστικά ότι σε κάθε κρίσιμη στιγμή, όπως αποδείχθηκε, το ΕΛΑΜ είναι το πολυτιμότερο δεκανίκι για τον κ. Αναστασιάδη και τον Συναγερμό και ότι ψήφισε με προθυμία τα νομοσχέδια για τον συνεργατισμό που φόρτωσαν χρέος δισεκατομμυρίων στους πολίτες. Ουδέν αναληθέστερον! Έχοντας ως απόδειξη τα πρακτικά και το αρχείο της Βουλής, δηλώνω -αν κάποιος με διαψεύσει, θα το καταθέσω στα πρακτικά- ότι το ΕΛΑΜ ψήφισε «όχι» σε όλα τα νομοσχέδια για στήριξη των τραπέζων. Ψηφίσαμε «όχι» σε όλα τα νομοσχέδια για τις εκποιήσεις των συμπολιτών μας, ψηφίσαμε τις τροπολογίες που απέτρεπαν από όλα τα προηγούμενα που έχω αναφέρει και ψευδώς αναφέρετε στον κόσμο και σε τηλεοπτικά πάνελ ότι εμείς στηρίξαμε αυτά τα νομοσχέδια.

Όσον αφορά τις εγγυήσεις, καλό θα ήταν να ενημερώσουμε όσους θα μας ακούσουν ότι λίγες μέρες πριν την ψήφιση των νομοσχεδίων μάς έχει ενημερώσει, όπως και όλο το σώμα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας ότι κινδυνεύουμε άμεσα με

κούρεμα από το μηδέν. Δηλαδή, για να το εξηγήσουμε πιο απλά, θα έπρεπε να παίξουμε κορώνα- γράμματα με τις καταθέσεις του απλού λαού, ενώ είχαμε ήδη το παράδειγμα του 2013, για να μπορούμε να κάνουμε αντιπολίτευση. Εάν αυτό το θεωρείτε υπεύθυνη πολιτική στάση, τότε σας αφήνουμε στην κρίση των πολιτών. Εκ του ασφαλούς και ενώ σας έπαιρνε μαθηματικά να τα καταψηφίσετε, βάλατε, όπως κάμνετε πάντα διαχρονικά, τα συμφέροντα του ΑΚΕΛ πάνω από τον λαό και την κοινωνία. Να υπενθυμίσω ακόμη ότι αυτές τις μέρες στο Προεδρικό ανέβηκε ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ και ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος. Το ΕΛΑΜ δεν πήγε στο Προεδρικό και δε λάβαμε μέρος στο παιχνίδι του πάρε-δώσε.

Όσον αφορά τον χαρακτηρισμό που είχα πει και αφορά το ότι είστε ανήθικοι, το να διαδίδεις ψέματα, ενώ γνωρίζεις ποια είναι η αλήθεια ή ενώ δε γνωρίζεις τα πραγματικά στοιχεία -έχετε αναφέρει ακόμα και σοβαρά θέματα υγείας μέχρι και πριν δύο εβδομάδες- τότε αυτό είναι ανήθικο. Όταν στοχοποιείτε ανθρώπους, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν άμεσα, τότε αυτό είναι ανήθικο και επικίνδυνο. Τα κομματικά σας στελέχη χέρι με τους βουλευτές σας γυρίζουν σε όλη την Κύπρο και κάθε βδομάδα επινοούν νέα φανταστικά σενάρια για το ποιοι είμαστε. Με απώτερο στόχο τη συγκάλυψη και αυτού του σκανδάλου είστε πρόθυμοι να διαλύσετε ανθρώπους, για να διατηρήσετε τις καρέκλες σας.

Είστε ανίκανοι, επειδή τη διαχείριση του συνεργατισμού την είχαν άτομα που εσείς διορίζατε. Άνθρωποι που, όπως ανέφερε και ο πρόεδρος του ΕΛΑΜ εννέα μήνες πριν, είχαν περίπου την ίδια κατάληξη με το πόρισμα. Είστε επικίνδυνοι, επειδή ο φανατισμός που προωθείτε στον κόσμο θυμίζει άλλες εποχές. Μας κατηγορείτε εμάς ότι είμαστε μισαλλόδοξοι, ότι προωθούμε το μίσος, ότι ονειρευόμαστε άλλες εποχές. Αλήθεια, επί προσωπικού ποιον έχουμε κατηγορήσει; Είπατε σε διάφορές σας δηλώσεις ότι δε θα αναφερθείτε σε προσωπικά θέματα. Το πράττετε καθημερινά και δημοσίως και σε προσωπικές σας επισκέψεις. Όπως συγκαλύψατε τα σκάνδαλα του κουρέματος, της Focus, των Κυπριακών Αερογραμμών, των αποχετευτικών, του Χρηματιστηρίου και τόσα άλλα, έτσι προσπαθείτε να τελειώσετε και τον συνεργατισμό. Να είστε σίγουροι όμως ότι εμείς δε θα ξεχάσουμε ποτέ τα όσα έχετε κάνει στον λαό της Κύπρου και αυτό δηλώνει ότι ο μόνος λόγος που μας πολεμάτε είναι γιατί είστε ένοχοι και το γνωρίζετε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Τον λόγο έχει ο κ. Ζαχαρίας Κουλίας.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ήρτεν η σειρά μου, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, ήρτεν η σειρά σου μάνι μάνι. Τζιαι έν' η καλύτερη ώρα τωρά, η ώρα δύο!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Έχω μίαν άλλη κόλλα. Έχουμε την ίδια κόλλα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Αστειευόμενος)

Ε, όι, εν έχουμε την ίδια, διότι, που εννά γίνεις Πρόεδρος, εννά κρατάς την ίδια!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πόσο χρόνο έχουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το ΔΗΚΟ έχει είκοσι τρία λεπτά. Ξεκίνα να αφαιράς από το ΔΗΚΟ και είναι θέμα του κοινοβουλευτικού σου εκπροσώπου για τα υπόλοιπα που θα τους αφήσεις και γι' αυτή την εβδομάδα και για την άλλη, εννοείται!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Γιατί την άλλη, κύριε Πρόεδρε; Έχουμε μεταφορά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχουμε μεταφορά. Έχουμε πει ότι, επειδή θα μεταφέρουμε το θέμα των ψηφισμάτων και των αποφάσεων την άλλη εβδομάδα, έχει κάθε κόμμα, το υπενθυμίζω, δύο λεπτά συν ό,τι εξοικονομήσει σήμερα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ο χρόνος τούτος έντζιε μετρά, φαντάζομαι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όχι, δεν ξεκίνησε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τωρά ξεκινούμε. Να σου χαρίσουν τζαι μισό λεπτό μάλιστα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Ο συνάδελφος ο Αβέρωφ Νεοφύτου εδιάβασεν επιλεκτικά το πόρισμα στις αρχές. Εξέχασεν να διαβάσει και τες ευθύνες που καταλογίζει το πόρισμα, που ξεκινούν από τη σελίδα 741 ως την 766. Εθυμήθηκε τον κ. Γιάγκο Δημητρίου, που ήταν επί του ελέγχου τότε στην Κεντρική Τράπεζα, και ερώτησέν τον ο Αντρέας ο Μιχαηλίδης, που ήταν τότε στη Βουλή: «Καλά, έν' βιώσιμος ο συνεργατισμός;». Και του απάντησε πολύ σωστά ο Δημητρίου: «Κύριε, οι θεσμοί, η τρόικα, ο Μηχανισμός Σταθερότητας, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αν δεν είμαστε βιώσιμοι, δε θα μας ενέκριναν το €1,5 δις». Έτσι για την ιστορία, κύριε Αβέρωφ, και το πόρισμα εδιάβασαμέν το και εμείς!

Τώρα υπήρξε μία οργανωμένη προσπάθεια να παρουσιάσουν τον συνεργατισμό ότι περίπου είναι μία αμαρτωλή κατάσταση. Ο συνεργατισμός είχε τριακόσιες πενήντα τέσσερις πιστωτικές εταιρείες. Πράγματι, σε εννιά 'πού τούτες εγινήκαν ατασθαλίες και νομίζω έν' μόνο που τον συνεργατισμό που επήαν κάποιοι φυλακή. Όλα αυτά τα αμαρτήματα -ρώτα τον Γεώργιο Ιωσήφ του Καΐμακλίου και τον πρόεδρο της επιτροπείας που παραλάβατε από τον ίδιο- όλες αυτές οι εγκληματικές πράξεις, ατασθαλίες, παρατυπίες ήταν €80 εκατομ. και τίποτε άλλο! Κατά τα άλλα ο συνεργατισμός ήταν μια χαρά. Δεν ξέρω τι είχε το συνεργατικό των δασκάλων, των καθηγητών, της Αρχής Ηλεκτρισμού, της Cyta και τα διαλύσετε!

Τώρα τι επαραλάβετε από τον συνεργατισμό; Τι επαραλάβαν αυτοί οι κύριοι από την επιτροπεία, όταν εμπήκαν μέσα; Οι καταθέσεις του συνεργατισμού ήταν €15 δις. Τα δάνεια του συνεργατισμού ήταν €12 δις. Εξυπηρετούμενα δάνεια ο συνεργατισμός τότε είχε 64%, μη εξυπηρετούμενα δάνεια 36%. Το 80% των δανείων ήταν διασφαλισμένα με υποθήκες πρώτης κατοικίας και 20% ήταν επγγελματικά δάνεια δασκάλων, καθηγητών, που έβαλλαν την υπογραφή τους ως δημόσιοι υπάλληλοι.

Όσον αφορά το ύψος του αριθμού των πελατών, ο συνεργατισμός είχε τετρακόσιες χιλιάδες πελάτες. Όλος ο κυπριακός λαός ήταν πελάτες του συνεργατισμού. Άρα λοιπόν, κάποιοι είχαν μεγάλο συμφέρον να αφαιρέσουν όλο αυτό το πελατολόγιο από τον συνεργατισμό. Ο συνολικός δανεισμός των τραπεζών τότε ήταν €71 δις. Του συνεργατισμού ξέρετε πόσα ήταν; Ήταν €12 δις. Δηλαδή, ο συνεργατισμός στα δανεία του στο σύνολο του τραπεζικού συστήματος ήταν το 17%. Τα περιουσιακά στοιχεία του συνεργατισμού ποια ήταν; Τότε ο συνεργατισμός, κύριοι, εσείς που τα παραλάβατε, είχε €1.300.000.000 κατατεθειμένα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για σκοπούς ELA, €1.250.000.000 ήταν ομόλογα που είχε εις το δημόσιο δανεισμένα, της κυβέρνησης, και είχαμε και €550 εκατομ. μετρητά κατατεθειμένα στην Τράπεζα Κύπρου, την κεντρική, τη δική μας. Δηλαδή, το σύνολο που είχαμε σε μετρητά ήταν €3.100.000.000. Επιπλέον, ο συνεργατισμός είχε δανεισμένα στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, δήμους, κοινότητες, οιοβιομηχανίες, που παίρναμε τα σταφύλια, άλλα €667 εκατομ. Δηλαδή, το σύνολο...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μάριο Μαυρίδη)

Μεν γελάς τζαι έν' τόσα πολλά! Κάμνετε πως εν καταλάβετε που τη μέτρα!

Αυτά όλα ήταν €3.767.000.000. Επιπλέον, υπήρχαν και τα κτίρια που ήταν εκτιμημένα μετά τούτο το κακό ούλλο σε €600 εκατομ. Τα περιουσιακά στοιχεία που παραλάβατε, κύριοι, απ' εδω ήταν €4.367.000.000. Σε ακίνητα στα κατεχόμενα δεν αναφέρονται, είναι επιπλέον αυτά.

Ο συνεργατισμός παρελήφθη από την επιτροπεία και πέρασε στα χέρια της κυβέρνησης και τότε αρχίζουν οι μεγάλες αλημνίες από την κυβέρνηση προεξάρχοντος ασφαλώς του Υπουργείου Οικονομικών, της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου και των επιτελών της. Οι κανοναρχούμενοι από τους περιβόητους θεσμούς, την τρόικα, τον Μηχανισμό Σταθερότητας, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Μαζί ασφαλώς και με το Steering Committee, το οποίο αποτελούσαν η PIMCO τότε με το Υπουργείο Οικονομικών, την Κεντρική Τράπεζα, την Εποπτική Αρχή του Συνεργατισμού, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Επιτροπή και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ετοίμασαν και/ή κατασκεύασαν τις εφαρμοστέες φόρμουλες για τον συνεργατισμό. Την τρόικα ξέρετε ποιοι την αποτελούσαν. Ήταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Και όλοι αυτοί, Alvarez & Marsal, BlackRock και PIMCO, αφού επήραν €20 εκατομ., εκάμαν μελέτες και μας είπαν ότι ο συνεργατισμός έν' βιώσιμος. Με την υπογραφή τους! Των ευρωπαϊκών θεσμών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Όλοι οι κύριοι είπαν ότι τούτος ο οργανισμός έν' βιώσιμος και δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα, εξού μας επετράπη να βάλουμε και το €1,5 δις. Σημειωτέο ότι, για να επιτραπεί κρατική ενίσχυση στον συνεργατισμό, ήταν αναγκαίο πάντοτε να υπάρχει έγκριση των θεσμών ότι είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμος.

Ξέρετε ότι ο συνεργατισμός είναι δανειστής του κράτους, είναι μέρος της τρόικας; Έβαλε το ομόλογο το πενταετές €667 εκατομ. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έβαλε μόνο €750 εκατομ. Δηλαδή, περίπου εβάλαμεν το ίδιο, αλλά εμάς εδιαλύσαν μας και εβάλλαν μας όρους, ενώ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έβγαζε εντολές. Δεν ξέρω πόσο γνωστό είναι αυτό, ότι ο συνεργατισμός είναι μέρος της τρόικας αλλά ξεδοντιασμένος και διαλυμένος σήμερα.

Όταν έγιναν όλα αυτά και με διάταγμα του υπουργού, σύμφωνα με τις νομοθεσίες που ψηφίσαμε, έγινε αποτίμηση της μετοχής από ξένους οίκους. Ξέρετε πόσα ήταν η μετοχή; €1,28 σεντ. Σε δύο χρόνια οι κύριοι που τον παρέλαβαν, τούτοι που ήταν υπέρ του ανταγωνισμού και κρατικοποίησαν τον συνεργατισμό, σε δύο χρόνια ακριβώς με όλους τους φωστήρες που διόρισαν επήραν την στο €1,14 σεντ. Σε δύο χρόνια ακριβώς!

Φυσικά, μεταγενέστερα, όταν άλλαξε και ο Διοικητής και μπήκε η κ. Γιωρκάτζη, τότε είπε και η κ. Γιωρκάτζη ότι ήταν βιώσιμος ο συνεργατισμός με τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών. Τελικά, η τρόικα εδάνεισέν μας €10 δις. Αντλήσαμε τα €7,5 δις. Στο ποσό αυτό συμμετείχε και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με €750 εκατομ., αλλά ο συνεργατισμός στα €750 εκατομ. έχει μερίδιο €667 εκατομ., τα οποία είναι δανεικά και αγύριστα!

Στις σελίδες 741 και 766 το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό αποτυπώνει με σαφήνεια τις ευθύνες των θεσμών και της κυβέρνησης, προεξάρχοντος του Υπουργού Οικονομικών. Στην επιτροπή Ελέγχου ο Υπουργός των Οικονομικών ερωτώμενος αν πουληθεί ο συνεργατισμός ως δρώσα οικονομική μονάδα, ποια θα είναι η αξία του, απάντηση, κύριοι, «μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια». Τούτον ελάλεν ο Υπουργός σας των Οικονομικών! Μετά από λίγο καιρό τον έκλεισε! Και ξέρετε, ο συνεργατισμός ουδέποτε έδινε δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις. Ξέρετε πότε έδωκε δάνεια χωρίς εξασφάλιση, €10 εκατομ.; Ήταν τα κοπέλλια στην επιτροπή, εδώκαν €10 εκατομ. της Logicom! Και ερωτήθη ο κ. Χατζηγιάννης: «Κύριε, γιατί τα έδωκες;». Επετάχθη ο Υπουργός των Οικονομικών και είπε -ακούστε απάντηση που είπα- ενώ ερωτήθη ο κ. Χατζηγιάννης: «Αυτό έγινε δυνάμει της τραπεζικής πρακτικής!» Αρπάξαν τα €10 εκατομ.! Τα μοναδικά εκατομμύρια που εδανειστήκαν 'πού τον συνεργατισμό έν' των κυρίων, χωρίς καμιά απολύτως εξασφάλιση, και αυτό ο Υπουργός των Οικονομικών, χωρίς να ρωτηθεί, είπεν ότι είναι τραπεζική πρακτική! Πού την ηύραν... Και, όταν τον ερωτήσαν «κύριε, εννά επανασυσταθεί ο συνεργατισμός;», το μόνο που είχε ήταν ένα ειρωνικό χαμόγελο!

Τώρα...

Πόσος χρόνος έμεινε, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρία λεπτά.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Τρία λεπτά έν' καλά σας!

Θέλω να μιλήσω... Ε, τι μπορεί να πει κάποιος για τρία λεπτά; Όμως τούτα ούλλα που σας είπα, επειδή ο κ. Αβέρωφ έφερε καμπόσες κόλλες, τούτα έν' τα έγγραφα που πιστοποιούν όλα τα νούμερα.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

Να τα καταθέσεις στο πρακτικό.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Ζαχαρίας Κουλιάρης καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

Το σημερινό σχήμα το κυβερνητικό εκυβέρνησεν τον τόπο τρεις φορές μόνο του χωρίς άλλες συμμαχίες. Άμα είχαν συμμαχίες, επροσέχαν λλίον. Χωρίς συμμαχίες η δουλειά τους ήταν να προκαλέσουν τεράστιες οικονομικές καταστροφές στον τόπο, θα 'λεγα βιβλικές καταστροφές! Σκηνή πρώτη, τα 350... Θυμάστε τον πύραυλο S300. Το χρηματιστήριο, που καταστρέψατε τη μικρομεσαία τάξη και τον κόσμο, ο οποίος υποφέρει άχρι ημερών. Η δεύτερη σκηνή σας, όταν ανέλαβε ο κ. Αναστασιάδης. Κλείσαμε τις Κυπριακές Αερογραμμές, κλείσαμε τη Λαϊκή Τράπεζα, εκάμαμεν το κούρεμα! Εκλείσαμεν το τραπεζικό σύστημα -πρώτη φορά στα χρονικά της Κύπρου- για δεκαπέντε μέρες εν εμπόρεν κανένας να πάρει χρήματα! Έπαιρνες €100 με το ράσιον, σαν να τζιαι ήταν κατοχή.

ΓΙΩΡΓΟΣ Τ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Τα λιμάνια;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Και το τρίτο και το χειρότερο, έκλεισαν τον σημαντικότερο οικονομικό πυλώνα της Δημοκρατίας, του τόπου μας, που ήταν ο συνεργατισμός! Ένας οργανισμός που διήρκησε για εκατό και πλέον χρόνια, που στήριξε κατά κύριο λόγο τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την Κυπριακή Δημοκρατία και όλους όσους ασχολήθηκαν

με οποιαδήποτε οικονομική ενασχόληση. Αν δεν επενούσαν από τον συνεργατισμό, ο τόπος δε θα έφτανε ως εδώ σήμερα.

Και τι παραμένει να κάμουμε, κύριοι; Εξεκινήσαν να πουλούν τα κτίρια του συνεργατισμού, τα μόνα που έμειναν. Ήδη ετοίμασα πρόταση νόμου και την κατέθεσα σήμερα και καλώ όλους τους συναδέλφους να την ψηφίσουμε, να τους απαγορεύσουμε να ξεπουλήσουν την περιουσία του συνεργατισμού. Τα κτίρια του συνεργατισμού και οι περιουσίες ανήκουν εις τους συνεργατιστές και εις τον τόπον. Και εισηγούμαι όλοι να συνδράμουμε την πρωτοβουλία του Προέδρου, που ανέλαβε για την επανασύσταση του συνεργατισμού, εις απάντησιν του ειρωνικού χαμόγελου του Υπουργού Οικονομικών που, όταν τον ρώτησαν για την επανασύσταση, εχαιογέλασε! Για να επανασυσταθεί ο συνεργατισμός, χρειάζεται €5 εκατομ. κεφάλαιο, άδεια από την Κεντρική Τράπεζα και οι δημόσιοί μας υπάλληλοι, οι συντεχνίες -είναι έτοιμοι να τα βάλουν- αλλά να συνδράμει και ο καθένας από εμάς. Είναι έργο εφικτό και να ξεκινήσει 'πού την αρχήν. Δεν μπορεί να αντέξει ο τόπος, οι αγροτικές μας περιοχές, η γεωργία μας, η κτηνοτροφία μας, ο κόσμος που έχει ανάγκη να πηγαίνει στην τράπεζα, ο συνταξιούχος, ο απλός εργάτης, χωρίς να υπάρχουν συνεργατικές πιστωτικές τράπεζες στις κοινότητες, να πάει ο γεωργός να παραδώσει τα εμπορεύματά του, να πάρει το λίπασμά του, να πάρει τον σπόρο του. Αυτά δεν μπορούν να λειτουργήσουν στην Κύπρο χωρίς τον συνεργατισμό, γι' αυτό είναι αναγκαίο όπως επανασυσταθεί. Και ελπίζω να συνδράμουμε όλοι την προσπάθεια του Προέδρου.

Ευχαριστώ, Πρόεδρέ μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Είμαι μες στον χρόνο, έννεν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, μια χαρά είσαι, μια χαρά. Τούτα που είπες τα τελευταία εν τα εμέτησα στον χρόνο, διότι ήταν...

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

(Αστειευόμενος)

Α, να επανέλθω ακριβώς!

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Ήταν διαφήμιση!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γελώντας)

Ήταν διαφήμιση!

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Κύριε Πρόεδρε, μπορείτε να μας πείτε τον χρόνο που απομένει σε κάθε κόμμα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να το κάμουμε, ναι.

Ο κ. Στεφάνου έχει τον λόγο και το ΑΚΕΛ έχει δεκαεννέα λεπτά.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Είκοσι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είκοσι, να το στρογγυλέψουμε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Μπράβο!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ:

Οι υπόλοιποι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει τριάντα τρία λεπτά και έχει δύο ομιλητές. Το Δημοκρατικό Κόμμα έχει δέκα λεπτά, έντεκα. Και παραμένει και ο κ. Λουκαΐδης για το ΑΚΕΛ, άρα φαντάζομαι θα μοιράσουν περίπου τον χρόνο με τον κ. Στεφάνου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πλησιάζουμε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, τελειώνουμε. Θέλετε... Ή πάμε τζαι χωρίς διάλειμμα, αν θέλετε, συνεχίζουμε τζαι καταγράφουμε 'πού την αρκήν!

Κύριε Στεφάνου, έχετε τον λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ευχαριστώ.

Το ΕΛΑΜ λέει ότι δεν ψήφισε και διέψευσε τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ. Έχω μπροστά μου την ατζέντα εκείνης της μαύρης Κυριακής, που ήρθαμε έκτακτα εδώ, για να δώσουμε πεσκέσι το καλό περιουσιακό κομμάτι του συνεργατισμού στην Ελληνική Τράπεζα με €2,5 δις εγγύηση για δώδεκα χρόνια για τυχόν ζημιές της Ελληνικής Τράπεζας. Ποιοι ψήφισαν υπέρ; ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, ΕΛΑΜ!

Εν πάση περιπτώσει, εμείς δεν κάνουμε διάλογο με «τη σπορά των ηττημένων του 1940», όπως οι ίδιοι διατείνονται για τον εαυτό τους, ούτε και είμαστε από αυτούς που τρέχουμε ξοπίσω τους, γιατί θέλουμε ψήφους, για να εκλεγούμε Πρόεδροι της Κυπριακής Δημοκρατίας, και ύστερα να φωνάζουμε στην κοινωνία ότι πρέπει να ανησυχούμε για το παράρτημα της Χρυσής Αυγής και τους νεοναζιστές στην Κύπρο! Ή πολεμάς τον φασισμό ή χαριεντίζεσαι και του κλείνεις το μάτι, όταν τους έχεις ανάγκη! Έτσι, για να εξηγούμαστε!

Λέει ο κ. Νεοφύτου: «Εμείς δεν πηγαίνουμε έξω από τα δικαστήρια». Ναι, έξω από τα δικαστήρια μπορεί να μην πηγαίνετε, αλλά μέσα στις αίθουσες των δικαστηρίων μπαίνετε! Όπως έκανε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που πήγε μάρτυρας υπεράσπισης στον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα που διόρισε, τον Ρίκκο τον Ερωτοκρίτου, ο οποίος καταδικάστηκε για δωροδοκία, δωροληψία, δεκασμό!

Λέει ο κ. Νεοφύτου, με το γνωστό του ύφος για το πόρισμα για το Μαρί του Πόλυ Πολυβίου... Θέλω να υπενθυμίσω όλους ότι, μόλις έγινε η φονική έκρηξη στο Μαρί, όχι ένας, δύο υπουργοί παραιτήθηκαν αυθημερόν, όταν κάποιιοι -που είναι και εδώ και πολλοί έξω- είχαν αποφασίσει από την ώρα της έκρηξης ποιος έφταιγε και έσπρωχναν τον κόσμο να πηγαίνει έξω από το Προεδρικό να φωνάζει ότι ο Πρόεδρος είναι δολοφόνος! Τόσος σεβασμός στους θεσμούς και στη Δημοκρατία! Σε κάποιους βέβαια ο σεβασμός στη Δημοκρατία είναι γνωστός -τον έδειξαν και στις 15 του Ιούλη του 1974- που παν και σήμερα και προσκυνούν στο κρησφύγετό του, εκεί που κρυβόταν -για τον Γρίβα μιλώ- από τις νόμιμες δυνάμεις της Δημοκρατίας, ως αρχηγός της ΕΟΚΑ Β΄, που μαζί με τη χούντα των Αθηνών έφεραν την Τουρκία στην Κύπρο και ακόμα πατά πόδι στην Κύπρο η Τουρκία! Για να μην ξεχνιόμαστε!

Ήταν μεγάλο λάθος, λέει ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, να κρατικοποιήσουμε τον συνεργατισμό. Καλά, πέρασαν από τότε πέντε χρόνια. Γιατί εν το είπατε το '13, το '14, το '15, το '16, το '17, το '18; Το '18 είχαμε προεδρικές εκλογές. Να σας θυμίσω τι λέγατε για τον συνεργατισμό; Προεκλογικό πρόγραμμα Νίκου Αναστασιάδη: «Αποκαταστήσαμε την κεφαλαιουχική βάση του συνεργατισμού, αναδιαρθρώνοντας και ενισχύοντας τη νέα τραπεζική συνεργατική μονάδα». Ξέρετε τι θυμίζει αυτό στους πολίτες; Θυμίζει το γνωστό που έλεγε ο Νίκος Αναστασιάδης και από αυτό εδώ το βήμα το 2013: «Εγώ, ο Νίκος Αναστασιάδης, δεν πρόκειται ποτέ να κουρέψω τις καταθέσεις των πολιτών!».

Δεν έχει άδικο ούτε υπερβάλλει ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ, όταν λέει ότι οι κυβερνώντες έχουν εθιστεί στα ψέματα. Ναι, οι κυβερνώντες είναι εθισμένοι στα ψέματα.

Είπε ο κ. Νεοφύτου -κάτι που προκάλεσε και τη δική μου την αντίδραση και απολογούμαι για τη συμπεριφορά μου, αλλά δεν μπορώ στα ψέματα να μένω απαθής- «γιατί δεν παραιτήθηκε και ο δικός σας από την επιτροπεία, όταν οι δικοί μας παραιτήθηκαν;». Και επαναλαμβάνω, ο Λάμπρος Πιερί έδωσε γραπτώς την παραίτησή του...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πότε, πότε; Θύμισ' μας την ημερομηνία.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

...και ο Υπουργός Οικονομικών τον επαρακάλεσε να την ανακαλέσει...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πότε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

...γιατί αλλιώς αυτό θα υπολογιζόταν ως πιστωτικό γεγονός, θα παρέλυε ο συνεργατισμός...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πότε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

...και θα είχαμε χρεοκοπία.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πότε; Πότε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Γι' αυτό και από ευθύνη παρέμεινε. Αντιλαμβάνομαι ότι ο Συναγερμός και οι κυβερνώντες δεν καταλαβαίνουν τι σημαίνει ευθύνη.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πότε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Εδώ δυσκολεύονται να καταδικάσουν το πραξικόπημα!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Εδώ δυσκολεύονται να μιλήσουν για το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Με διέκοψε δώδεκα φορές...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Εδώ δυσκολεύονται να πουν για το κλείσιμο της Cyprus Airways!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Απευθυνόμενος προς τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

Ένα λεπτό, ένα λεπτό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Εδώ δυσκολεύονται να πουν για το κλείσιμο της Λαϊκής Τράπεζας και δεν έχουν καμία ευθύνη για τη χρεοκοπία του συνεργατισμού, που για πέντε χρόνια αυτοί μόνοι τους τον διαχειρίζονταν!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επιτρέπεται να σας διακόψει για κάτι, κύριε Στεφάνου;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Όχι, εν επιτρέπεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν επιτρέπεται.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Σε σχέση με το...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Σε σχέση με το «Ψήφισαν την επιτροπή»...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Να μου επιτρέψετε, εγώ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όταν τελειώσει, θα σας δώσω τον λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Να πάρετε τον λόγο.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Είναι σημαντικό. Μία φορά και τριάντα δευτερόλεπτα εγώ εννιά κάμω. Όχι δώδεκα φορές!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, η μια αταξία δε διορθώνει την άλλη, έτσι;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Όχι, δώδεκα ήταν! Δώδεκα, είπα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δώδεκα αταξίες;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Στεφάνου, σας παρακαλώ, ας... Μισό λεπτό να πει κάτι τζιαι να σας δώσω ένα λεπτό παραπάνω να μιλήσετε. Εν έχει πρόβλημα, να σας δώσω επιπλέον χρόνο να του απαντήσετε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Τίθεται θέμα αξιοπιστίας και εν το δέχομαι. Πέτε για τον πολιτικό μου λόγο, τις πολιτικές μου θέσεις. Με την αξιοπιστία μου μεν παίζετε!

Τον προκαλώ να δώσει τώρα ή, αν δεν το έχει μαζί του, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, την ημέρα που ο Λάμπρος Πιερή υπέβαλε την παραίτησή του μερικές βδομάδες πριν τον Ιούλιο του '18!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε, κύριε Στεφάνου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ε, να κάμω ένα σχόλιο εκτός χρόνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως, βεβαίως.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Εκτός χρόνου!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκτός χρόνου. Ακόμα δύο λεπτά 'πού πάνω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Πάρε όσα θέλεις!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Πολύ ευχαρίστως!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Αστειευόμενος)

Και να τα αφαιρέσουμε από τον κ. Μαυρίδη τα δύο λεπτά!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Και θα επικαλεστώ και καλώ τον Υπουργό Οικονομικών να πει αν είναι έτσι όπως τα είπα σε ό,τι αφορά στον χρόνο που έχει δώσει την παραίτησή του. Βεβαίως, να το μιλήσουμε με τον Λάμπρο, να το δώσει. Και την ίδια ώρα να συγκρίνουμε εκείνη ακριβώς την περίοδο τι λέγατε εσείς ως κυβέρνηση αναφορικά με τον συνεργατισμό, ότι «είναι απολύτως υγιής και ότι συνεχίζουμε την πορεία εκσυγχρονισμού του συνεργατισμού».

Πάμε παρακάτω. «Ψήφισαν», λέει ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, «την επιτροπή». Όχι, το ΑΚΕΛ καταψήφισε την επιτροπή. Δεν υπάρχουν πρακτικά, υπάρχουν οι δηλώσεις του τότε προέδρου της επιτροπής Οικονομικών, του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου, ο οποίος, κάνοντας δηλώσεις απ' εδώ, ρωτήθηκε, είπε ποιοι ψήφισαν και είπε ποιοι καταψήφισαν. Ούτε τους μισούς ούτε κανέναν! Το ΑΚΕΛ καταψήφισε. Ο διορισμός του κ. Χατζηγιάννη ως εκτελεστικού διερωτώμαι πότε ήρθε στη Βουλή.

(Μη ευκρινή σχόλια από τους κ. Ονούφριο Κουλλά και Αβέρωφ Νεοφύτου)

Δεν ήρθε στη Βουλή! Διότι οι συμφοιτητές, οι συμμαθητές και οι απόφοιτοι του English School, οι «εκλεκτοί», δεν έχουν ανάγκη έγκρισης!

Είπε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον συνεργατισμό ήταν πάρα πολλά. Τον καλώ να δει τα στατιστικά. Ήταν στο ίδιο επίπεδο όπως ήταν και στις εμπορικές τράπεζες. Αλλά για τον Συναγερμό δεν υπάρχει πρόβλημα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των φίλων τους στις τράπεζες τις εμπορικές, έχει πρόβλημα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον συνεργατισμό.

Είπε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου: «Οι δανειολήπτες ψήφισαν τις επιτροπείες στον συνεργατισμό, άρα πώς μπορούσαν μετά οι επιτροπείες να 'ρθουν τζιαι να επιβάλουν διαδικασίες για εξόφληση των δανείων;». Μα, αυτό συνέβαινε πριν το '13. Αφού μετά το '13 ένας ήταν ο ιδιοκτήτης, 99% το κράτος! Και η κυβέρνηση Αναστασιάδη ανέλαβε τη διαχείριση του συνεργατισμού εκ μέρους του κράτους!

Μια και αναφέρθηκε ο πρόεδρος του Συναγερμού στις εκποιήσεις, διότι το λεν κι αυτό -«Δε μας αφήσατε να κάμουμε εκποιήσεις»- έχω τη δήλωση εδώ του Υπουργού Οικονομικών που, όταν εγκρίθηκε το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις το '15, η δήλωσή του ήταν σαφής: «Η εργαλειοθήκη είναι πλήρης, για να κάνουμε τη δουλειά μας.»! Ε, πέστε τζιαι καμιάν αλήθειαν! Ή, πέστε μας τουλάχιστον πότε λέτε αλήθεια και πότε λέτε ψέματα, για να ξέρουμε τζι εμείς τι να σχολιάζουμε! Διότι τελικά και το ζήτημα της αλήθειας έχει γίνει διακύβευμα σε τούτο τον τόπο με αυτούς τους κυβερνώντες που έχουμε!

Πάλι αναφέρθηκε στη Λαϊκή Τράπεζα ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και λέει: «Τη στηρίζατε εσείς». Δεν ήμουν μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, όμως θυμάμαι πάρα πολύ καλά που ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, δίκην πνευματικού πατέρα, τότε, της Βουλής και της προσπάθειας που γινόταν, μοίραζε συγχαρητήρια, και στο ΑΚΕΛ μαζί -«που είχε ξεπεράσει», λέει, «και ιδεολογικά του όρια»- για να στηριχθεί η Λαϊκή Τράπεζα! Ε, πέστε μας, κύριε Νεοφύτου, πότε πραγματικά νιώθετε βολικά και πότε άβολα, για να ξέρουμε κι εμείς!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

(Γελώντας)

Μα, έντζιε έκαμά σας κριτική! Είπα γεγονότα!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Χμ, και εγώ γεγονότα λέω! Εκτός κι αν δε μοιράζατε συγχαρητήρια για τη στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας! Ευχαριστώ!

Θα πρέπει επίσης να πω ότι ήρθατε τη δεύτερη φορά, για να ζητήσετε επιπρόσθετες διευκολύνσεις στο νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις, για να μπορείτε να έχετε εκποιήσεις εξπρές, ότι είπατε και υπάρχουν οι δηλώσεις -πάρα πολλές, και του Δημοκρατικού Συναγερμού και της κυβέρνησης και του αρμόδιου υπουργού- ότι «εμείς θα κυνηγήσουμε τους στρατηγικούς κακοπληρωτές». Όταν ξαναήρθε ο Υπουργός Οικονομικών, μετά που εγκρίθηκε το νομοθετικό πλαίσιο, μας είπαν «μα, δεν είναι εύκολο να ορίσουμε ποιοι είναι οι στρατηγικοί κακοπληρωτές!»! Ε, καλά, τι μας λέγατε προηγουμένως ότι θέλατε να κτυπήσετε τους στρατηγικούς κακοπληρωτές; Για να μην πω και για τη ζωντανή δημοσιογραφική διάσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας, μετά που εγκρίθηκε το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις το '15, που μετά επιτάσσεως έλεγε ότι η κυβέρνηση παίρνει μέτρα, για να προστατεύσει την πρώτη κατοικία και τη μικρή επαγγελματική στέγη! Πέστε μας ένα! Είναι ωραία να λέμε ωραία λόγια πριν και ακολούθως να εγκαλούμαστε άλλους γι' αυτό που έχει συμβεί!

Επειδή ο χρόνος περνά, θέλω να κλείσω με το εξής, επειδή διαβάστηκε από το πόρισμα, να διαβάσω και εγώ από το πόρισμα: «Η τελική κατάρρευση του 2018 δεν μπορεί να αναζητείται στα όσα συνέβησαν πριν το 2013. Πρέπει να αναζητηθεί σε λάθη, παραλείψεις, απραξία, ανικανότητα, εγκληματική αμέλεια και ίσως και παράνομες πρακτικές, τα οποία διαπράχθηκαν απ' όσους ανέλαβαν να χειριστούν τις υποθέσεις του συνεργατισμού από την ανακεφαλαιοποίηση και εντεύθεν.» Οι ευθύνες του Υπουργού Οικονομικών είναι κατ' αναλογία παρόμοιες με τις ευθύνες του όποιου μεγαλομέτοχου ιδιωτικής εταιρείας, η οποία καταλήγει σε

διάλυση λόγω κακοδιαχείρισης του ίδιου. Επιτέλους, να αναλάβετε, έστω και μια φορά, έστω και λίγες από τις πολλές ευθύνες που σας αναλογούν!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ ευχαριστώ.

Ο κ. Μάριος Μαυρίδης έχει τον λόγο.

Τακτοποιήστε τους χρόνους οι γραμματείς, σας παρακαλώ, συνεννοηθείτε.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ήθελα να μιλήσω για πολλά θέματα, τελικά κατέληξα σε κάποια. Απλώς, να υπενθυμίσω τον Στέφανο ότι ήμουν και εγώ μέρος αυτής της... Βιώσαμε όλοι μαζί το θέμα με τον συνεργατισμό και από το '13 και μετά. Και να σας πω ότι τα διευθυντικά στελέχη διορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο. Διορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο, αλλά τον κ. Χατζηγιάννη, απ' ό,τι θυμάμαι, τον είχαν στηρίξει και τα μέλη που ήταν μέσα στα διευθυντικά στελέχη του ΑΚΕΛ. Εν πάση περιπτώσει, έχω την εντύπωση ότι...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άντρο Κυπριανού)

Κύριε Κυπριανού, συγγνώμη, αλλά θέλω να με ακούσετε και εσείς, ιδιαίτερα εσείς...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Αστειευόμενος)

Τον απασχολεί ο αρχηγός του κόμματός σου, κύριε Μάριε, οπότε, του κ. Αβέρωφ έπρεπε να κάμεις παρατήρηση!

Κύριε Κυπριανού, παρακολουθήστε!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έχω την εντύπωση, κύριε Κυπριανού, ότι συζητούμε ένα θέμα που δεν υπάρχει.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δηλαδή;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Συζητούμε για την κατάρρευση του συνεργατισμού, ενός κοινωνικού μοντέλου που λειτούργησε με επιτυχία για δεκαετίες, στηρίζοντας την κοινωνία τόσο στην ύπαιθρο όσο και στις πόλεις, και συνέβαλε τα μέγιστα στη συγκράτηση της τοκογλυφίας και της αστυφιλίας. Ήταν και ο παππούς μου αρκετά πλούσιος στο χωριό και ξέρω. Όμως τις τελευταίες δεκαετίες ο συνεργατισμός έγινε αντικείμενο διαπλοκής και διαφθοράς από πάρα πολλούς παράγοντες, πολιτικούς, κομματικούς, αθλητικούς, κουμπάρους και κουμέρες, όπως είπε κάποιος, κρύβοντας όλα τα προβλήματα κάτω από το χαλί, και όλα αυτά οδήγησαν τον συνεργατισμό στην κατάρρευση το 2013. Συνεπώς, ο συνεργατισμός, όπως τον θέλουμε όλοι μας, και πολύ περισσότερο εσείς, είχε καταρρεύσει πριν το '13 ή το '13. Και αυτό έχει προεκτάσεις. Όπως οτιδήποτε δημόσιο, έτσι και ο συνεργατισμός ήταν εύκολος στόχος εκμετάλλευσης από διάφορους χρυσοχέρηδες και μακροχέρηδες, φυσικά και νομικά πρόσωπα, οι οποίοι θεωρούσαν ότι τα χρήματα των καταθετών είναι και δικά τους. Διότι, αγαπητοί συνάδελφοι, η τράπεζα δεν είναι οι μέτοχοι, δεν είναι οι αξιωματούχοι, δεν είναι οι δανειολήπτες, αλλά οι καταθέσεις του κόσμου. Ας αναλάβουν λοιπόν τις ευθύνες τους όλοι οι εμπλεκόμενοι, αξιωματούχοι των ΣΠΙ, μαζί με τους κουμπάρους και τις κουμέρες, πολιτικές δυνάμεις και τα παρακλάδια τους. Ας αναλάβουν τις ευθύνες τους και οι εποπτικές αρχές του συνεργατισμού, οι οποίες γνώριζαν τα προβλήματα από το 1982 -έτσι λέει το πόρισμα τότε που είχε γίνει, άλλο πόρισμα- αλλά τα αγνοούσαν ή τουλάχιστον απέφευγαν να λάβουν μέτρα. Ας αναλάβει τις ευθύνες της και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η οποία παρακολουθούσε μεν, αλλά δε μιλούσε όλα αυτά τα χρόνια. Μιλώ για πριν το '13. Όχι ότι γίνηκε και τίποτε μετά το '13, πάλι παρακολουθούσαν... Τέλος πάντων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είχε εξουσία, εφόσον ήταν μία τράπεζα πλέον ο συνεργατισμός, είχε εξουσία και να απολύσει διοικητικούς συμβούλους και να διορίσει και να βάλει και λουκέτο, αν ήθελε, αλλά δεν το έκανε.

Η συζήτηση που γίνεται σήμερα έπρεπε να είχε γίνει πριν έξι χρόνια, διότι, όπως εξήγησα πιο πάνω, αυτό που έγινε το 2018 δεν ήταν η κατάρρευση του συνεργατισμού, αλλά η εξαγορά μίας τράπεζας από μία άλλη. Μία απλή εξαγορά έγινε. Οι εργασίες της Συνεργατικής Τράπεζας, της Κυπριακής...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Μάριε, μίλησε για liquidations. Εσύ ξέρεις πολύ καλά, για liquidations.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Οι συντεχνιακοί μιλούν για μεταφορά εργασιών.

(Γέλια)

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είπε.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Δεν έγινε liquidation, δεν έγινε liquidation!

Εντάξει.

Οι εργασίες της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας, οι εργαζόμενοι και προπάντων οι καταθέσεις του κόσμου μεταφέρθηκαν σε μία άλλη τράπεζα. Να σας ενημερώσω ότι τέτοιες εξαγορές πραγματοποιούνται κατά δεκάδες κάθε χρόνο σε άλλες χώρες. Χαρακτηριστικά, στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής από το 2008 μέχρι σήμερα 475 τράπεζες συγχωνεύθηκαν ή εξαγοράστηκαν από άλλες τράπεζες, επειδή δεν είχαν επάρκεια κεφαλαίων. Η εξαγορά της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας ήταν απλά μια οικονομική συναλλαγή, τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο, χωρίς να υποβαθμίζω το θέμα του συνεργατισμού, αλλά, λέω, είναι με έξι χρόνια καθυστέρηση που γίνεται αυτή η συζήτηση.

Ως οικονομολόγος δεν μπορώ να κατανοήσω γιατί γίνεται τόσο πολύς θόρυβος για ένα τόσο απλό θέμα. Ως πολιτικός βεβαίως αντιλαμβάνομαι τους λόγους για τους οποίους το θέμα του συνεργατισμού έλαβε τέτοιες διαστάσεις, αφού προσφέρεται για λαϊκισμό και δημαγωγία. Είναι μία ευκαιρία για την αντιπολίτευση να κατηγορήσει την κυβέρνηση, με την ελπίδα να αποκομίσει πολιτικά οφέλη. Όμως, για όσους πραγματικά επιθυμούν να μάθουν τη αλήθεια, τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι η κυβέρνηση με τις ενέργειές της έσωσε τις καταθέσεις του κόσμου και τις θέσεις εργασίας των εργαζομένων, αλλά, το πιο σημαντικό, ενισχύθηκε η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, που είναι ο βασικός πυλώνας της οικονομίας, και γι' αυτό το θέμα έχουν ψηφίσει και οι οικοί αξιολόγησης, όπως αντιλαμβάνεστε. Ουσιαστικά, η κυβέρνηση έκανε μια επένδυση με πολλαπλά οφέλη. Πέρα από τη διάσωση των καταθέσεων και των θέσεων εργασίας, η κυβέρνηση πλήρωσε συνολικά €5,2 δις, για να πάρει μη εξυπηρετούμενα δάνεια αξίας €7,2 δις με εξασφαλίσεις πολύ μεγαλύτερης αξίας. Αν η κυβέρνηση κάνει καλή διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που κατέχει, τότε μπορεί να ανακτήσει μέρος του κόστους ή και όλο το κόστος της επένδυσης που έχει κάνει.

Μια ορθολογιστική ανάλυση της συναλλαγής που έγινε με την πώληση των εργασιών της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας στην Ελληνική Τράπεζα, η οποία βασίζεται στο οριακό κόστος και όφελος, μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Κύπριος φορολογούμενος πλήρωσε πολύ λιγότερα απ' ό,τι θα πλήρωνε σε περίπτωση που δεν ολοκληρωνόταν η εξαγορά της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας από την Ελληνική, διότι, σε περίπτωση διάλυσής της, η κυβέρνηση θα έπρεπε να πληρώσει περίπου €8 δις για τις εγγυημένες καταθέσεις μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Και αν η κυβέρνηση δεν μπορούσε να πληρώσει το ποσό αυτό, τότε ολόκληρο το τραπεζικό σύστημα θα κινδύνευε με πλήρη κατάρρευση. Είναι γι' αυτό τον λόγο που θεωρώ ότι η εξαγορά των εργασιών της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας ήταν η καλύτερη δυνατή εξέλιξη υπό τας περιστάσεις για το τραπεζικό σύστημα και την οικονομία.

Με όλο τον σεβασμό προς τα μέλη της Ερευνητικής Επιτροπής και τα μέλη του κοινοβουλίου, να μου επιτρέψετε να επιμένω ότι καμία τράπεζα δεν έχει καταρρεύσει, με την έννοια ότι η τράπεζα είναι οι καταθέσεις, και ούτε ένα ευρώ από τις καταθέσεις δε χάθηκε. Αυτό που κατέρρευσε είναι η εταιρεία, η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα, η οποία διαχειριζόταν τις καταθέσεις του κόσμου και οι καταθέσεις αυτές συνεχίζουν να υπάρχουν. Ως αποτέλεσμα, δε συμμερίζομαι την άποψη ότι κατέρρευσε ο συνεργατισμός όπως τον γνωρίζαμε, δηλαδή ένα κοινωνικό μοντέλο που βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης· αυτό το μοντέλο κατέρρευσε πριν χρόνια.

Το πόρισμα αναφέρει ότι πρέπει να αναζητούνται ευθύνες για αυτά που είχαν γίνει στον συνεργατισμό πριν το 2013, αφού ο συνεργατισμός έτυχε πλήρους ανακεφαλαιοποίησης το 2013. Σωστά. Ο συνεργατισμός ανακεφαλαιοποιήθηκε το '13, σύμφωνα με τα τότε δεδομένα, αλλά με την προϋπόθεση -και αυτό νομίζω είναι σημαντικό σημείο- ότι η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα θα εισέπραττε χρήματα από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στα χρόνια που θα ακολουθούσαν. Η τρόικα ζήτησε από την κυβέρνηση να αναθεωρήσει το πλαίσιο αφερεγγυότητας και εκποιήσεων, για να μπορέσουν οι τράπεζες να εισπράξουν τα οφειλόμενα. Πράγματι, η Βουλή ψήφισε το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις, αλλά με διαφοροποιήσεις, οι οποίες έγιναν από τα κόμματα της αντιπολίτευσης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να λειτουργήσει. Προσπάθησαν να προστατεύσουν τους δανειολήπτες, αλλά θυσιάσαν την Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα. Ως νομοθέτες και προστάτες της κοινωνίας θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι η προστασία κοστίζει και κάποιος πρέπει να την πληρώσει.

Ως αποτέλεσμα του ανεπαρκούς νομοθετικού πλαισίου, δεν εισέπραξαν χρήματα από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ούτε η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα, αλλά ούτε και οι άλλες τράπεζες. Η

αντιπολίτευση δεν κατάλαβε ότι ένα τραπεζικό σύστημα δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς ένα ξεκάθαρο πλαίσιο εκποιήσεων. Ουσιαστικά, το εργαλείο των εκποιήσεων λειτουργεί ως μοχλός πίεσης κυρίως προς τους στρατηγικούς κακοπληρωτές, για να εισπραχθούν τα οφειλόμενα, ακριβώς για να μη γίνονται εκποιήσεις.

Απόδειξη του γεγονότος ότι οι στρατηγικοί κακοπληρωτές ήταν πάρα πολλοί, Στέφανε -ήταν πάρα πολλοί, Στέφανε- είναι οι χιλιάδες λογαριασμοί καταθέσεων που διατηρούσαν οι στρατηγικοί κακοπληρωτές στον συνεργατισμό. Μαζί με τα δάνειά τους είχαν και καταθέσεις. Δάνεια μη εξυπηρετούμενα και είχαμε και καταθέσεις! Ε, πώς γίνεται αυτό το πράμα;

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Γιατί δεν κάνατε συμψηφισμό;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έγινε συμψηφισμός.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Πότε έγινε;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ακριβώς, το λάθος είναι ότι...

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Μετά την πώληση έγινε συμψηφισμός!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Συγγνώμη, νομίζω το νομοθετικό πλαίσιο δεν επιτρέπει τον συμψηφισμό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Για εγίνηκεν, για εν εγίνηκεν!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Έγινε, επειδή έκλεισε. Έγινε, επειδή έκλεισε. Αυτά τα πράματα τα ξέρω καλά, μην ανησυχείτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ποιος είναι ο στρατηγικός κακοπληρωτής ξέρετε; Ο στρατηγικός κακοπληρωτής, που είπε ο Υπουργός...

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Εγώ σας αποδεικνύω ότι υπάρχουν πολλοί στρατηγικοί κακοπληρωτές.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Βεβαίως υπάρχουν! Πού 'ν' τους;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ε, αφού μόνο στον συνεργατισμό υπήρχαν μερικές χιλιάδες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάριε, θέλεις διάλογο, αντιλαμβάνομαι, έτσι;

Επιτρέπεις τον διάλογο, αντιλαμβάνομαι.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Όχι, εντάξει, θα τελειώσω, κύριε Πρόεδρε.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όχι, όχι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, μεν τον διακόπτετε, σας παρακαλώ.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Η Κυπριακή Συνεργατική...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Πε μας και για την εισήγηση Αβέρωφ.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Περίμενε, γιατί έχω πολλά σημαντικά πράγματα να πω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ακούστε, ακούστε. Δώστε λίγη προσοχή.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα ανακεφαλαιοποιήθηκε το 2013, με βάση τα δεδομένα που ίσχυαν τότε. Στη συνέχεια, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αυξήθηκαν δραματικά, όπως αυξήθηκαν επίσης και οι απαιτήσεις των εποπτικών αρχών, απαιτήσεις για όλες τις τράπεζες της Ευρωζώνης. Για την Κύπρο όμως οι απαιτήσεις ήταν περισσότερες λόγω του υψηλού κινδύνου από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, για όλες τις τράπεζες, όχι μόνο για τον συνεργατισμό. Η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα έτυχε δεύτερης ανακεφαλαιοποίησης το 2015, όπως και οι άλλες τράπεζες. Κάποιες τράπεζες είχαν και τρίτη ανακεφαλαιοποίηση, οποίες μάλιστα χρειάστηκαν περισσότερα κεφάλαια από αυτά που πήρε η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα· εννοώ οι άλλες τράπεζες. Βασική προϋπόθεση της δεύτερης ανακεφαλαιοποίησης της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας ήταν ότι θα έπρεπε να εξυγιανθεί και να πουληθεί σε ιδιώτες στα επόμενα χρόνια. Ήταν βασική προϋπόθεση, όλοι το γνωρίζαμε, ήταν μία δημόσια γνωστή πληροφορία. Με λίγα λόγια, ακόμα και αν δεν υπήρχε πρόβλημα με τα επιπρόσθετα κεφάλαια που χρειαζόταν η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα, αυτή θα έπρεπε να είχε φύγει από τα χέρια του κράτους. Η ιδιωτικοποίηση ήταν προϋπόθεση που τέθηκε από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό το 2015, για να επιτραπεί στην κυβέρνηση να ενισχύσει με κεφάλαια την τράπεζα, διότι οποιαδήποτε επιπρόσθετη ενίσχυση της τράπεζας θα παραβίαζε τις αρχές του ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού.

Συνεπώς, δεν κατανοώ το επιχείρημα της αντιπολίτευσης ότι η κυβέρνηση ήθελε να κλείσει τον συνεργατισμό. Μα, αν ήθελε η κυβέρνηση να κλείσει τον συνεργατισμό, θα τον άφηνε να διαλυθεί το 2013, όταν ήταν ήδη χρεοκοπημένος με μη εξυπηρετούμενα δάνεια €7,5 δις και με αρνητικά κεφάλαια γύρω στα €300 εκατομ. Η κυβέρνηση αποφάσισε να ενισχύσει τα κεφάλαια της τράπεζας, για να μη γίνει κούρεμα, διότι δεν υπήρχε εναλλακτική λύση. Ήταν μια απόφαση ευθύνης έναντι των δεκάδων χιλιάδων καταθετών του συνεργατισμού, επειδή ο Στέφανος μίλησε για αποφάσεις ευθύνης.

Ο βασικός λόγος που η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα δεν κατάφερε να επιβιώσει ήταν η ανικανότητά της να εισπράξει χρήματα από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, όπως βεβαίως και οι άλλες τράπεζες. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια προκαλούσαν ζημιές στις τράπεζες, οι οποίες μείωναν τα ίδια κεφάλαια, τα οποία καλύπτονταν από ενίσχυση κεφαλαίων από τους ιδιώτες μετόχους ή από νέους επενδυτές. Αυτό έχει γίνει δυο-τρεις φορές στην Κύπρο. Η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα δεν είχε αυτή τη δυνατότητα. Η κυβέρνηση, που ήταν ο κύριος μέτοχος, δεν μπορούσε να συνεισφέρει άλλα κεφάλαια, ακόμη και αν το ήθελε. Η ιδιωτικοποίηση της Κυπριακής Συνεργατικής Τράπεζας ήταν μονόδρομος, ήταν συμφωνημένη και δημόσια γνωστή από το 2015, μετά τη δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση. Αυτό ακριβώς έγινε, δηλαδή η ιδιωτικοποίηση η οποία επρόκειτο να γίνει και να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2019 έγινε έναν χρόνο νωρίτερα λόγω των εξελίξεων. Προσπαθώ να καταλάβω γιατί το πρόβλημα του συνεργατισμού έλαβε τέτοιες διαστάσεις. Εδώ και χρόνια προσπαθώ να απαντήσω στο ερώτημα «Γιατί οι πολιτικοί δε λένε όλη την αλήθεια;», επειδή το ρώτησε και ο κ. Κυπριανού. Τελικά, βρήκα την απάντηση, αγαπητέ Άντρο: Για να μην κατηγορηθούν ότι λένε ψέματα. Αλλά πολλές φορές η μισή αλήθεια είναι χειρότερη από το ψέμα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Συμφωνούμε.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Πόσω μάλλον η προπαγάνδα!

(Γέλια)

Αν διαβάσει κανείς το πόρισμα στη σελίδα 607, θα καταλάβει γιατί ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός ζήτησε αύξηση κεφαλαίων για την Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα κατά €600 εκατομ. Και δάνεια τα οποία ήταν στα βιβλία του συνεργατισμού περισσότερο από επτά χρόνια, στεγαστικά, έπρεπε να παν στο μηδέν. Και τα υπόλοιπα δάνεια που ήταν στα βιβλία του συνεργατισμού για δέκα χρόνια έπρεπε να παν στο μηδέν. Απλώς, η Κυπριακή Συνεργατική Τράπεζα -λανθασμένα, κατά την άποψή μου- δεν έπαιρνε περισσότερες προβλέψεις για ζημιές, παρέμεινε στο 40% κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. «Κάλυψη» σημαίνει ότι αναγνωρίζω ζημιά, κάθε χρόνο που περνά αναγνωρίζω περισσότερη ζημιά. Έπρεπε να είχαν αναγνωρίσει φουλ, στο 100%, τις ζημιές από τα μη εξυπηρετούμενα τα οποία ήταν στα βιβλία -επτά χρόνια για οικιστικά και δέκα χρόνια για τα υπόλοιπα- αλλά δεν το έκαναν, διότι θα χρειαζόνταν φρέσκα κεφάλαια και δεν μπορούσαν

να τα βάλουν, ενώ οι άλλες τράπεζες είχαν τους ιδιώτες επενδυτές και μπορούσαν να βάλουν τα κεφάλαια. Είναι γι' αυτό τον λόγο...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Έχει έτσι παραδοχές για τις άλλες τράπεζες; Στα επτά χρόνια...

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Βεβαίως! Μα, είναι για όλους...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μηδενίζεται το δάνειο στον ισολογισμό;

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Βεβαίως! Εκατό τοις εκατόν!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δεν είναι έτσι, κύριε!

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Ε, Γιώργο μου, αυτά είναι κανόνες που λειτουργούν σε όλες τις τράπεζες της Ευρωζώνης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είναι οι κανόνες που μπήκαν μετά τον επιτόπιο έλεγχο στον συνεργατισμό.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Λοιπόν, απλώς να σας πω ότι τα δάνεια που ήταν καθυστερημένα πέραν των δέκα ετών ήταν €1,8 δις.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Τα δάνεια τα οποία ήταν σε καθυστέρηση πέραν των δέκα ετών ήταν €1,8 δις. Έπρεπε να παν στο μηδέν. Και επειδή έπρεπε να παν στο μηδέν, ήταν ήδη καλυμμένες κατά 40% οι ζημιές, έπρεπε να αναγνωρίσουν το 60%. Και έρχεται ο μηχανισμός και λέει θέλετε €800 εκατομ., οι ζημιές σας είναι €800 εκατομ. Με βάση τους υπολογισμούς, θέλαμε επιπρόσθετα κεφάλαια €600 εκατομ. εδώ και τώρα. Ποιος θα μπορούσε να βάλει αυτά τα χρήματα; Σίγουρα όχι η κυβέρνηση.

Κλείνοντας θα ήθελα να αναφέρω ότι πρέπει να διερευνούμε το παρελθόν, για να παίρνουμε μαθήματα για το μέλλον, όχι να προσπαθούμε να κερδίζουμε πολιτικά οφέλη με κτυπήματα κάτω από τη μέση.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Μαρίνος Μουσιούπτας από το Δημοκρατικό Κόμμα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, να ρωτήσω κάτι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Μέχρι ποια ώρα θα συνεχίσουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, τελειώνουμε. Έμειναν δύο ομιλητές.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ετελειώσαμε. Έχει δέκα λεπτά νομίζω ο κ. Λουκαΐδης...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εγώ να πω ότι, επειδή επροχώρησε τζιαι η ώρα, προτιμώ και θα αξιοποιήσουμε τα δέκα λεπτά στον χρόνο που θα έχουμε την επόμενη βδομάδα, όπως αποφασίσαμε και όπως ανακοινώσατε ότι αποφασίσαμε.

Για να θυμίσω κύριε Πρόεδρε -επειδή βλέπω τον κ. Νεοφύτου, ο οποίος έχει πολλή ένταση και πάθος σήμερα, να σηκώνεται από τη θέση του- αποφασίσαμε και το ανακοινώσαμε ότι όλα τα κόμματα, ανεξαρτήτως αν δεν τους έμεινε χρόνος, θα έχουν από δύο λεπτά την άλλη εβδομάδα συν τα λεπτά που θα τους έχουν απομείνει από τη συζήτηση σήμερα. Αυτό είπατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είπα, ναι, αυτό είπα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Έγινε αποδεκτό και...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έτσι το είπα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όποιοι θέλουν μπορούν να το αξιοποιήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ένα λεπτό. Κύριε Νεοφύτου, είναι η πραγματικότητα, το είπα δύο φορές μάλιστα. Δύο λεπτά το κάθε κόμμα και όσα εξασφαλίσουν. Εξάλλου, κύριε Νεοφύτου... Παρακαλώ.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ένα λεπτό, κύριε Προκοπίου. Εξάλλου, έχετε επίσης έναν ομιλητή ο οποίος... Πόσα λεπτά έχει, κυρία Δημητρίου, ο Δημοκρατικός Συναγερμός; Έχετε ακόμα δεκαπέντε λεπτά. Άνετα δηλαδή μπορεί να αφήσετε τα μισά...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεκαοκτώ.

Ναι, κύριε Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι έν' καλύτερα, για να είμαστε πιο δίκαιοι, οι τρεις τελευταίοι ομιλητές να μείνουν και οι τρεις την άλλη εβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν το αποδέχονται όλοι, δεν έχω πρόβλημα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εγώ ρωτώ, γιατί έχω συνάντηση με τον Υπουργό Εξωτερικών και θα πρέπει να φύω να πάω στο γραφείο μου, αλλά ούτως η άλλως εγώ θεωρώ, για να είμαστε πιο δίκαιοι έναντι όλων, οι τρεις τελευταίοι ομιλητές να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν το αποδέχεται ο Συναγερμός. Μένει ο κ. Μουσιούπτας να μας πει αν θέλει να ξεκινήσει την ερχόμενη Παρασκευή να χρησιμοποιήσει τα λεπτά του.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Αλίμονο να διαφωνήσω, όταν είπα ότι, άμα θέλετε, ως τις 26 του Μάη μέρα νύχτα να συζητούμε τούτο το θέμα. Ακούστε όμως, αυτά δεν είναι fair πράγματα. Εσείς τι είπατε, κύριε Πρόεδρε; Αν μείνει χρόνος μετά που θα ολοκληρωθεί ο κατάλογος, αλλά ένενεν θέμα. Έν' διαφορετικό, αλλά έληξε. Την άλλη εβδομάδα....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα μπορούσε να μείνει...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Βάλλουμε αλλό δυο τρεις ώρες το κάθε κόμμα. Εν έχω πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Νεοφύτου, θα μπορούσε να μιλήσει ένα λεπτό και να πει ολοκληρώθηκε ο κατάλογος και τα άλλα εννιά τα αφήνω και... Τωρά θα παίζουμε με τις λέξεις; Η ουσία ήταν αυτή.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Θα μιλήσουμε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τωρά; Ωραία.

Κύριοι, παραμένει ο ομιλητής. Αντιλαμβάνομαι ότι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Την ώρα που εκλείσετε τον συνεργατισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Τζιένη την ημερομηνία έχουμε την που εβάλατε τον σταυρό στον συνεργατισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λουκαΐδη, αντιλαμβάνομαι ότι καταλήγουμε ως εξής: θα τελειώσει ο κ. Μουσιούττας και οι άλλοι δύο ομιλητές θα μείνουν την άλλη Παρασκευή.

Έτσι, κύριε Κουλλά; Πού είναι ο κ. Κουλλά;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Δεν έχουμε πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν έχετε, έχετε; Άρα, ο τελευταίος ομιλητής είναι ο κ. Μουσιούττας.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι ειλικρινά με θλίψη που ανέβηκα στο βήμα της ολομέλειας της Βουλής, για να παραθέσω τις απόψεις μου για το κατόντημά μας να μιλούμε σε παρελθοντικό χρόνο για το μεγαλύτερο ευεργέτημα που διέθετε η ευρύτερη κυπριακή κοινωνία και κυρίως τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα του τόπου μας. Θα ήταν ακόμη σοφότερο κάποτε να σταματήσουμε να κάνουμε λάθη, για να μη χρειάζεται να διενεργούμε νεκροψίες και έρευνες. Θα ήταν φρονιμότερο να είχαμε πάρει τις σωστές αποφάσεις πριν από πέντε χρόνια, ούτως ώστε ο συνεργατισμός σήμερα να βρισκόταν σε πλήρη λειτουργία επιτελώντας το κοινωνικό του έργο. Προτού αναφερθώ στις ευθύνες, πολιτικές και μη, που είναι βαρύτερες και θα πρέπει επιτέλους κάποια στιγμή να αποδοθούν, θα κάνω μια μικρή αναδρομή στις περιόδους ορόσημα των τελευταίων ετών.

Το 2012, μετά τον διαγνωστικό έλεγχο που διεξήγαγε η PIMCO, συμπερασματικά κατέληξε ότι τα ελλειμματικά της Συνεργατικής Τράπεζας ανέρχονταν στο €1,5 δις, ποσό που χρειαζόταν η τράπεζα για να ανακεφαλαιοποιηθεί. Μετά από προσπάθειες την τότε περίοδο για ενίσχυση της τράπεζας από ιδιώτες επενδυτές, δεν κατέστη δυνατή η ανακεφαλαιοποίησή της, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να καταβάλει το ποσό αυτό, ώστε να αποφευχθεί ένα δεύτερο bail-in όπως αυτό που συνέβη με τη Λαϊκή Τράπεζα. Η ενίσχυση αυτή από το κράτος σηματοδότησε και την πλήρη κρατικοποίηση του συνεργατισμού, ο οποίος, με βάση τη μνημονιακή δέσμευση της κυβέρνησης Αναστασιάδη, θα οδηγήτο σε εξυγίανση και θα αποδίδετο πίσω στους μετόχους του. Τον Δεκέμβριο του 2015 η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα ζήτησε πρόσθετη ενίσχυση από το κράτος ύψους €175 εκατομ., για να ενισχύσει την κεφαλαιακή βάση της τράπεζας.

Έρχομαι τώρα στις ευθύνες. Οι ευθύνες, αγαπητοί συνάδελφοι, βρίσκονται σε δύο χρονικά σημεία. Την περίοδο πριν το 2013 και την περίοδο μετά το 2013. Για την περίοδο πριν από το 2013 οι ευθύνες είναι βαρύτερες σε όλα τα επίπεδα, τόσο στο νομοθετικό σώμα και στις εκάστοτε κυβερνήσεις όσο και στις επιτροπείες των ΣΠΙ. Δυστυχώς, τα γεγονότα του 1985 με τα οποία ο συνεργατισμός σύρθηκε την τότε εποχή σε πλήρη αναδιάρθρωση δε μας είχαν γίνει μάθημα. Η κομματοκρατία, η κουμπαροκρατία και η ανύπαρκτη εποπτεία θυματοποίησαν το συνεργατικό κίνημα ευρύτερα ως ιδέα και το οδήγησαν στο κλείσιμό του.

Επειδή μας παρακολουθεί ο κόσμος και όλοι στον λαό στο τέλος λογοδοτούμε, δε θα κρυφτώ πίσω από γενικόλογες και επουσιώδεις κριτικές. Τα σκάνδαλα στον συνεργατισμό έχουν ονόματα και επίθετα. Τα προηγούμενα χρόνια διάφορες έρευνες κατέδειξαν συγκεκριμένα άτομα στα διάφορα ΣΠΙ -λίγα μιν, αλλά

υπήρχαν- τα οποία δεν έκαναν μόνο κακοδιαχείριση στα υποκαταστήματά τους, αλλά πολλά από αυτά -ίσως και τα περισσότερα- ήταν περιπτώσεις που είναι ποινικά κολάσιμες. Δυστυχώς, ακόμη και σήμερα που ο συνεργατισμός έχει κλείσει, δεν έχουμε μάθει αν αυτοί οι άνθρωποι είναι ένοχοι ή όχι και αν θα οδηγηθούν στη φυλακή προς ικανοποίηση του περί δημοσίου δικαίου αισθήματος.

Στη σελίδα 72 του πορίσματος υπάρχουν αναφορές στον τρόπο με τον οποίο ιθύνοντες στα ΣΠΙ θησαύριζαν με τα λεφτά του απλού κοσμάκη. Έπαιρναν δάνεια από τα δικά τους ΣΠΙ με ένα πολύ μικρό δανειστικό επιτόκιο και στη συνέχεια κατέθεταν τα ποσά αυτά σε άλλα ΣΠΙ και κέρδιζαν την διαφορά του καταθετικού επιτοκίου. Δάνειζαν συγγενικά τους πρόσωπα χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις, με αποτέλεσμα αυτά τα δάνεια να μην αποπληρώνονται, ενώ υπήρξαν περιπτώσεις χορήγησης εικονικών δανείων σε ανύπαρκτα πρόσωπα. Κρύβονταν τα προβλήματα κάτω από το χαλί και δεν εφαρμόζονταν η τραπεζική πρακτική για τα ληξιπρόθεσμα δάνεια. Αυτές οι περιπτώσεις που προανέφερα δεν ήταν λίγες και αφορούσαν αρκετά ΣΠΙ την εποχή εκείνη.

Μέσα σε όλα αυτά έχουμε και την εμπλοκή των κομμάτων. Το συνεργατικό κίνημα δημιουργήθηκε από την πλατιά μάζα της κοινωνίας και ως τέτοιο ήταν αναπόφευκτο να υπάρχει ενδιαφέρον και των κομμάτων. Δε γνωρίζω σε ποιο βαθμό τα κόμματα έπληξαν τον συνεργατισμό, αυτό όμως που γνωρίζω είναι ότι τα κόμματα θα έπρεπε να είναι θεματοφύλακες θωράκισης των συμφερόντων του. Άλλωστε δεν είναι λίγες οι φορές που σε δύσκολες περιόδους το κράτος και ευρύτερα η πολιτεία αναγκάστηκαν να δανειοδοτηθούν από το συνεργατικό κίνημα. Αν υπάρχουν περιπτώσεις κομμάτων ή και πολιτικών οι οποίες δεικνύουν ευνοϊκή μεταχείριση, τότε ο Γενικός Εισαγγελέας πρέπει να επέμβει αυτοβούλως και να τους οδηγήσει στη δικαιοσύνη.

Για τη μετά το 2013 περίοδο αυτό που καταδεικνύει το πόρισμα είναι βαρύτερες πολιτικές ευθύνες, αφού το Υπουργείο Οικονομικών, ως το καθ' ύλην αρμόδιο υπουργείο, ανέχτηκε τις απαράδεκτες δραστηριότητες συγκεκριμένων στελεχών της νέας διοίκησης του συνεργατισμού. Μπορεί κάποιος εξ αυτών στον συνεργατισμό να τοποθετήθηκαν σε καίρια πόστα, ώστε να παίξουν τον ρόλο του χρήσιμου... αλλά οι ποινικές ή οι αστικές ευθύνες για αυτούς είναι βαρύτερες.

Το γεγονός ότι κάποια από τα στελέχη που διορίστηκαν για να περιορίσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια απέτυχαν παντελώς να το πράξουν, αλλά παράλληλα προχώρησαν, με βάση το πόρισμα, σε ύποπτες διαγραφές δανείων, πρέπει να μελετηθεί από τις αρμόδιες αρχές. Από την άλλη, όταν αυτά τα άτομα ή κάποια από αυτά προσελήφθησαν στην Altamira για να διαχειριστούν το ίδιο χαρτοφυλάκιο, ήταν πολύ πιο αποτελεσματικά.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και συνάδελφοι,

Το πόρισμα για εμάς είναι ξεκάθαρο. Έγιναν τεράστια λάθη από πλευράς της ηγεσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Δεν είναι λίγες οι φορές κατά τις οποίες το αρμόδιο υπουργείο διαβεβαίωσε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού ότι η κεφαλαιακή επάρκεια του συνεργατισμού είναι ισχυρή. Μάλιστα μας είχαν αναφέρει ότι υπάρχει συνολικό σχέδιο για επιστροφή των μετοχών του συνεργατισμού στους πολίτες. Αλήθεια, ο Υπουργός ήταν παραπληροφορημένος ή ο ίδιος παραπληροφόρησε τη Βουλή; Αυτό είναι ένα σημείο που θα πρέπει να τύχει περαιτέρω έρευνας.

Πριν λίγες μέρες η ιταλική τράπεζα doBank προχώρησε στην εξαγορά της εταιρείας «Altamira» και των εργασιών της σε όλο τον κόσμο. Μήπως γνωρίζετε ποια χώρα δεν ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενσωματωθεί στις υπόλοιπες εργασίες; Μα, την Κύπρο βέβαια. Είναι ξεκάθαρο ότι διεξάγονται έρευνες και στο εξωτερικό για σοβαρές κακές πρακτικές της εν λόγω εταιρείας στην Κύπρο. Σε ερώτησή μας πρόσφατα στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή κατά πόσο θα έπρεπε να απομακρυνθεί από τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων η εν λόγω εταιρεία η απάντηση από το αρμόδιο υπουργείο ήταν αρνητική, διότι θα έπρεπε η Κυπριακή Δημοκρατία να πληρώσει σημαντικό πρόστιμο με βάση το συμβόλαιο που δυστυχώς είχε υπογράψει. Τώρα που έρχεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και βάζει στο στόχαστρο τον τρόπο λειτουργίας και προσλήψεων της συγκεκριμένης εταιρείας στην Κύπρο, δε θα έπρεπε να παρέμβει ο Γενικός Εισαγγελέας και να πράξει τα δέοντα; Προσωπικά, από το επίσημο βήμα της Βουλής καλώ τον Γενικό Εισαγγελέα να προχωρήσει σε συγκεκριμένη έρευνα για το συγκεκριμένο θέμα, διότι όπως φαίνεται από τα δημοσιεύματα στον ξένο τύπο, το εν λόγω ζήτημα έχει πάρει ευρύτερες διαστάσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Προσωπικά, ως αναπληρωτής πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού νιώθω ότι έχω παραπλανηθεί από ανακριβείς πληροφορίες που μας έδινε κάθε φορά το Υπουργείο Οικονομικών για την πρόοδο του συνεργατισμού. Οι ευθύνες είναι εκεί και θα πρέπει να αναληφθούν, αλλά θα πρέπει και οι αρμόδιοι λειτουργοί του υπουργείου να μας αποκαλύψουν για ποιο λόγο δεν έδιναν την πραγματική εικόνα στη νομοθετική εξουσία και από ποιους ενδεχομένως είχαν πάρει οδηγίες. Τα πιο πάνω, σε συνδυασμό με την ανικανότητα της διοίκησης να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων, αντάξια των ευθυνών της, δημιουργούν σοβαρά ερωτήματα. Σοβαρά ερωτήματα κατά πόσο η κυβέρνηση πραγματικά

ήθελε να διασώσει το συνεργατικό κίνημα ή αν τεχνηέντως μας οδήγησε στο κλείσιμό του προς εξυπηρέτηση των συστημικών τραπεζών του τόπου.

Σήμερα, εδώ που φτάσαμε, θα πρέπει να δούμε τι μπορούμε να περιώσουμε από τις στάχτες της καταστροφής. Ως Δημοκρατικό Κόμμα ζητούμε από την κυβέρνηση να τερματίσει τις διαδικασίες αποξένωσης περιουσιακών στοιχείων της Συνεργατικής Τράπεζας και αυτά να αποδοθούν στους νόμιμους δικαιούχους τους, που είναι οι κοινότητες και οι δήμοι, προς όφελος, αν μη τι άλλο, των πολιτών.

Κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι,

Το 1909 ξεκίνησε το συνεργατικό κίνημα στο Λευκόνοικο από είκοσι γεωργούς, ανθρώπους του μόχθου και της εργατιάς. Εκατό δέκα χρόνια μετά σχεδόν καταφέραμε ως πολιτεία και κοινωνία να φανούμε μικρότεροι της ιστορίας και τελικά να τον έχουμε διαλύσει. Μετά το κλείσιμο της Λαϊκής Τράπεζας έκλεισαν και τον συνεργατισμό. Ας βάλουμε επιτέλους ένα τέλος στον κατήφορο. Ας σταματήσουμε να καταστρέφουμε αυτά που μας παρέδωσαν οι προηγούμενες γενιές και ας ανοίξουμε επιτέλους μια χαραμάδα έστω ελπίδας για τις επόμενες γενιές. Ας αποδοθεί επιτέλους δικαιοσύνη. Το απαιτεί η κοινωνία, το οφείλουμε στην κοινωνία. Ας μην κάνουμε για τρίτη φορά τα ίδια τραγικά λάθη.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ. Ο κ. Κουλλά θέλει κάτι να πει.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Σεβόμενος αυτό που έχει αποφασιστεί, κύριε Πρόεδρε, μόνο για ένα λεπτό και ας αφαιρεθεί από τον χρόνο μας. Μια διευκρίνιση για σκοπούς των πρακτικών.

Μπορεί κάποιος να αμφισβητούν τον Αβέρωφ Νεοφύτου, μπορεί να διαφωνούν μαζί του. Πρόσεξα και πολλές αντιδράσεις για τις αλήθειες που τους είπε, αλλά δεν πρέπει να τον αμφισβητούν για τα γεγονότα. Δε χρειάστηκε και πολλούς χρόνος για να βρούμε ότι η επιστολή παραίτησης του κ. Λάμπρου Πιερή φέρει ημερομηνία 14 Ιουνίου του 2018 και η απόφαση της Βουλής για τον συνεργατισμό ήταν ημερομηνίας 8 Ιουλίου του 2018, δηλαδή ακριβώς όπως το είχε πει, τρεις εβδομάδες πριν από την έγκριση της εγγύησης.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Στεφάνου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Καταλαβαίνω την προσπάθεια των κυβερνήσεων να μετατοπίσουν το θέμα.

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου -και ας πάμε στα πρακτικά, όταν θα είναι έτοιμα, να πάρουμε και πίσω την κασέτα- τι είπε; Ότι μόνο οι του Συναγερμού είχαν δώσει παραίτηση και εγώ είχα αναφέρει ότι και κάποιος άλλος είχε δώσει παραίτηση και ότι ο Υπουργός Οικονομικών του ζήτησε να μην προχωρήσει σ' αυτό, γιατί θα υπήρχε πρόβλημα. Τώρα μετατοπίζουν το θέμα στην ημερομηνία που δεν ήταν ποτέ θέμα, για να μετατοπίσουν ολόκληρο τον.... Ε, τι να κάνουν; Είναι μαθημένοι να λεν αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδώ έχει ολοκληρωθεί ουσιαστικά η συζήτηση. Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για αύριο Παρασκευή, 5 Απριλίου 2019, στις 11.00 π.μ, με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

1. Ο περί Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (Έλεγχος Ίδρυσης και Λειτουργίας) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.220-2018).
2. Ο περί Ηλεκτρονικής Υγείας Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.020-2018).
3. Ο περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019. (Αρ. Φακ. 23.01.060.079-2019).
4. Οι περί Εκπαιδευτικών Λειτουργιών (Αναγνώριση Υπηρεσίας, Προϋπηρεσίας και Τεχνικής Πείρας για Σκοπούς Διορισμού, Προαγωγής και Προσαυξήσεων) Κανονισμοί του 2019. (Αρ. Φακ. 23.03.056.036-2019).

5. Ο περί Προϋπολογισμού του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου του 2019 Νόμος του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.01.060.075-2019).
6. Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2018.
(Αρ. Φακ. 23.01.059.185-2018).
7. Ο περί Δημόσιας Προσφοράς και Ενημερωτικού Δελτίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.01.060.006-2019).
8. Ο περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012.
(Αρ. Φακ. 23.01.053.217-2012).
9. Οι περί Λειτουργίας της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.111-2018).
10. Οι περί Γενικού Συστήματος Υγείας (Προσωπικοί Ιατροί) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.112-2018).
11. Οι περί Γενικού Συστήματος Υγείας (Ειδικό Ιατροί) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.113-2018).
12. Ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018.
(Αρ. Φακ. 23.01.059.213-2018).
13. Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.
(Αρ. Φακ. 23.01.059.214-2018).
14. Οι περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Πειθαρχικός Κώδιξ) (Τροποποιητικός) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.056.018-2019).
15. Οι περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διαχωρισμός Ακίνητης Ιδιοκτησίας που κατέχεται κατ' εξ Αδιαίρετου Ιδανικές Μεριδές) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.085-2018).
16. Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018.
(Αρ. Φακ. 23.01.059.221-2018).
17. Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.118-2018).
18. Οι περί Αστυνομίας (Προαγωγές) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.119-2018).
19. Οι περί Ειδικών Αστυνομικών (Διαδικασία διορισμού και Όροι Υπηρεσίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.056.019-2019).
20. Οι περί Τμήματος Δημοσίων Έργων - Θέση Ανώτερου Τεχνικού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.073-2018).
21. Οι περί Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου - Θέση Γενικού Διευθυντή (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.055.082-2018).
22. Οι περί Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού - Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό - Θέση Πρώτου Γραμματειακού Λειτουργού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2019.
(Αρ. Φακ. 23.03.056.005-2019).

23. Οι περί Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Διοίκηση) - Τεχνικές Υπηρεσίες - Θέση Τεχνικού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2019. (Αρ. Φακ. 23.03.056.024-2019).
24. Ο περί της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας του Λιβάνου για την Αμοιβαία Προστασία Διαβαθμισμένων Πληροφοριών (Κυρωτικός) Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.159-2018).
25. Ο περί της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Χασεμικού Βασιλείου της Ιορδανίας για την Παρεμπόδιση της Κλοπής, των Λαθραίων Ανασκαφών και της Παράνομης Εισαγωγής, Εξαγωγής και Μεταβίβασης Κυριότητας ή Ιδιοκτησίας Πολιτιστικών Αγαθών ή Πολιτιστικής Περιουσίας και την Προώθηση της Αποκατάστασής τους (Κυρωτικός) Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.195-2018).
26. Ο περί της Τροποποίησης του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ για τις Ουσίες που Καταστρέφουν τη Στιβάδα του Οζοντος (Κυρωτικός) Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.223-2018).
27. Ο περί της Ρύθμισης της Λειτουργίας των Λαϊκών Αγορών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018
(Πρόταση νόμου του κ. Χαράλαμπου Θεοπέμπτου εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών). (Αρ. Φακ. 23.02.059.061-2018).
28. Οι περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων (Μέτρα Προστασίας Ταμιευτήρων, των οποίων το Νερό Προορίζεται και για Ανθρώπινη Κατανάλωση) Κανονισμοί του 2019. (Αρ. Φακ. 23.03.055.099-2018).
29. Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2017. (Αρ. Φακ. 23.01.058.098-2017).
30. Οι περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2019. (Αρ. Φακ. 23.03.054.051-2017).
31. Ο περί της Διευκόλυνσης των Επενδύσεων Νόμος του 2017. (Αρ. Φακ. 23.01.058.190-2017).
32. Ο περί Κοινωνικών Επιχειρήσεων Νόμος του 2018. (Αρ. Φακ. 23.01.059.060-2018).
33. Ο περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2015.
(Πρόταση νόμου του κ. Ηλία Μυριάνθους εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ). (Αρ. Φακ. 23.02.056.065-2015).

Αποσύρσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων

Ερωτήσεις και απαντήσεις

Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση

1. «Η ανησυχητική έξαρση του εγκλήματος στην Κύπρο». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του κ. Αριστού Δαμιανού εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις). (Αρ. Φακ. 23.05.051.001-2018).
2. «Το μέλλον της Ευρώπης». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων κ. Γιώργου Λιλλήκα εκ μέρους της επιτροπής).

- (Αρ. Φακ. 23.05.051.004-2018).
3. «Το καθεστώς των βρετανικών βάσεων στην Κύπρο μετά το Brexit». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του κ. Πανίκου Λεωνίδου εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος). (Αρ. Φακ. 23.05.051.006-2018).
 4. Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών για το θέμα «Εξέταση θεμάτων που αφορούν τους διορισμούς του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου και του γενικού διευθυντή του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ), καθώς και το ασυμβίβαστο που προκύπτει για τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του ΟΚΥΠΥ». (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών). (Αρ. Φακ. 23.04.035.181-2018).
 5. «Το δημογραφικό πρόβλημα στην Κύπρο, οι επιπτώσεις του στην οικονομία και την κοινωνία και οι πολιτικές που μπορούν να επιφέρουν πληθυσμιακή αναζωογόνηση στην πατρίδα μας». (Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του βουλευτή κ. Μιχάλη Γιωργάλλα). (Αρ. Φακ. 23.05.052.002-2019).

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 3.05 μ.μ.)

**Παρόντες βουλευτές
(αλφαβητικά κατά κόμμα)**

ΔΗΣΥ

Αριστείδου Μαριέλλα	Κυριακίδου Στέλλα
Γεωργίου Γεώργιος	Μαυρίδης Μάριος
Δημητρίου Αννίτα	Νεοφύτου Αβέρωφ
Δημητρίου Δημήτρης	Νουρής Νίκος
Δίπλαρος Ευθύμιος	Σταύρου Ελένη
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Τορναρίτης Νίκος
Κάρουλλας Γιώργος	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κουλλά Ονούφριος	

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Αδάμου Αδάμος	Κώστα Κώστας
Γεωργίου Κ. Γιώργος	Λουκαΐδης Γιώργος
Γεωργίου Τ. Γιώργος	Μαύρου Ελένη
Δαμιανού Άριστος	Στεφάνου Στέφανος
Καυκαλιάς Αντρέας	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κέττηρος Νίκος	Φακοντής Αντρέας
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Κυπριανού Άντρος	

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα	Μυλωνάς Παύλος
Κουλίας Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Λεωνίδου Πανίκος	Προκοπίου Γεώργιος

Μουσιούττας Μαρίνος

ΚΣ ΕΔΕΚ

Σιζόπουλος Μαρίνος

Συμμαχία Πολιτών

Λιλλήκας Γιώργος

Αλληλεγγύη

Συλλούρης Δημήτρης
(Πρόεδρος Βουλής)

Γιωργάλλας Μιχάλης

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Θεοπέμπτου Χαράλαμπος

Περδίκης Γιώργος

ΕΛΑΜ

Παπαγιάννης Λίνος

Χρίστου Χρίστος

Ανεξάρτητοι

Θεολόγου Άννα

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μούσας Γιαννάκης (Μαρωνιτών)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Διαδικαστική συζήτηση (Γιώργος Λουκαΐδης, Πρόεδρος, Άντρος Κυπριανού, Αβέρωφ Νεοφύτου, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Γιώργος Περδίκης, Νίκος Τορναρίτης) για τη σειρά των ομιλητών και τη διάρκεια συζήτησης του θέματος «Το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό».
2. Αγορεύσεις και συζήτηση (Χρίστος Χρίστου, Άννα Θεολόγου, Γιώργος Περδίκης, Μιχάλης Γιωργάλλας, Γιώργος Λιλλήκας, Μαρίνος Σιζόπουλος, Νικόλας Παπαδόπουλος, Άντρος Κυπριανού, Νίκος Τορναρίτης, Αβέρωφ Νεοφύτου, Στέφανος Στεφάνου, Λίνος Παπαγιάννης, Ζαχαρίας Κουλίας, Μάριος Μαυρίδης, Μαρίνος Μουσιούττας, Ονούφριος Κουλλά) για το θέμα «Το πόρισμα της Ερευνητικής Επιτροπής για τον συνεργατισμό».

Τιμή: €3,50